

1 Samuël

1 Samuël 1

1. Daar was een man van Ramathaim

Dit woord staat in het Hebreeuws in het getal van twee alsof men zeide tweevoudig Rama, omdat deze stad *zoals men meent* in tweeën is verdeeld geweest. Zij wordt Matth. 27:57 genoemd *Arimathea*.-Zofim, van het gebergte van Efraim, Hiermede wordt deze stad onderscheiden van Rama in Benjamin, en van Rama in den stam Nafthali, en andere steden meer, die Rama genoemd worden. wiens naam was Elkana, een zoon van Jerocham, den zoon van Elihu, den zoon van Tochu, den zoon van Zuf, een Efrathiet. Anders, een Efraïmiet, gelijk Richt. 12:5. Dat is, van een die in het land van Efraïm geboren is, doch van afkomst was hij uit den stam van Levi; 1 Kron. 6:27.

2. En hij had twee vrouwen; de naam van de ene was Hanna, en de naam van de andere was Peninna. Peninna nu had kinderen, maar Hanna had geen kinderen.

3. Deze man nu ging opwaarts uit zijn stad van jaar tot jaar Hebreeuws, *van dagen tot dagen*. Het Hebreeuwse woord *Jamim* wordt in de Heilige Schrift dikwijls voor jaren gebruikt, en hier wordt gesproken van de drie jaarlijkse feestdagen der Joden. Zie Lev. 25:29. om te aanbidden, en om te offeren den HEERE der heirscharen te Silo; Waar de tabernakel was; Joz. 18:1. en aldaar waren priesters des HEEREN, Te weten, onder hun vader Eli, die hogepriester was. Hofni, en Pinehas, de twee zonen van Eli.

4. En het geschiedde op dien dag, als Elkana offerde, Te weten, dankoffer,

waarvan degene die het offerde zijn deel had, hetwelk hij met zijn huisgezin eten mocht. ZO gaf hij aan Peninna, zijn huisvrouw, en aan al haar zonen en haar dochteren, delen. Te weten, van het offer. Zie Deut. 12:12, en Deut. 16:11.

5. Maar aan Hanna gaf hij een aanzienlijk deel, Wat schoon en heerlijk was aan te zien. Hebreeuws, *een stuk van twee aanzichten*. Deze beleefdheid deed Elkana zijn vrouw *Hanna*, om haar daarmede te vermaken. want hij had Hanna lief; Dat is, zonderling lief, liever dan hij Peninna had. Zie dergelijk exempel Gen. 29:30. doch de HEERE had haar baarmoeder toegesloten. Zie Gen. 20:18.

6. En haar tegenpartijdige Te weten, Peninna, die haar afgunstig was; Lev. 18:18. tergde haar ook met terging, om haar te vergrimmen, Anders, *dewijl zij donderde*; dat is, met onstuimige woorden uitvoer. omdat de HEERE haar baarmoeder toegesloten had.

7. En alzo Te weten, gelijk 1 Sam. 1:4,5, verhaald wordt. deed hij jaar op jaar; Te weten, Elkana. van dat zij opging Te weten Hanna. tot het huis des HEEREN, zo tergde zij haar alzo Te weten, gelijk 1 Sam. 1:4,5, verhaald wordt.; daarom weende zij en at niet. Dat is, zij at zeer weinig.

8. Toen zeide Elkana, haar man: Hanna, waarom weent gij, en waarom eet gij niet, en waarom is uw hart kwalijk gesteld? Ben ik u niet beter dan tien zonen?

9. Toen stond Hanna op, nadat *hij* gegeten, Te weten, Elkana, want het schijnt dat zij òf niet, òf weinig gegeten heeft. en nadat *hij* gedronken had te Silo. En Eli, de priester, zat op een stoel bij een post van den tempel des HEEREN. Dat is, van den tabernakel, want in dezen tijd was de tempel nog niet gebouwd.

10. Zij dan viel bitterlijk bedroefd zijnde, zo bad zij tot den HEERE, en

zij weende zeer. Hebreeuws, *zij weende wenende*.

11. En zij beloofde een gelofte, Te weten, met kennis en believen van haar man; want anderszins was de belofte der vrouwen krachteloos, zie Num. 30:8. en zeide: HEERE der heirscharen, zo Gij eenmaal de ellende Uwer dienstmaagd aanziet, Hebreeuws, *indien gij ziende ziet*. 26) Aldus noemt zij haar onvruchtbaarheid; zie Gen. 29:32. en mijner gedenkt, en Uw dienstmaagd niet vergeet, maar geeft aan Uw dienstmaagd een mannelijk zaad, Hebreeuws, *een zaad der mannen*; dat is, een zoon. zo zal ik dat den HEERE geven al de dagen zijns levens, Dat is, toeëigenen tot uw dienst. en er zal geen scheermes op zijn hoofd komen.

12. Het geschiedde nu, als zij evenzeer bleef biddende Hebreeuws, *vermenigvuldigende te bidden*. voor het aangezicht des HEEREN, zo gaf Eli acht op haar mond.

13. Want Hanna sprak in haar hart; alleenlijk roerden zich haar lippen, maar haar stem werd niet gehoord; daarom hield Eli haar voor dronken.

14. En Eli zeide tot haar: Hoe lang zult gij u dronken aanstellen? Doe uw wijn van u. Dat is, leg u te slapen, opdat gij den wijn verteert en uitslaapt.

15. Doch Hanna antwoordde en zeide: Neen, mijn heer! ik ben een vrouw, bezwaard van geest; Hebreeuws, *hard van geest, of gemoed*. ik heb noch wijn, noch sterken drank gedronken; maar ik heb mijn ziel uitgegoten Dat is, mijns harten nood en benauwdheid. voor het aangezicht des HEEREN.

16. Acht toch uw dienstmaagd Hebreeuws, *stel uw dienstmaagd niet voor een dochter Belials*. niet voor een dochter Belials; Zie Deut. 13:13. want ik heb tot nu toe gesproken uit de

veelheid van mijn gedachten en van mijn verdriet.

17. Toen antwoordde Eli en zeide: Ga heen in vrede, en de God Israels zal uw bede geven, Of, *geve u uwe bede*. die gij van Hem gebeden hebt.

18. En zij zeide: Laat uw dienstmaagd genade vinden in uw ogen! Met deze woorden begeert zij dat Eli voor haar God den Heere voorgaan haar verkwikt. Alzo ging die vrouw haars weegs; en zij at, Want de woorden van Eli hadden haar verkwikt. en haar aangezicht Hebreeuws, *haar aangezicht was haar niet meer*; te weten, dat droeve aangezicht, hetwelk zij tevoren gehad had. was haar *zodanig* niet meer.

19. En zij stonden des morgens vroeg op, en zij aanbadden Zie Gen. 24:26; also onder, 1 Sam. 1:28. voor het aangezicht des HEEREN, en zij keerden weder, en kwamen tot hun huis te Rama. 1 Sam. 1:1, *te Ramathaim*. En Elkana bekende Dat is, besliep, gelijk Gen. 4:1. zijn huisvrouw Hanna, en de HEERE gedacht aan haar. Dat is, Hij liet met de daad blijken dat Hij haar gebed verhoord had.

20. En het geschiedde, na verloop van dagen, dat Hanna bevrucht werd, en baarde een zoon, en zij noemde zijn naam Samuel: Want, *zeide zij*, ik heb hem van de HEERE gebeden.

21. En die man, Elkana toog op Te weten, naar Silo, gelijk boven, 1 Sam. 1:3. met zijn ganse huis, om den HEERE te offeren Te weten, hetgeen hij beloofd had den Heere te offeren, tot een teken der dankbaarheid, dat de Heere hem een zoon van zijn huisvrouw Hanna gegeven had, of om zijn belofte en die zijner vrouw, aangaande het kind, te volbrengen. het jaarlijkse offer, Hebreeuws, *het offer der dagen*; dat is, hetwelk op de zekere feestdagen ieder jaar geofferd werd. en zijn gelofte.

22. Doch Hanna toog niet op; maar zij zeide tot haar man: Als de jongen

gespeend is, dan zal ik hem brengen, dat hij voor het aangezicht des HEEREN verschijne, en blijve daar tot in eeuwigheid. Dat is, zijn levensdagen.

Zie boven, 1 Sam. 1:11, en onder, 1 Sam. 1:28.

23. En Elkana, haar man, zeide tot haar: Doe, wat goed is in uw ogen; blijf, totdat gij hem zult gespeend hebben; de HEERE bevestigte naar Zijn woord! Alzo bleef de vrouw, en zoogde haar zoon, totdat zij hem speende.

24. Daarna, als zij hem gespeend had, bracht zij hem met zich opwaarts, met drie varren, en een efa meels, Zie Exod. 16:36, en Lev. 5:11. en een fles met wijn; en zij bracht hem in het huis des HEEREN te Silo; en het jongskens was zeer jong.

25. En zij slachtten een var; alzo brachten zij het kind tot Eli.

26. En zij zeide: Och, mijn heer! zo *waarachtig als* uw ziel leeft, mijn heer! Ik ben die vrouw, die hier bij u stond, om den HEERE te bidden.

27. Ik bad om deze jongeling, en de HEERE heeft mij mijn bede gegeven, die ik van Hem gebeden heb.

28. Daarom heb ik hem ook den HEERE overgegeven *Anders, geleend;* te weten, om in den tabernakel te dienen. *al de dagen, Anders, al de dagen, die hij wezen zal, zal hij den Heere gegeven zijn.* die hij wezen zal; hij is van den HEERE gebeden. En hij bad aldaar den HEERE aan. Te weten, Samuel, of Eli, of ook Elkana en Hanna.

1 Samuël 2

1. Toen bad Hanna en zeide: Mijn hart springt van vreugde op in den HEERE; Te weten, dewijl Hij mij deze grote weldaad bewezen heeft, dat Hij mij dezen zoon gegeven heeft. **mijn hoorn is verhoogd** Dat is, ik heb als een nieuwe kracht van den Heere ontvangen; ik ben nu

welgemoed en onversaagd. Het is een gelijkenis genomen van de gehoornde beesten, die hun meeste sterkte en ook hun versiersel in de hoornen hebben. Zie Ps. 92:11. **in den HEERE;** Te weten, dewijl Hij mij deze grote weldaad bewezen heeft, dat Hij mij dezen zoon gegeven heeft. **mijn mond is wijd opengedaan** Alsof zij zeide: Nu mij de Heere dezen zoon gegeven heeft, nu durf ik met open mond spreken tegen mijn vijanden, inzonderheid tegen Peninna, haar kinderen en vrienden, die mij mijn onvruchtbaarheid verweten hebben. **over mijn vijanden; want ik verheug mij Anders, want gij hebt mij verheugd mits uw heil. in Uw heil.** Dat is, in de gelukzaligheid, die Gij mij gedaan hebt, o Heere.

2. Er is niemand heilig, gelijk de HEERE; want er is Dat is, er is niemand op wien men zich zekerlijk verlaten mag, dan op u, Heere; zie Deut. 32:4. **niemand dan Gij, en er is** Dat is, er is niemand op wien men zich zekerlijk verlaten mag, dan op u, Heere; zie Deut. 32:4. **geen rotssteen, gelijk onze God!** De sterke God wordt ook een steenrots genoemd Deut. 32:15, en elders meer.

3. Maakt het niet te veel, dat gij hoog, Hanna spreekt hier Peninna aan *zie boven 1 Sam. 1:6,7* mitsgaders alle trotse, vermetele mensen. **hoog zoudt spreken, dat iets hards uit uw mond zou gaan; Of, het oude;** dat is, gelijk gij voor dezen pleegt te doen. **want de HEERE is een God der wetenschappen,** Dat is, van alle, of grote wetenschap. Vergelijk Spreuk. 1:20, met de aantekeningen. **en Zijn daden zijn recht gedaan.** Vergelijk Ezech. 18:25. *Anders, de daden, of werken, worden van Hem bestuurd, of gewogen.* Sommigen aldus: *En zijn zijne werken niet recht gemaakt?*

4. De boog der sterken is gebroken; Hebreuws, *de bogen zijn gebroken.* Zie gelijke verandering van getal Job 29:10. *Anders, de sterken met den boog zijn gebroken.* **en die struikelden,** Te weten, zo uit zwakheid des lichaams als uit

- kleinmoedigheid. zijn met sterkte omgord.
5. Die verzadigd waren, hebben zich verhuurd Dat is, zij zijn zo arm geworden, dat zij zich hebben moeten verhuren, opdat zij den kost krijgen mochten. om brood, en die hongerig waren, Vergelijk Job 18:12. zijn het niet meer; Hebreeuws, *hebben opgehouden*; te weten, te zijn, of hongerig te zijn. totdat de onvruchtbare zeven heeft gebaard, Dat is, velen gelijk Ruth 4:15; zie onder, 1 Sam. 2:21. en die vele kinderen had, krachteloos is geworden. Te weten, om kinderen te ontvangen en te baren.
 6. De HEERE doodt Dat is, Hij zendt den mensen grote benauwdheid en ellenden toe, die met den dood te vergelijken zijn. en maakt levend; Dat is, Hij verlost de treurigen wederom uit hun benauwdheid en angst. Hij doet Dat is, Hij brengt in de uiterste verachting en smaad. ter helle nederdalen, Dat is, in de uitste benauwdheid; zie Gen. 37:35. en Hij doet Dat is, Hij brengt in de uiterste verachting en smaad. *weder* opkomen.
 7. De HEERE maakt arm en maakt rijk; Hij vernedert, ook verhoogt Hij.
 8. Hij verheft den geringe uit het stof, *en* den nooddruftige verhoogt Hij uit den drek, *Of, uit den mesthoop.* om te doen zitten bij de vorsten, dat Hij hen den stoel der ere doe beerven; want de grondvesten des aardrijks zijn des HEEREN, en Hij heeft de wereld daarop gezet.
 9. Hij zal de voeten Zijner gunstgenoten bewaren; maar de goddelozen zullen zwijgen in duisternis; *Of, zullen uitgeroeid worden en geworpen in de duisternis.* want een man vermag niet door kracht.
 10. Die met den HEERE twisten, zullen verpletterd worden; Hij zal in den hemel over hen donderen; de HEERE zal de einden der aarde

- richten, Dat is, ook die, welke aan de uiterste einden der wereld zijn. en zal Zijn Koning sterkte geven, Te weten *Christus*, dien Hij heeft verordineerd, en dien Hij ter bestemder tijd zenden zal. en den hoorn Zijns Gezalfden verhogen. Dat is *Christus*. Zie Ps. 2:2.
11. Daarna ging Elkana naar Rama in zijn huis; maar de jongeling was den HEERE dienende voor het aangezicht van den priester Eli.
 12. Doch de zonen van Eli waren kinderen Belials; Zie Deut. 13:13. zij kenden den HEERE niet.
 13. Want de wijze dier priesters Hebreeuws, *Misphat, het recht*; welk woord somtijds een gewoonte of gebruik betekent, niet alleen een goed en prijselijk, maar ook een kwaad en misprijselijk gebruik of wijze. met het volk was, dat, *wanneer* iemand een offerande offerde, Dat is, bracht om geofferd te worden; alzo 1 Sam. 2:15. des priesters jongen kwam, terwijl het vlees kookte, met een drietandigen krauwel in zijn hand;
 14. En sloeg in de teile, of in den ketel, of in de pan, of in den pot; al wat de krauwel optrok, God had den priesters zekere delen of stukken der beesten, die geofferd werden, tot hun spijs gegeven; te weten, de borst en den rechterschouder, Exod. 29:27,28, en Lev. 7:31,32,33, maar zij mochten niet nemen wat hun liefde, of wat de gaffel hun gaaf; ook moest het deel, hetwelk den priesters toekwam, eerst voor den Heere opgeheven en bewogen worden; Lev. 7:34. dat nam de priester voor zich. *Of, daarmede*; te weten, met den krauwel. Alzo deden zij aan al de Israelieten, die te Silo kwamen.
 15. Ook eer zij het vet aanstaken, Zie Lev. 3:3, enz. kwam des priesters jongen, en zeide tot den man, die offerde: Geef dat vlees om te braden voor den priester; want hij zal geen gekookt vlees Nochtans nam de priester ook wel gekookt vlees, gelijk te zien is in 1

- Sam. 2:13. Hier wordt te kennen gegeven dat hij liever rauw vlees had dan gekookt. **van u nemen, maar rauw.** Hebreeuws, *levend*.
16. Wanneer nu die man tot hem zeide: Zij zullen dat vet als heden ganselijk aansteken, Hebreeuws, *aanstekende aansteken*. zo neem dan voor u, gelijk als het uw ziel lusten zal; zo zeide hij tot hem: Nu zult gij het immers geven, en zo niet, ik zal het met geweld nemen.
17. Alzo was de zonde dezer jongelingen Te weten, de zonen van Eli. zeer groot voor het aangezicht des HEEREN; want de lieden verachtten Hij wil zeggen: Toen het volk zag dat de zonen van Eli de offeranden zo schandelijk misbruikten tot hun wellusten, zo werden zij daardoor afgekeerd van den godsdienst, alzo dat zij geen spijsoffers meer tot den Heere brachten. **het spijsoffer des HEEREN.**
18. Doch Samuel diende voor het aangezicht des HEEREN, zijnde een jongeling, omgord met den linnen lijfrok. Hebreeuws, *efod*. Vergelijk 2 Sam. 6:14.
19. En zijn moeder maakte hem een kleinen rok, en bracht hem dien van jaar tot jaar, Hebreeuws, *van dagen tot dagen*. als zij opkwam met haar man, om het jaarlijkse offer te offeren. Hebreeuws, *het offer der dagen*.
20. En Eli zegende Elkana, Dat is, hij als hogepriester had haar veel geluk gewenst. en zijn huisvrouw, en zeide: De HEERE geve u zaad uit deze vrouw Dat is, kinderen. voor de bede, Dat is, voor den afgebeden en nu Gode gegeven zoon. die zij den HEERE afgebeden heeft. Hebreeuws, *hij*. Zie dergelijke verwisseling van het vrouwelijke en mannelijke geslacht Gen. 24:14; Exod. 31:15; Lev. 2:8; 1 Sam. 25:27; 2 Kon. 3:26; Hos. 14:7; Ruth 1:8,9,11,19,22. Anders, *die men den HEERE afgebeden heeft, of, die men voor den HEERE gebeden, of, begeerd heeft*. Het is alsof hij zeide: Zij heeft dezen zoon niet voor haarzelve, of tot haar voordeel, begeerd en den Heere afgebeden, maar opdat zij den Heere zou toeëigenen tot zijn dienst. # Ru 1.11,19,22 En zij gingen naar zijn plaats. Te weten, naar de plaats van *Elkana*.
21. Want de HEERE bezocht Hanna, Bevestigende den zegen van Eli, dien zij vertrouwd hadden dat de Heere volbrengen zou. en zij werd bevrucht, en baarde Welverstaande in verscheidene drachten. drie zonen en twee dochters; en de jongeling Samuel werd groot Versta dit van den wasdom des lichaams in grootte, en van de ziel in wijsheid en kennis; zie Luk. 1:80, en Luk. 2:40,52. **bij den HEERE.** Anders, *voor, of met den Heere*.
22. Doch Eli was zeer oud, en hoorde al, wat zijn zonen aan gans Israel deden, en dat zij sliepen bij de vrouwen, die met hopen samenkwamen Zie de aantekeningen op Exod. 38:8. **aan de deur** Dat is, tot voor de tent, want in de tent mochten zij niet komen. van de tent der samenkomst.
23. En hij zeide tot hen: Waarom doet gij al zulke dingen, dat ik deze uw boze stukken hore van dit ganse volk?
24. Niet, mijn zonen; Dat is, het betaamt u niet alzo te handelen. want dit is geen goed gerucht, dat ik hoor; gij maakt, dat het volk des HEEREN overtreedt. Te weten, het bevel van het offer; zie boven, 1 Sam. 2:17.
25. Wanneer een mens tegen een mens zondigt, Te weten, opzettelijk, en met moedwilligheid. Hebreeuws, *een man*. zo zullen de goden hem oordelen; Anders, *de overheid, de richters*. Zie Exod. 21:6, en de aantekeningen aldaar. maar wanneer een mens tegen den HEERE zondigt, Te weten, opzettelijk, en met moedwilligheid. wie zal voor hem bidden? Doch zij hoorden de stem huns vaders niet, want de HEERE wilde hen doden. Daarom gaf hun de Heere de genade niet dat zij zich bekeerden,

maar Hij heeft hen meer en meer verlaten, en heeft hen rechtvaardig overgegeven in een verkeerden zin, ten verderve.

26. En de jongeling Samuel nam toe, Hebreeuws, *ging*. Vergelijk Gen. 26:13 met de aantekeningen. en werd groot en aangenaam beide Hebreeuws, *goed*. bij den HEERE en ook bij de mensen.

27. En er kwam een man Gods tot Eli, Dat is, een profeet des Heeren, gelijk 2 Petr. 1:21; 1 Tim. 6:11, en 2 Tim. 3:17. Wie deze profeet geweest is, is ons onbekend. Zie de aantekeningen Richt. 13:6. en zeide tot hem: Zo zegt de HEERE: Heb Ik Mij klaarlijk geopenbaard Of, *ben Ik niet*, enz. Hebreeuws, *openbarende geopenbaard*. aan het huis uws vaders, Te weten van Aäron, van wien Eli afkomstig was door Ithamar. toen zij in Egypte waren, Te weten, de kinderen Israëls. in het huis van Farao? Dat is, toen zij nog waren onder de heerschappij en tirannie van Farao.

28. En Ik heb hem Te weten, Aäron. uit alle stammen van Israel Mij ten priester verkoren, om te offeren op Mijn altaar, om het reukwerk aan te steken, om den efod voor Mijn aangezicht te dragen; en heb aan het huis uws vaders gegeven al de vuurofferen Versta, al de stukken van de beesten, die in de offers op het altaar niet moesten verbrand worden. Zie Lev. 7:34, en Num. 18:18. van de kinderen Israels.

29. Waarom slaat gijlieden Te weten, gij Eli zowel als uw zonen. Te weten, gij Eli en uw zonen. achteruit tegen Mijn slachtoffer, en tegen Mijn spijsoffer, hetwelk Ik geboden heb in de woning; Dat is, tabernakel, welke Gods woning was. en eert uw zonen meer dan Mij, Denzelven meer respect toedragende dan Mij, want gij durft hen niet eens vertoornen, noch terdege berispen, veel minder straffen naar behoren, of van het priesterdom afzetten, gelijk hun snode boevenstukken dat wel verdiend hebben. dat gijlieden Te weten, gij Eli zowel als uw

zonen. Te weten, gij Eli en uw zonen. u mest van het voornaamste van alle spijsoffers van Mijn volk Israel?

30. Daarom spreekt de HEERE, de God Israels: Ik had Te weten, toen Ik het priesterlijk ambt in uws vaders huis heb ingesteld. wel klaarlijk gezegd: Hebreeuws, *Ik had zeggende gezegd*. Uw huis en uws vaders huis zouden voor Mijn aangezicht Dat is, het priesterdom bedienen; versta hierbij, indien zij in mijn geboden zouden wandelen. wandelen tot in eeuwigheid; maar nu spreekt de HEERE: Dat zij verre van Mij; Te weten, vanwege uw ongehoorzaamheid. want die Mij eren, zal Ik eren, maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden. Hebreeuws, *zullen licht worden*.

31. Zie, de dagen komen, dat Ik uw arm zal afhouden, Dat is, Ik zal u beroven van uw sterkte, te weten, van uw kinderen en het priesterlijk ambt; want toen het hogepriesterambt van Eli en de zijnen genomen was, zo vermochten zij gans niet. Zie onder, 1 Sam. 2:36. Het woord *arm*, voor *sterkte*, wordt ook gebruikt Job 22:9; Ps. 37:17, en elders meer. en den arm van uws vaders huis, dat er geen oud man in uw huis wezen zal.

32. En gij zult aanschouwen de benauwdheid der woning *Gods*, Van de wegvoering der ark uit den tabernakel of woning, de nederlaag Israëls en de gevangenis der ark, zie onder, 1 Sam. 4:11. Anders, *gij zult een tegenpartij in de woning zien*. Gij, dat is, uw nakomelingen *want Eli is zijn levenlang priester gebleven*, maar naderhand zal er een ander *de uwen uitgestoten zijnde* in de plaats derzelve gesteld worden; zie 1 Kon. 2:27. in plaats van Anders, *in alles, waarmede Hij Israël goed gedaan zou hebben*. al het goede, dat Hij Israel zou gedaan hebben; en er zal te genen dage een oud man in uw huis zijn.

33. Doch de man, Dat is, die aan den dienst des altaars blijven zal. dien Ik u niet

zal uitroeien Dat is, van de uwen. van Mijn altaar, zou zijn Dat is, ware het dat gij dan nog leeftet en al deze dingen zaagt, gij zoudt uw ogen uitschreien. Dit kan verstaan worden van het jammerlijk vermoorden der priesters te Nob, 1 Sam. 22:18, of ook wel van de schandelijke afzetting van Abjathar, 1 Kon. 2:26, waar de eerste woorden van 1 Sam. 2:33 ook wel op passen. om uw ogen te verteren, en om uw ziel te bedroeven; en al de menigte Dat is, meestal. uws huizes zal sterven, mannen geworden zijnde. Dat is, in het beste van hun leven.

34. Dit nu zal u een teken zijn, hetwelk over uw beide zonen, over Hofni en Pinehas, Zie de vervulling hiervan onder, 1 Sam. 4:11. komen zal: op een dag zullen zij beiden sterven.

35. En Ik zal Mij een getrouwen priester verwekken; Te weten, Zadok, die van het geslacht van Eleazar was; zie de vervulling 1 Kron. 29:22. die zal doen, gelijk als in Mijn hart Dat is, gelijk Mij behaagt. en in Mijn ziel zijn zal; dien zal Ik een bestendig huis bouwen, Hebreeuws, *een getrouw huis*. In Zadoks geslacht is het hogepriesterambt lang gebleven, achtervolgens hetgeen God Pinehas, den zoon van Eleazar, beloofd heeft, Num. 25:13. en hij zal Versta hierbij, *en zijn nakomelingen*. altijd voor het aangezicht Hebreeuws, *al de dagen*; te weten, zijns levens. **Mijns Gezalfden** Dat is, voor den koning, dien Ik verkiezen zal, die ook een voorbeeld zal zijn van *Christus*, dien Ik tot een koning over Sion, mijn heiligen berg, gezalfd heb. wandelen. Dat is, het priesterambt bedienen, gelijk 1 Sam. 2:30.

36. En het zal geschieden, dat al wie van uw huis zal overig zijn, zal komen, Zie de vervulling, 1 Kon. 2:26; 2 Kon. 23:9. Zie ook merktekenen hiervan Ezech. 44:14. om zich voor hem neder te buigen Te weten, voor Zadok en zijn nakomelingen. voor een stukje gelds, en een bolle broods, en zal zeggen:

Neem mij toch aan tot enige priesterlijke bediening, dat ik een bete broods moge eten.

1 Samuël 3

1. En de jongeling Samuel diende den HEERE voor het aangezicht van Eli; Zie 1 Sam. 2:11. en het woord des HEEREN was dierbaar Hij wil zeggen dat er in dien tijd weinig profeten of getrouwe leraars in Israël waren, zodat, als er een man Gods kwam, dat iets zeldzaams was. in die dagen; er was geen openbaar gezicht. Hebreeuws, *doorgebroken, uitgebroken*. Anders, *menigvuldig*.
2. En het geschiedde te dien dage, Te weten, toen het woord des Heeren zo dierbaar was. als Eli op zijn plaats nederlag (en zijn ogen begonnen donker te worden, dat hij niet zien kon), Dat is, niet wel, alzo staat er Gen. 48:10 van Jakob, dat hij niet zag; dat is, hij zag niet wel, want Gen. 48:8 staat, dat hij de zonen van Jozef zag.
3. En Samuel zich ook nedergelegd had, eer de lampe Gods uitgedaan werd, Hij spreekt van de lamp, die op den gouden kandelaar stond, die den gansen nacht van den avond tot aan den morgen moest branden, dan bluste men dezelve uit; Exod. 27:21; Lev. 24:3; 2 Kron. 13:11. in den tempel des HEEREN, Dat is, in een van de kamertjes nabij of omtrent den tabernakel, want de tempel was in dezen tijd nog niet gebouwd. waar de ark Gods was,
4. Dat de HEERE Samuel riep; en hij zeide: Zie, *hier* ben ik.
5. En hij liep tot Eli en zeide: Zie, *hier* ben ik, want gij hebt mij geroepen. Doch hij zeide: Ik heb niet geroepen, keer weder, leg u neder. En hij ging heen en legde zich neder.
6. Toen riep de HEERE Samuel wederom; en Samuel stond op; en ging tot Eli, en zeide: Zie, *hier* ben ik, want gij hebt mij geroepen. Hij dan

- zeide: Ik heb u niet geroepen, mijn zoon; keer weder, leg u neder.
7. Doch Samuel kende de HEERE nog niet; en het woord des HEEREN was aan hem nog niet geopenbaard.
8. Toen riep de HEERE Samuel wederom, ten derde maal; en hij stond op, en ging tot Eli, en zeide: Zie, *hier* ben ik, want gij hebt mij geroepen. Toen verstond Eli, dat de HEERE den jongeling riep.
9. Daarom zeide Eli tot Samuel: Ga heen, leg u neder, en het zal geschieden, zo Hij u roept, zo zult gij zeggen: Spreek, HEERE, want Uw knecht hoort. Toen ging Samuel heen en legde zich aan zijn plaats. Zie boven, 1 Sam. 3:2.
10. Toen kwam de HEERE, en stelde Zich daar, *Anders, en Hij bleef staande*; dat is, Hij ging niet weder weg, gelijk Hij te voren gedaan had. en riep gelijk de andere malen: *Hebreeuws, als beurt op beurt.* Samuel, Samuel! En Samuel zeide: Spreek, want Uw knecht hoort.
11. En de HEERE zeide tot Samuel: Zie, Ik doe een ding in Israel, *Versta, de nederlagen der Israëlieten, waarvan gesproken wordt onder, 1 Sam. 4:2,10.* dat al wie het horen zal, *dien* Hij wil zeggen dat degenen, die de grote nederlaag der Israëlieten zullen horen, die zullen hunne zinnen van verbaasdheid als verliezen. zullen zijn beide oren klinken.
12. Te dienzelven dage zal Ik verwekken over Eli alles, wat Ik tegen zijn huis gesproken heb; Te weten, door den man Gods, 1 Sam. 2:27, enz. Ik zal het beginnen en voleinden.
13. Want Ik heb hem te kennen gegeven, dat Ik zijn huis Dat is, dat Ik mijn rechtvaardige straf en wraak over hem en zijn huis zal uitvoeren. rechten zal tot in eeuwigheid, om der ongerechtigheids wil, die hij geweten heeft; want *als* zijn zonen

- zich hebben vervloekt gemaakt, Anders, *licht, veracht*, dat is, toen zij met hun boze stukken en kwaad leven gemaakt hebben dat men hen vloekte en verachtte als lichte gezellen, die geen eer waardig waren. zo heeft hij hen niet eens zuur aangezien. Het Hebreeuwse woord betekent eigenlijk *fronsen*, of *rimpelen krijgen in het aangezicht*, hetwelk geschiedt van diegenen, die uit ongezindheid zuur zien. Versta hierbij, veel weniger heeft hij hen gestraft naar behoren, hetwelk hij had behoren te doen als vader, als hogepriester en als richter, die gesteld was om het kwaad te beletten en te straffen.
14. Daarom dan heb Ik het huis van Eli gezworen: Zo de ongerechtigheid Deze manier van zweren zie Gen. 14:22,23. van het huis van Eli tot in eeuwigheid zal verzoend worden Alzo namelijk, dat Ik de tijdelijke straffen, die Ik over het huis van Eli uitgesproken heb, zou terughouden en niet uitvoeren. door slachtoffer of door spijsoffer!
15. Samuel nu lag tot aan den morgen; toen deed hij de deuren van het huis des HEEREN open; doch Samuel vreesde dit gezicht Dat is, die dingen, die de Heere hem in een gezicht geopenbaard had, alhoewel dit niet alleen een gezicht was, maar ook een verschijning. Samuel heeft wakende deze woorden gehoord, en niet in een verrukking of vertrekking van zinnen, gelijk de gezichten pleegden te geschieden; zie Gen. 15:1. aan Eli te kennen te geven.
16. Toen riep Eli Samuel, en zeide: Mijn zoon Samuel! Hij dan zeide: Zie, *hier* ben ik.
17. En hij zeide: Wat is het woord, dat Hij tot u gesproken heeft? Verberg het toch niet voor mij; God doe u zo, Zie van deze manier van spreken Ruth 1:17. en zo doe Hij daartoe, indien gij een woord voor mij verbergt van al de woorden, die Hij tot u gesproken heeft!

18. Toen gaf hem Samuel te kennen al die woorden, en verborg ze voor hem niet. En hij zeide: Hij is de HEERE; Hij doe, wat goed is in Zijn ogen!
19. Samuel nu werd groot; en de HEERE was met hem, en liet niet een Dat is, de Heere volbracht met de daad alles wat Hij door Samuel voorzegd had. *Op de aarde vallen*, is zoveel te zeggen als tenietgaan, of te schande komen, gelijk Matth. 10:29. Vergelijk 1 Kon. 8:56. van al Zijn woorden op de aarde vallen.
20. En gans Israel, van Dan tot Berseba toe, bekende, dat Samuel bevestigd was *Anders, getrouw geacht, of bevonden.* tot een profeet des HEEREN.
21. En de HEERE voer voort te verschijnen te Silo; want de HEERE openbaarde Zich Hij wil zeggen dat de Heere door dromen, gezichten en aanspraken zijn woord aan Samuel openbaarde, hetwelk tevoren zelden geschiedde. Zie boven, 1 Sam. 3:1. aan Samuel te Silo, door het woord des HEEREN.

1 Samuël 4

1. En het woord van Samuel Dat is, de profetie, die Samuel van den Heere geopenbaard was, heeft hij het volk verkondigd, en is volbracht; zie 1 Sam. 3:11,21. geschiedde aan gans Israel. En Israel toog uit, den Filistijnen tegemoet, ten strijde, en legerde zich bij Eben-Haezer, maar de Filistijnen legerden zich bij Afek. Een stad in den stam van Juda gelegen; Joz. 15:53. Doch er is een ander Afek in den stam van Isschaschar, 1 Sam. 29; ook een in den stam van Aser, Joz. 19:30; Richt. 1:31.
2. En de Filistijnen stelden zich in slagorden, om Israel te ontmoeten; en als zich de strijd uitspreidde, Dat is, de krijgslieden die streden. Hij wil zeggen, wanneer nu al de benden en compagnieën beiderzijds aan elkander gekomen waren om

te vechten, zo sloegen zij, enz. zo werd Israel voor der Filistijnen aangezicht geslagen; want zij sloegen Te weten, de Filistijnen. in de slagorden Hij wil zeggen, gedurende den slag, toen de beide legers nog in hun slagorden stonden. in het veld omtrent vier duizend man.

3. Als het volk *wederom* in het leger gekomen was, zo zeiden de oudsten van Israel: Waarom heeft ons de HEERE heden geslagen voor het aangezicht der Filistijnen? Laat ons van Silo tot ons nemen de ark des verbonds des HEEREN, Dit hebben zij gedaan zonder God raad te vragen, menende dat deze uiterlijke ceremonie hen zou kunnen beschermen, of verlossen uit de handen hunner vijanden. HEEREN, en laat die in het midden van ons komen, opdat zij ons verlosse van de hand onzer vijanden.
4. Het volk dan zond naar Silo, en men bracht van daar de ark des verbonds des HEEREN der heirscharen, die tussen de cherubim woont; Van tussen welke God tot Mozes en anderen sprak; Exod. 25:22; Num. 7:89. en de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, waren daar met de ark des verbonds van God. Te weten, in het leger.
5. En het geschiedde, als de ark des verbonds des HEEREN in het leger kwam, zo juichte gans Israel met een groot gejuich, alzo dat de aarde dreunde.
6. Als nu de Filistijnen de stem van het juichen hoorden, zo zeiden zij: Wat is de stem Dat is, beduidt. van dit grote juichen in het leger der Hebreëen? Toen vernamen zij, dat de ark des HEEREN in het leger gekomen was.
7. Daarom vreesden de Filistijnen, want zij zeiden: God is in het leger gekomen. En zij zeiden: Wee ons, want dergelijke is gisteren *en* eergisteren niet geschied!

8. Wee ons, wie zal ons redden uit de hand van deze heerlijke goden? Dit zijn dezelfde goden, die de Egyptenaars met alle plagen geplaagd hebben, bij de woestijn. Dat is, in de Schelfzee, welke ligt aan de woestijn Etham. Zie Exod. 13:20, en Exod. 14.
9. Zijt sterk, en weest mannen, gij Filistijnen, opdat gij de Hebreëen niet misschien dient, gelijk als zij ulieden gediend hebben; zo zijt mannen, en strijdt.
10. Toen streden de Filistijnen, en Israel werd geslagen, en zij vloden een iegelijk in zijn tenten; Dat is, in zijn huis, gelijk onder, 1 Sam. 13:2, en 1 Kon. 12:16, enz. en er geschiedde een zeer grote nederlaag, *Hebreeuws, slag.* zodat er van Israel vielen dertig duizend voetvolks.
11. En de ark Gods werd genomen, en de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, stierven.
12. Toen liep er een Benjaminit uit de slagorden, en kwam te Silo denzelfden dag; en zijn klederen waren gescheurd, Tot een teken van droefenis, en dat hij kwade tijding bracht. Van deze manier van doen, zie de aantekening Gen. 37:29; Joz. 7:6, enz., en 2 Sam. 1:2,11. en er was aarde op zijn hoofd. Zie dergelijk exempel Joz. 7:6, en 2 Sam. 1:2.
13. En als hij kwam, ziet, zo zat Eli op een stoel aan de zijde van den weg, uitziende; want zijn hart was sidderende vanwege de ark Gods. Als die man kwam, om *zulks* te verkondigen in de stad, toen schreeuwde de ganse stad. Dat is, de inwoners der stad riepen en schreeuwden overluid van droefheid, toen zij hoorden dat de ark des verbonds genomen was.
14. En als Eli de stem des geroeps hoorde, zo zeide hij: Wat is de stem dezer beroerte? Toen haastte zich die man, en hij kwam en boodschapte het aan Eli.
15. (Eli nu was een man van acht en negentig jaren, en zijn ogen stonden stijf, *Hebreeuws, stonden.* dat hij niet zien kon.)
16. En die man zeide tot Eli: Ik ben het, die uit de slagorden kom, en ik ben heden uit de slagorden gevloten. Hij dan zeide: Wat is er geschied, mijn zoon?
17. Toen antwoordde hij, *Of, de boodschapper.* die de boodschap bracht, en zeide: Israel is gevloten voor het aangezicht der Filistijnen, en er is ook een grote nederlaag onder het volk geschied; daarenboven zijn uw twee zonen, Hofni en Pinehas, gestorven, en de ark Gods is genomen.
18. En het geschiedde, als hij van de ark Gods vermeldde, zo viel hij achterwaarts van den stoel af, aan de zijde der poort, *Versta dit van de stadspoort.* en brak den nek, en stierf; want de man was oud en zwaar; en hij richtte Israel veertig jaren.
19. En zijn schoondochter, de huisvrouw van Pinehas, was bevrucht, zij zou baren; als deze de tijding hoorde, dat de ark Gods genomen was, en haar *Hebreeuws, haar noden wendden zich over haar.* schoonvader gestorven was, en haar *Hebreeuws, haar noden wendden zich over haar.* man, zo kromde zij zich, Te weten, van pijn en benauwdheid, die zij gevoelde. en baarde; want haar *Hebreeuws, haar noden wendden zich over haar.* weenen overvielen haar *Hebreeuws, haar noden wendden zich over haar..*
20. En omtrent den tijd van haar sterven, zo spraken de vrouwen, die bij haar stonden: *Of, over haar.* Vrees niet, want gij hebt een zoon

gebaard. Doch zij antwoordde niet, en nam het niet ter harte. Hebreeuws, *zij zette haar hart daar niet op*; dat is, zij werd door zulke woorden niet bewogen; zij verkwikten haar hart niet.

21. En zij noemde het jongskens Ikabod, Dat is, waar is de heerlijkheid? Anders, *er is geen eer*. Alsof zij zeide: Alle heerlijkheid en treffelijkheid van Israël is ons nu benomen, nu de ark ons benomen is, welke Israël grote heerlijkheid en vermaardheid toebracht. Want zij was een teken der genadige tegenwoordigheid Gods onder zijn volk. Deze manier van spreken wordt ook gebruikt Ps. 26:8, en Ps. 78:61. zeggende: De eer is weggevoerd uit Israel! Omdat de ark Gods gevankelijk weggevoerd was, en om haars schoonvaders en haars mans wil.
22. En zij zeide: De eer is gevankelijk weggevoerd uit Israel, want de ark Gods is genomen.

1 Samuël 5

1. De Filistijnen nu namen de ark Gods, en zij brachten ze van Eben-Haezer tot Asdod. Deze stad wordt Hand. 8:40 genoemd *Azotus*. Zij is geweest een van de voornaamste steden der Filistijnen, in welke ten tijde van Jozua reuzen woonden; Joz. 11:22.
2. En de Filistijnen namen de ark Gods, en zij brachten ze in het huis van Dagon, Dat is, in den tempel van den afgod Dagon; zie Richt. 16:23. Dit deden de Filistijnen tot een teken van victorie, die zij meenden door de hulp van dezen hun god verkregen te hebben. en stelden ze bij Dagon.
3. Maar als die van Asdod des anderen daags vroeg opstonden, ziet, zo was Dagon op zijn aangezicht ter aarde gevallen voor de ark des HEEREN. En zij namen Dagon en zetten hem weder op zijn plaats.

4. Toen zij nu des anderen daags des morgens vroeg opstonden, ziet, Dagon lag op zijn aangezicht ter aarde gevallen voor de ark des HEEREN; maar het hoofd van Dagon, en de beide palmen zijner handen afgehouden, aan den dorpel; alleenlijk was Dagon daarop overgebleven. Dat is, de romp, waar het hoofd met de handen af waren.
5. Daarom treden Waarom traden zij niet op den dorpel Dat is, op den dorpel van den tempel van Dagon; also staat er: *De sleutel Davids?* dat is, van het huis Davids.? Het schijnt dat zij hem heilig hebben geacht, omdat Dagon er op gelegen had. de priesters van Dagon, en allen, die in het huis van Dagon komen, niet op den dorpel Dat is, op den dorpel van den tempel van Dagon; also staat er: *De sleutel Davids?* dat is, van het huis Davids. van Dagon te Asdod, tot op dezen dag.
6. Doch de hand des HEEREN was zwaar Dat is, de Heere bezocht die van Asdod met zware plagen. over die van Asdod, en verwoestte hen; Te weten, door de muizen, gelijk gezegd wordt 1 Sam. 6:4. en Hij sloeg ze met spenen, Het Hebreeuwse woord betekent eigenlijk een heuvel en ook het fundament, omdat dit deel de menselijken lichaams verheven is. Dat dit deel van het lichaam der Filistijnen is geplaagd geweest, wordt klaarlijk gezegd Ps. 78:66. Deze plaag wordt in onze taal genoemd de spenen, takken, aambeien, of vijgpuisten, waaraan de mensen grote pijn lijden. Asdod en haar landpalen.
7. Toen nu de mannen te Asdod zagen, dat het alzo *toeging*, zo zeiden zij: Dat de ark des Gods van Israel bij ons niet blijve; want Zijn hand is hard over ons, en over Dagon, onzen god.
8. Daarom zonden zij heen, en verzamelden tot zich al de vorsten der Filistijnen, en zij zeiden: Wat zullen wij met de ark des Gods van

Israel doen? En die zeiden: Te weten, de vorsten der Filistijnen. Dat de ark des Gods van Israel rondom Gath ga. Dit is ook een van de voornaamste steden der Filistijnen geweest, gelegen op een heuvel of berg, genoemd Amma, niet ver van de zee. Deze stad heeft David ingenomen, 2 Sam. 8:1, vergelijk met 1 Kron. 18:1; zie breder van deze stad 2 Kon. 12:17; 2 Kron. 11:8, en 2 Kron. 26:6. Alzo droegen zij de ark des Gods van Israel rondom.

9. En het geschiedde, nadat zij die hadden rondom gedragen, zo was de hand des HEEREN tegen die stad met een zeer grote kwelling; *Of, verstorning.* want Hij sloeg de lieden dier stad van den kleine tot den grote, en zij hadden spenen in de verborgene plaatsen. *Hebreeuws, waren hun verborgen.*

10. Toen zonden zij de ark Gods naar Ekron; Dit is ook een van de voornaamste steden der Filistijnen geweest, en is den stam van Juda ten erfdeel gevallen, Joz. 15:45; Richt. 1:18. Zie van deze stad breder Joz. 13:3; 2 Kon. 1:2; Jer. 25:20; Amos 1:8; Zef. 2:4, en Zach. 9:5,7. # Zec 9.5,7 maar het geschiedde, als de ark Gods te Ekron kwam, zo riepen De Ekronieten, gehoord en gezien hebbende de zware plagen, waarmede God de Heere hun naburen, om der ark wil, geplaagd had, waren verschrikt toen zij hoorden dat men de ark tot hen brengen wilde. die van Ekron, Te weten, de oversten der stad, want er volgt: *om mij en mijn volk te doden.* zeggende: Zij hebben de ark des Gods van Israel tot mij rondom gebracht, om mij en mijn volk te doden.

11. En zij zonden heen, en vergaderden al de vorsten der Filistijnen, en zeiden: Zendt de ark des Gods van Israel heen, dat zij wederkere tot haar plaats, opdat zij mij en mijn volk niet dode; Aldus sprak een ieder onder de vorsten der Filistijnen. want er was een dodelijke kwelling

Enigen menen dat, behalve de spenen, onder de Filistijnen nog een andere dodelijke ziekte geregeerd heeft. Zie 1 Sam. 5:12. in de ganse stad, *en de hand Gods was er zeer zwaar.*

12. En de mensen, die niet stierven, Te weten, van de dodelijke kwelling, waarvan straks gesproken is, 1 Sam. 5:11. werden geslagen met spenen, zodat het geschrei der stad opklom naar den hemel. Dat is, van de inwoners der stad.

1 Samuël 6

1. Als nu de ark des HEEREN zeven maanden in het land der Filistijnen geweest was,
2. Zo riepen de Filistijnen de priesters en de waarzeggers, zeggende: Wat zullen wij met de ark des HEEREN doen? Laat ons weten, waarmede wij ze *Anders, hoe.* aan haar plaats zenden zullen. Te weten, in het land van Israël.
3. Zij dan zeiden: Indien gij de ark des Gods van Israel wegzendt, zendt haar niet ledig weg, *Dat is, niet zonder enig geschenk, of verering.* maar vergeldt *Hebreeuws, vergeldende vergeldt.* Hem ganselijk een schuldoffer; Te weten, den God Israëls. dan zult gij genezen worden, en ulieden zal bekend worden, waarom Zijn hand van u niet afwijkt. *Dat is, de plaag of straf, die alleen van de macht en regering Gods komt.*
4. Toen zeiden zij: Welk is dat schuldoffer, dat wij Hem vergelden zullen? En zij zeiden: Vijf gouden spenen, en vijf gouden muizen, Van de muizen is tevoren niet gesproken. naar het getal van de vorsten der Filistijnen; Zie van deze vijf vorsten, 1 Sam. 6:17. want het is enerlei plaag Zij willen zeggen: de vorsten, oversten en het gemene volk te Ekron zijn van God met een en dezelfde plaag geplaagd. **over u allen,**

Hebreeuws, *over hen allen*; zie boven, 1 Sam. 5:11. en over uw vorsten.

5. Zo maakt dan beelden uwer spenen, en beelden uwer muizen, Dat is, der muizen, die u geplaagd en gepijnigd hebben. Gelijk de spenen het lichaam der Filistijnen geplaagd hebben, alzo hebben de muizen hun schade gedaan aan hun bezaaid land, met het zaad te knagen en te eten. die het land verderven, en geeft den God van Israel de eer; misschien zal Hij Zijn hand verlichten van over ulieden, en van over uw god, en van over uw land. Te weten, Dagon.
6. Waarom toch zoudt gijlieden uw hart verzwaren, gelijk de Egyptenaars en Farao Deze manier van spreken, te weten, dat enig ding in het algemeen gezegd wordt, en daarna het een of ander in het bijzonder, wordt meermalen in de Heilige Schrift gebruikt, gelijk Joz. 2:1; 1 Kon. 11:1; 2 Sam. 2:1; Ps. 18:1, en Mark. 16:7. hun hart verzwaard hebben? Hebben zij niet, toen Hij *Anders, toen Hij met hen doende was, of, toen Hij zich oefende aan hen, of, nadat Hij hen bespot had. wonderlijk met hen gehandeld had*, Te weten, de Egyptenaars. hen laten trekken, Te weten, de Israëlieten. dat zij heengingen? Te weten uit Egypte.
7. Nu dan, neemt en maakt *Anders, maakt en neemt een nieuwen wagen. een nieuwen wagen*, De heidense priesters hebben geacht dat het onbetamelijk was, dat men de ark des Heeren zou zetten en voeren op een wagen, die tevoren tot boerenwerk of tot anderen arbeid was gebruikt geweest; zie iets dergelijks 2 Sam. 6:3. en twee zogende koeien, op dewelke geen juk gekomen is; spant de koeien aan den wagen, en brengt haar kalveren Hebreeuws, *haar zonen, of kinderen*; alzo ook 1 Sam. 6:10. van achter haar weder naar huis. Dit vermeerdert het wonderwerk, dat de koeien niet wedergekeerd zijn naar haar zuigelingen.

8. Neemt dan de ark des HEEREN, en zet ze op den wagen, en legt de gouden kleinoden, Hebreeuws, *vaten, gereedschap*; te weten, de gouden spenen en muizen. die gij Hem ten schuloffer vergelden zult, in een koffertje aan haar zijde; en zendt ze weg, dat zij heenga.
9. Ziet dan toe, indien zij den weg van haar landpale opgaat naar Beth-Semes, zo heeft Hij ons dit groot kwaad gedaan; Dat is, zo zullen wij daaruit bekennen dat de God Israëls ons deze plaag heeft toegezonden. maar zo niet, zo zullen wij weten, dat Zijn hand ons niet geraakt heeft; het is ons een toeval geweest. Dat is, iets waarvan men de natuurlijke of de regerende oorzaak niet weten kan.
10. En die lieden deden alzo, en namen twee zogende koeien, en spanden ze aan den wagen, en haar kalveren sloten zij in huis. Hebreeuws, *haar kinderen, of zonen*.
11. En zij zetten de ark des HEEREN op den wagen, en het koffertje met de gouden muizen, en de beelden hunner spenen. *Of, aarzen*.
12. De koeien nu gingen recht in dien weg, op den weg naar Beth-Semes op een straat; zij gingen steeds voort, Hebreeuws, *zij gingen gaande. al loeiende*, Te weten, omdat zij van haar kalveren afgetrokken waren, want ook de beesten hebben hun jongen lief. en weken noch ter rechter *hand* noch ter linkerhand; en de vorsten der Filistijnen gingen achter dezelve tot aan de landpale van Beth-Semes.
13. En die van Beth-Semes maaiden den tarweoogst Dit placht in het Joodse land te geschieden omtrent pinksteren, Lev. 23, dat is, in de maand *Mei*, of kort daarna. Derhalve is de ark van de Filistijnen genomen omtrent het begin van *November*, want zij is zeven maanden in hun land geweest, 1 Sam.

- 6:1. in het dal, en als zij hun ogen ophieven, zagen zij de ark en verblijdden zich, als zij *die* zagen.
14. En de wagen kwam op den akker van Jozua, den Beth-semiet, en bleef daar staande; en daar was een grote steen, en zij kloofden het hout van den wagen, Te weten, de Levietische priesters, die te Beth-Semes woonden, gelijk blijkt 1 Sam. 6:15. Want deze stad was den Levieten tot een woning gegeven. Zie Joz. 21:16. Het ambt van dezen was de ark aan te tasten en te dragen; Num. 4:5, enz. en offerden de koeien den HEERE ten brandoffer.
15. En de Levieten namen de ark des HEEREN af en het koffertje, dat daarbij was, waarin de gouden kleinoden waren, en zetten ze op dien groten steen; en die lieden van Beth-Semes offerden brandofferen, Dat is, zij behandigden den priesters beesten ten brandoffer, enz. en slachtten slachtofferen den HEERE, op denzelven dag.
16. En als de vijf vorsten der Filistijnen zulks gezien hadden, zo keerden zij weder op denzelven dag naar Ekron.
17. Dit nu zijn de gouden spenen, die de Filistijnen aan den HEERE ten schuldoffer vergolden hebben: Voor Asdod een voor Gaza een, voor Askelot een, voor Gath een, voor Ekron een.
18. Ook gouden muizen, naar het getal van alle steden der Filistijnen, onder de vijf vorsten, van de vaste steden af tot aan de landvlekken; en tot aan Abel, Dat is, *klacht*. Zie van dezen steen boven, 1 Sam. 6:14,15. Waarom hij zo genaamd wordt, zie 1 Sam. 6:19. Vergelijk Gen. 50:11. den groten *steen*, op denwelken zij de ark des HEEREN nedergesteld hadden, die tot op dezen dag is Enigen verstaan hier de ark,

maar anderen den steen, hetwelk gelooflijker is. op den akker van Jozua, den Beth-semiet.

19. En *de Heere* sloeg onder die lieden van Beth-Semes, omdat zij in de ark des HEEREN gezien hadden; Tegen het bevel Gods, Num. 4:5,20. Het schijnt wel dat de Beth-Semieten al te nieuwsgierig geweest zijn, om te zien of de Filistijnen iets uit de ark genomen of daarbij gedaan hadden, en het schijnt dat er enige stoute verachtaamheid mede vermengd is geweest. ja, Hij sloeg van het volk Te weten, van de andere Israëlieten, die daar lagen om de wacht te houden, opdat hun landpalen niet beschadigd werden; ook van die, welke daar van alle stammen gekomen waren om de ark te zien, op de tijding dat die weder tehuis gekomen was. zeventig mannen, en vijftig duizend mannen. Toen bedreef het volk rouw, omdat de HEERE een groten slag onder het volk geslagen had.
20. Toen zeiden de lieden van Beth-Semes: Wie zou kunnen bestaan voor het aangezicht van de HEERE, dezen heiligen God? En tot wien van ons zal Hij optrekken?
21. Zo zonden zij boden tot de inwoners van Kirjath-Jearim, zeggende: De Filistijnen hebben de ark des HEEREN wedergebracht; komt af, haalt ze opwaarts tot u.

1 Samuël 7

1. Toen kwamen de mannen van Kirjath-Jearim, en haalden de ark des HEEREN op, en zij brachten ze in het huis van Abinadab, op den heuvel; Anders, te *Gibea*. en zij heiligden zijn zoon Eleazar, Dat is, wijdden, of verordineerden hem tot een heiligen dienst. dat hij de ark des HEEREN bewaarde.
2. En het geschiedde, van dien dag af, dat de ark *des Heeren* te Kirjath-Jearim bleef, en de dagen werden twintig jaren; en het ganse huis van

- Israel klaagde den HEERE achterna. Anders, *zuchtten tot den Heere*; te weten, toen zij door de Filistijnen hard verdrukt werden. Zie onder, 1 Sam. 7:3.
3. Toen sprak Samuel tot het ganse huis van Israel, zeggende: Indien gijlieden u met uw ganse hart tot den HEERE bekeert, zo doet de vreemde goden uit het midden Hebreeuws, *de goden des vreemden*. Hij verstaat de afgoden van de vreemde of uitlandse volken, die rondom hen lagen. *van u weg, ook de Astharoths*; Zie Richt. 2:13. en richt uw hart tot den HEERE, en dient Hem alleen, zo zal Hij u uit de hand der Filistijnen rukken.
 4. De kinderen Israels nu deden de Baals en de Astharoths weg, Zie Richt. 2:11. Baäl is een mannelijke naam; maar Astaroth is een vrouwelijke naam; zodat hier gesproken wordt van de afgoden en afgodinnen der heidenen. en zij dienden den HEERE alleen.
 5. Verder zeide Samuel: Vergadert het ganse Israel naar Mizpa, Hier plachten de Israëlieten hun landsvergadering te houden; zie Richt. 20:1. Samuel heeft goedgevonden het volk hier bijeen te roepen, opdat hij voor hen, en zij tegelijk met hem, den Heere zouden bidden. en ik zal den HEERE voor u bidden.
 6. En zij werden vergaderd te Mizpa, en zij schepten water, en goten het uit Tot een teken dat zij hun harten, *van zonden gewassen en gereinigd zijnde* uitgoten voor den Heere. Zie dergelijk 1 Sam. 1:15. De zin is: zij riepen den Heere van harte aan om verlossing. Daartoe was ook hun vasten behorende. voor het aangezicht des HEEREN; en zij vastten te dien dage, en zeiden aldaar: Wij hebben tegen den HEERE gezondigd. Alzo richtte Samuel Dat is, hij regeerde hen, en hij bracht hen door zijn goede vermaning tot bekering. Zie de aantekeningen op Richt. 2:16. de kinderen Israels te Mizpa.
 7. Toen de Filistijnen hoorden, dat de kinderen Israels zich vergaderd hadden te Mizpa, zo kwamen de oversten der Filistijnen Te weten, met heirkraft, gelijk blijkt 1 Sam. 7:10. op tegen Israel. Als de kinderen Israels *dat* hoorden, zo vreesden zij voor het aangezicht der Filistijnen. Dat is, van de komst. Zie de aantekeningen op Gen. 36:6.
 8. En de kinderen Israels zeiden tot Samuel: *Zwijg niet van onzentwege, Of, laat niet af, en houd u niet stil van ons, van te roepen*, enz. Zie de aantekeningen Job 13:13. dat gij niet zoudt roepen tot den HEERE, onzen God, opdat Hij ons verlosse uit de hand der Filistijnen.
 9. Toen nam Samuel een melklam, Dat is, een jong lam, dat nog de melk van zijn moeder zoog. en hij offerde Hij zelf, of door een priester. het geheel den HEERE ten brandoffer; en Samuel riep tot den HEERE voor Israel; en de HEERE verhoorde hem. *Of, antwoordde hem*.
 10. En het geschiedde, toen Samuel dat brandoffer offerde, zo kwamen de Filistijnen aan ten strijde tegen Israel; en de HEERE donderde te dien dage met een groten donder over de Filistijnen, *Hebreeuws, stem*. en Hij verschrikte hen, zodat zij verslagen werden voor het aangezicht van Israel.
 11. En de mannen van Israel togen uit van Mizpa, en vervolgden de Filistijnen, en zij sloegen hen tot onder Beth-kar.
 12. Samuel nu nam een steen, en stelde *dien* tussen Mizpa en tussen Sen, Dat is, *de tand*, en door gelijkenis, een rots, die als een tand scherp uitsteekt, gelijk 1 Sam. 14:4,5. en hij noemde diens naam Eben-Haezer; en hij zeide: Tot hiertoe heeft de HEERE ons geholpen.

13. Alzo werden de Filistijnen vernederd, en kwamen *Hebreeuws, zij voeren niet meer Anders, niet weder. voort te komen;* te weten, met heirlegers, om Israël enige steden af te nemen; maar zij hadden en hielden nog hun garnizoenen en soldaten op de grenzen, om die te bewaren, gelijk te zien is 1 Sam. 10:5. *Of, niet meer Anders, niet weder.,* betekent hier *in langen tijd niet weder.* *Of, niet meer Anders, niet weder.,* voor *niet zo dikwijls,* gelijk Gen. 32:28; 2 Kon. 6:23,24. *niet meer Anders, niet weder.* in de landpalen van Israel; want de hand des HEEREN was tegen de Filistijnen al de dagen van Samuel.

14. En de steden, welke de Filistijnen van Israel genomen hadden kwamen weder aan Israel, van Ekron tot Gath toe; ook rukte Israel derzelfer landpale uit de hand der Filistijnen; en er was vrede *Dat is, zij voerden geen openbaren krijg tegen elkander.* tussen Israel en tussen de Amorieten. *Versta, onder den naam der Amorieten ook andere volken des lands Kanaän, of der Filistijnen.*

15. Samuel nu richtte Israel al de dagen zijns levens. Te weten, van dien dag af toen hij richter geworden is tot zijn dood toe, want ofschoon Saul als koning geregeerd heeft, zo is evenwel Samuel mede in de regering gebleven, en hebben zij tezamen geregeerd veertig jaren, Hand. 13:21.

16. En hij toog van jaar tot jaar, en ging rondom naar Beth-El, en Gilgal, en Mizpa; en hij richtte Israel in al die plaatsen.

17. Doch hij keerde weder *Hebreeuws, en zijn wederkomst was naar Rama.* naar Rama; Deze stad wordt 1 Sam. 1:1 genoemd Ramathaïm; zie de aantekeningen aldaar. want daar was zijn huis, en daar richtte hij Israel; en hij bouwde aldaar den HEERE een altaar.

1 Samuël 8

1. Het geschiedde nu, toen Samuel oud geworden was, zo stelde hij zijn zonen tot richters over Israel.
2. De naam van zijn eerstgeborenen zoon nu was Joël, *Anders, Vaschni,* 1 Kron. 6:28, wiens zoon een zangmeester geweest is, met name Heman, 1 Kron. 6:33. en de naam van zijn tweeden was Abia; zij waren richters te Ber-seba. *Dat is, hebbende te Ber-seba hun woonplaats, en daar het richteramtbet uitoefenende.*
3. Doch zijn zonen wandelden niet in zijn wegen; maar zij neigden zich tot de gierigheid, *Hebreeuws, achter, of, na.* en namen geschenken, en bogen het recht. *Anders, verkeerden.*
4. Toen vergaderden zich alle oudsten van Israel, en zij kwamen tot Samuel te Rama;
5. En zij zeiden tot hem: Zie, gij zijt oud geworden, *En derhalve kunt gij de landen en steden niet meer doorreizen, gelijk gij tot nog toe gedaan hebt.* en uw zonen wandelen niet in uw wegen; zo zet nu een koning over ons, om ons te richten, *Dat is, te regeren, te weten, met koninklijke autoriteit.* **gelijk al de volken hebben.** *Dat is, meest allen, want er waren ook enige onder de heidense natiën, die geen koningen, maar vorsten hadden.*
6. Maar dit woord was kwaad *Want het kwam God alleen toe zulk een vorm van regering over zijn volk te stellen, gelijk het hem beliefte.* Maar het betaamde het volk niet dit te doen uit hoogmoed of eergierigheid, of misvertrouwen, of andere inzichten, zonder den Heere raad te vragen; zie 1 Sam. 8:7. **in de ogen van Samuel, als zij zeiden: Geef ons een koning, om ons te richten.** En Samuel bad den HEERE aan. *Om te weten hoe hij zich in deze zaak gedragen zou, en of hij de begeerte des volks zou inwilligen of niet.*
7. Doch de HEERE zeide tot Samuel: **Hoor naar de stem des volks** *Dit heeft*

de Heere in toorn gezegd, gelijk Hosea betuigt, Hos. 13:11. in alles, wat zij tot u zeggen zullen; want zij hebben u niet verworpen, Dat is, u niet alleen; want zij hebben Samuel ook verworpen, gelijk ook te zien is 1 Sam. 8:8. Zie gelijke manier van spreken Gen. 32:28. **maar zij hebben Mij verworpen**, Eensdeels, omdat zij mij niet langer voor hun enigen koning hebben willen kennen, maar een anderen onder of nevens mij hebben. Zie onder, 1 Sam. 12:12,19. Anderdeels, omdat zij dat aan mijn goddelijke voorzienigheid niet hebben aanbevelen, welke vorm van regering hen best diende. **dat Ik geen Koning over hen zal zijn.** Hebreeuws, *van over hen te regeren.*

8. Naar de werken, die zij gedaan hebben, van dien dag af, toen Ik hen uit Egypte geleid heb, tot op dezen dag toe, en hebben Mij verlaten en andere goden gediend; also doen zij u ook.

9. Hoor dan nu naar hun stem; doch als gij hen op het hoogste zult betuigd hebben, Hebreeuws, *betuigende zelf betuigd hebben.* zo zult gij hen te kennen geven de wijze des konings, Of, *manier*, gelijk boven, 1 Sam. 2:13, onder, 1 Sam. 27:11; 2 Kon. 17:33,34,40, enz., dat is, hoe de koning, die over hen regeren zal, hen zal behandelen, of, hoe de koningen gemeenlijk met hun onderzaten omgaan. Het woord *Mischphat* beduidt hier geen *recht*; want indien de koningen dit alles, wat hier volgt, mochten doen, zo heeft Achab niet gezondigd toen hij Naboth zijn land ontweldigde. Merk op dit ook op 1 Sam. 8:11, God geeft den koningen een ander recht dan hier verhaald wordt, Deut. 17:15. Samuel heeft daarna het ware recht des konings verhaald en beschreven, 1 Sam. 10:25. **die over hen regeren zal.**

10. Samuel nu zeide al de woorden des HEEREN het volk aan, hetwelk een koning van hem begeerde.

11. En zeide: Dit zal des konings wijze zijn, die over u regeren zal: hij zal uw zonen nemen, Te weten, met geweld. dat

hij hen zich stelle tot zijn wagen, en tot zijn ruiteren, dat zij voor zijn wagen henen lopen;

12. En dat hij hen zich stelle tot oversten der duizenden, en tot oversten der vijftigen; en dat zij zijn akker ploegen, Hebreeuws *eigenlijk, zijn ploeging.* en dat zij zijn oogst oogsten, en dat zij zijn krijgswapenen maken, mitsgaders zijn wapentuig.

13. En uw dochteren zal hij nemen tot apothekeressen, en tot keukenmaagden, Hebreeuws, *slachteressen (vrouwen die slachten).* en tot baksters.

14. En uw akkers, en uw wijngaarden, en uw olijfgaarden, die de beste zijn, zal hij nemen, en zal ze aan zijn knechten geven. Versta hier raadsheren, ambtlieden, enz. niet zulke knechts, die dienstbare werken deden, gelijk 1 Sam. 8:16,17.

15. En uw zaad, Hebreeuws, *uw zaden*; dat is, al uw zaad. en uw wijngaarden zal hij verdienen, en hij zal ze aan zijn hovelingen, Zie de betekenis van dit woord in de aantekeningen Gen. 37:36. en aan zijn knechten geven.

16. En hij zal uw knechten, en uw dienstmaagden, en uw beste jongelingen, en uw ezelen nemen, en hij zal zijn werk daarmede doen.

17. Hij zal uw kudden verdienen; en gij zult hem tot knechten zijn.

18. Gij zult wel te dien dage roepen, vanwege uw koning, dien gij u zult verkoren hebben, maar de HEERE zal u te dien dage niet verhoren.

19. Doch het volk weigerde Samuels stem te horen; en zij zeiden: Neen, Versta hierbij, uw vermaning zal ons voornemen niet doen veranderen. maar er zal een koning over ons zijn.

20. En wij zullen ook zijn gelijk al de volken; en onze koning zal ons richten, en hij zal voor onze

aangezichten uitgaan, en hij zal onze krijgen voeren.

21. Als Samuel al de woorden des volks gehoord had, zo sprak hij dezelve voor de oren des HEEREN.

22. De HEERE nu zeide tot Samuel: Hoor naar hun stem, en stel hun een koning. Toen zeide Samuel tot de mannen van Israel: Gaat heen, Alsof hij zeide: Gaat voor ditmaal heen, ik zal mij over deze zaak nader bedenken, en God vragen wien Hij u tot een koning geven zal. een iegelijk naar zijn stad.

1 Samuël 9

1. Er was nu een man van Benjamin, wiens naam was Kis, een zoon van Abiel, Anders, *Ner*; 1 Kron. 8:33, en 1 Kron. 9:39. den zoon van Zeror, den zoon van Bechorath, den zoon van Afiah, den zoon eens mans van Jemini, Anders, *een man, die een Benjaminit was.* een dapper held.

2. Die had een zoon, wiens naam was Saul, een jongeman, en schoon, Hebreeuws, *goed*; alzo ook Gen. 6:2. ja, er was geen schoner man dan hij onder de kinderen Israels; van zijn schouderen en opwaarts was hij hoger dan al het volk.

3. De ezelinnen nu van Kis, den vader van Saul, waren verloren; Dit is niet bij geval geschied, maar door de voorzienigheid Gods, om alzo Saul tot Samuel te brengen en tot koning te doen zalven. daarom zeide Kis tot zijn zoon Saul: Neem nu een van de jongens met u, en maak u op, ga heen, zoek de ezelinnen.

4. Hij dan ging door het gebergte van Efraim, en hij ging door het land van Salisa, Dit is een vlak land, gelijk te zien is 2 Kon. 4:42. maar zij vonden ze niet; daarna gingen zij door het land van Sahalim, In dit land, gelegen in den stam van Benjamin, lag de stad Salim, waarvan melding wordt gedaan Joh. 3:23, niet wijd van

Gilgal, bij de Jordaan. maar zij waren er niet; verder ging hij door het land van Jemini, Of, *door het land der Benjaminiten.* doch zij vonden ze niet.

5. Toen zij in het land van Zuf kwamen, Zie boven, 1 Sam. 1:1. zeide Saul tot zijn jongen, die bij hem was: Kom en laat ons wederkeren; dat niet misschien mijn vader van de ezelinnen aflate, en voor ons bekommerd zij.

6. Hij daarentegen zeide tot hem: Zie toch, er is een man Gods in deze stad, Dat is, een profeet; te weten, Samuel. Zie de aantekeningen Richt. 13:6. en hij is een geeerd man; al wat hij spreekt, dat komt zekerlijk; Hebreeuws, *het komt komende.* laat ons nu derwaarts gaan, misschien zal hij ons onzen weg aanwijzen, Dat is, welchen weg wij moeten ingaan om onze ezelinnen te vinden, waarom wij ons op deze reis begeven hebben. op denwelken wij gaan zullen.

7. Toen zeide Saul tot zijn jongen: Maar zie, zo wij gaan, wat zullen wij toch dien man brengen? Alsof hij zeide: Wij kennen dezen man Gods niet, noch hij ons, en wij zullen hem moeite aandoen, de eerbaarheid zou wel vereisen dat wij hem iets vereren zouden. Zie dergelijk exempel 1 Kon. 14:3, en 2 Kon. 4:42. **Want het brood is weg** Dat is, onze voorraad of provisie, zodat wij niets hebben om den profeet te vereren. **uit onze vaten,** Dat is, onze knapzakken of malen. **en wij hebben geen gaven,** Zie de aantekeningen Richt. 13:17, en 1 Kon. 14:3. om den man Gods te brengen; **wat hebben wij?**

8. En de jongen antwoordde Saul verder en zeide: Zie, er vindt zich in mijn hand Dat is, ik heb in mijn hand. Alzo staat er 1 Petr. 2:22: *Er is geen bedrog in zijn mond gevonden*; dat is, er was geen bedrog in zijn mond. Zie Jes. 53:9. **het vierendeel eens zilveren sikkels;** Van de waarde des sikkels zie de aantekeningen Gen. 20:16. Het vierendeel van een zilveren sikkels was niet veel meer dan drie stuivers. Zodat er in deze

verering meer werd gezien op het dankbaar gemoed dan op de waardigheid des geschenks. dat zal ik den man Gods geven, opdat hij ons onzen weg wijze.

9. (Eertijds zeide een De woorden van 1 Sam. 9:9 zijn de woorden van den schrijver van dit boek, en hieruit willen enigen besluiten dat niet Samuel maar Ezra of iemand anders dit boek geschreven heeft. ieder aldus in Israel, als hij ging om God te vragen: Te weten, door een profeet. Komt en laat ons gaan tot den ziener; want die heden een profeet *genoemd wordt*, die werd eertijds een ziener genoemd. Alzo werden de profeten genoemd, omdat zich God door gezichten aan hen openbaarde, hetgeen zij het volk te kennen gaven. Zie Num. 12:6, en Num. 24:4.)

10. Toen zeide Saul tot zijn jongen: Uw woord is goed, Dat is, gij hebt recht en wel gesproken. kom, laat ons gaan. En zij gingen naar de stad, Te weten, naar Rama. waar de man Gods was.

11. Als zij opklommen door den opgang der stad, zo vonden zij maagden, die uitgingen om water te putten; en zij zeiden tot haar: Is de ziener hier? *Anders, is hier een ziener?*

12. Toen antwoordden zij hun, en zeiden: Ziet, hij is voor uw aangezicht; Dit is niet te zeggen, dat Saul en zijn knecht te dier stond Samuel zagen, of met den opslag hunner ogen zien konden; zij zagen hem niet vóór zij in de stad bij hem kwamen, zodat de woorden *voor uw aangezicht* betekenen nabij, of bij de hand. haast u nu, want hij is heden in de stad gekomen, dewijl het volk heden een offerande heeft op de hoogte. Hebreeuws, *een slachting*. Anders, *een maaltijd*, gelijk Gen. 31:54, en 1 Sam. 28:24; 1 Kon. 19:21.

13. Wanneer gijlieden in de stad komt, zo zult gij hem vinden, eer hij opgaat op de hoogte om te eten;

want het volk zal niet eten, totdat hij komt, want hij zegent Te weten, door het gebed en met dankzegging, Deut. 8:10. het offer, Dat is, het geofferd vlees, waarmede men maaltijd zal houden. daarna eten de genodigden; daarom gaat nu op, want hem, als heden zult gij hem vinden.

14. Alzo gingen zij op in de stad. Toen zij in het midden der stad kwamen, ziet, zo ging Samuel uit hun tegemoet, Want hij wist wel dat zij te dien tijde tot hem komen zouden, gelijk blijkt uit 1 Sam. 9:15,16. om op te gaan naar de hoogte.

15. Want de HEERE Hier wordt aangewezen de oorzaak waarom Samuel Saul tegemoet gegaan is, om wien hij dien plechtigen maaltijd had laten voorbereiden. had het *voor* Samuels oor geopenbaard, Dat is, de Heere had het Samuel klaarlijk te kennen gegeven. Zie dergelijke manier van spreken Ruth 4:4; 1 Sam. 20:12,13; 2 Sam. 7:27; Job 33:16; Jes. 22:14, en Jes. 48:8. een dag eer Saul kwam, zeggende:

16. Morgen omtrent dezen tijd zal Ik tot u zenden Te weten, door een heimelijke drift want Saul dacht hier niet op, maar hij was uitgegaan om de ezelinnen te zoeken. een man uit het land van Benjamin, dien zult gij ten voorganger zalven over Mijn volk Israel; en hij zal Mijn volk verlossen uit der Filistijnen hand, want Ik heb Mijn volk aangezien, dewijl deszelfs geroep tot Mij gekomen is.

17. Toen Samuel Saul aanzag, zo antwoordde hem de HEERE: Te weten, door een heimelijke aanspraak, gelijk onder, 1 Sam. 16:7,12. Zie, dit is de man, van welken Ik u gezegd heb: Deze zal over Mijn volk heersen. Hebreeuws, *terughouden*. Het is zoveel te zeggen als, hij zal door zijn autoriteit, bevel en straf, de boze mensen terughouden, tomen, bedwingen van zondigen, of van te doen wat zij willen.

18. En Saul naderde tot Samuel in het midden der poort, Dat is, in het midden der stad. Zie boven, 1 Sam. 9:14. en zeide: Wijs mij toch, waar is hier het huis des zieners?
19. En Samuel antwoordde Saul en zeide: Ik ben de ziener; ga op voor mijn aangezicht op de hoogte, dat gijlieden heden met mij eet; zo zal ik u morgen vroeg laten gaan, en alles, wat in uw hart is, Dat is, al hetgeen waar gij mede bekommerd zijt, en mij vragen wilt. zal ik u te kennen geven.
20. Want de ezalinnen aangaande, die gij heden den derden dag verloren hebt, zet uw hart daarop niet, Dat is, neem het niet ter harte. want zij zijn gevonden; en wiens zal zijn al het gewenste, Dat is, het beste en uitgelezenste, dat in Israël is. Zie boven 1 Sam. 8:11. Anders, tot wien is de ganse begeerte Israëls? Dat is, wien begeert al het volk van Israël tot hun koning liever dan u? Anderen nemen het in dezen zin, alsof hij zeide, op wien zal de keus tot koning, wien gans Israël begeert, vallen, anders dan op u? dat in Israel is? Is het niet van u, en van het ganse huis uws vaders?
21. Toen antwoordde Saul, en zeide: Ben ik niet een zoon van Jemini, Dat is, van een Benjaminit. van de kleinsten der stammen van Israel? en mijn geslacht *is het niet* het kleinste van al de geslachten van den stam van Benjamin? Waarom spreekt gij mij dan aan met zulke woorden? Hebreeuws, spreekt gij tot mij naar dit woord.
22. Samuel dan nam Saul en zijn jongen, en hij bracht ze in de kamer; en hij gaf hun plaats Dat is, hij zette hen boven aan. Hiermede heeft Samuel den aanwezenden gasten enigermate te kennen gegeven de waardigheid van het ambt, waartoe God Saul verordineerd had; gelijk hij ook zulks deed met Saul het voornaamste stuk spijs voor te zetten. Zie iets dergelijks Gen. 43:34. Ja om Sauls wil heeft hij ook zijn jongen geëerd en mede bovenaan gezet. aan het opperste der genodigden; die nu waren omtrent dertig man.
23. Toen zeide Samuel tot den kok: Uit dit voorzegde blijkt genoegzaam dat Samuel om Sauls wil, dien hij wist dat op komenden weg was, dezen maaltijd had doen bereiden. Lang dat stuk, hetwelk Ik u gegeven heb, waarvan ik tot u zeide: Zet het bij u weg.
24. De kok nu bracht een schouder op, Het Hebreeuwse woord betekent zowel den voorbout als den achterbout. met wat daaraan was, en zette het voor Saul; en hij zeide: Te weten, Samuel. Zie, dit is het overgeblevene; zet het voor u, eet, want het is ter bestemder tijd voor u bewaard, Hij wil zeggen: Toen ik dezen maaltijd u ter ere liet bereiden, heb ik bevolen dat dit voornaamste stuk voor u zou bewaard worden. als ik zeide: Te weten, tot den kok, of hofmeester, of dienaars, knechten, volk. Ik heb het volk genodigd. Alzo at Saul met Samuel op dien dag.
25. Daarna gingen zij af van de hoogte in de stad; en hij sprak met Saul Dat is, hij zeide hem het bevel Gods aan, dat hij koning zou worden. op het dak. Te weten, op zijn, Samuels dak. Eertijds waren de daken bij de Joden plat, zodat men er op kon gaan en wandelen; zie Deut. 22:8.
26. En zij stonden vroeg op; en het geschiedde, omtrent den opgang des dageraads, zo riep Samuel Saul op het dak, Te weten, om daar met hem alleen te spreken van zijn roeping tot het koninkrijk. zeggende: Sta op, en zij beiden gingen uit, hij en Samuel, naar buiten.
27. Toen zij afgegaan waren aan het einde der stad, zo zeide Samuel tot Saul: Zeg den jongen, dat hij voor onze aangezichten heenga; Te weten, opdat hij niet hore wat wij spreken. toen ging hij heen; maar sta gij als nu stil,

Hebreeuws, *als dezen dag*; dat is, in dezen tijd. **en ik zal u Gods woord doen horen.** Samuel heeft wel Saul, toen zij alleen met hun beiden op het dak waren, den wil des Heeren, aangaande zijn verkiezing tot het koninklijke ambt, verklaard, maar naderhand, in het scheiden, heeft Samuel Saul zulks nog breder te kennen gegeven, hem daarbij voorzeggende de tekenen, die hem tot verzekering daarvan ontmoeten zouden, waarvan breder 1 Sam. 10: gesproken wordt.

1 Samuël 10

1. Toen nam Samuel een oliekruik, of, *olieflesje, olievaatje.* Onder, 1 Sam. 16:13, waar van de zalving van David gesproken wordt, staat oliehoorn. Saul en Jehu *2 Kron. 9;1,3* zijn uit een oliekruik gezalfd geworden, maar David uit een hoorn. **en goot ze uit op zijn hoofd,** Er zijn in het Oude Testament drieërlei personen met zalving in hun ambten ingehuldigd geworden, hogepriesters, koningen en profeten. **en kuste hem,** Tot een teken van onderdanigheid, hem alzo erkennende voor zijn heer, dewijl hem God tot het koninklijke ambt geroepen had. Zie dergelijk exempel 1 Kon. 19:18, en vergelijk Ps. 2:12. **en zeide: Is het niet *alzo*, dat de HEERE u tot een voorganger over Zijn erfdeel gezalfd heeft?** Dat is, over zijn volk van Israël, hetwelk Hij zich tot een erfdeel uit alle natiën heeft verkoren; Deut. 9:26, en Deut. 32:9.
2. Als gij heden van mij gaat, zo zult gij twee mannen vinden bij het graf van Rachel, Dit graf was bij Bethlehem Juda, gelijk te zien is Gen. 35:19,20, doch strekte die landpale aldaar aan de landpale van den stam Benjamins. **aan de landpale van Benjamin, te Zelzah;** Dit is de naam van een plaats, die nergens meer dan hier gevonden wordt, en betekent zoveel als een schone schaduw. **die zullen tot u zeggen: De ezinnen zijn gevonden, die gij zijt gaan zoeken, en zie, uw vader heeft de zaken der ezinnen verlaten, en hij is bekommerd voor**

ulieden, zeggende: Wat zal ik om mijn zoon doen?

3. Als gij u van daar en verder aan begeeft, en zult komen tot aan Elon-Thabor, daar zullen u drie mannen vinden, opgaande tot God naar Beth-El; een, dragende drie bokjes, en een, dragende drie bollen broods, en een, dragende een fles wijn.
4. En zij zullen u naar *uw* welstand vragen, Zie Gen. 43:27. en zij zullen u twee broden geven; die zult gij van hun hand nemen.
5. Daarna zult gij komen op den heuvel Gods, Dit is een hoogte geweest bij de stad Gibeon, waar een school was van jonge profeten. In de stad zelve hadden de Filistijnen hun bezetting, gelijk straks volgt. Anders, *te Gibeon Gods.* waar der Filistijnen bezettingen zijn; Dat is, garnizoen, de wacht houdende, gelijk onder, 1 Sam. 13:3. **en het zal geschieden, als gij aldaar in de stad komt, zo zult gij ontmoeten een hoop profeten,** Hebreeuws, *een zeel*, of, *snoer*; dat is, een hoop mannen, die in orde gaan en als *een linie*, of *koord* trekken; en alzo 1 Sam. 10:10. **van de hoogte afkomende, en voor hun aangezichten luiten,** Met deze muziekinstrumenten verkwikten zij zich en verwekten hun geest om te profeteren. Dat is, van hemelse, goddelijke, heilige, stichtelijke dingen spreken en zingen. Zie een dergelijk exempel 2 Kon. 3:15. In het Hebreeuws staan deze woorden in het eenvoudig getal. **en trommelen,** Met deze muziekinstrumenten verkwikten zij zich en verwekten hun geest om te profeteren. Dat is, van hemelse, goddelijke, heilige, stichtelijke dingen spreken en zingen. Zie een dergelijk exempel 2 Kon. 3:15. In het Hebreeuws staan deze woorden in het eenvoudig getal. **en pijpen,** Met deze muziekinstrumenten verkwikten zij zich en verwekten hun geest om te profeteren. Dat is, van hemelse, goddelijke, heilige, stichtelijke dingen spreken en zingen. Zie een dergelijk exempel 2 Kon. 3:15. In het Hebreeuws staan deze

woorden in het eenvoudig getal. en harpen, Met deze muziekinstrumenten verkwikten zij zich en verwekten hun geest om te profeteren. Dat is, van hemelse, goddelijke, heilige, stichtelijke dingen spreken en zingen. Zie een dergelijk exempel 2 Kon. 3:15. In het Hebreeuws staan deze woorden in het eenvoudig getal. en zij zullen profeteren. Dat is, van hemelse, goddelijke, heilige, stichtelijke dingen spreken en zingen.

6. En de Geest des HEEREN zal vaardig worden over u, en gij zult met hen profeteren; Dat is, gij zult een tijdlang de gave der profetie hebben. Zie Num. 11:25. en gij zult in een anderen man veranderd worden. Dat is, gij zult het hart van een kloeken, verstandigen held krijgen, om te regeren en krijg te voeren, gelijk het een koning betaamt.
7. En het zal geschieden, als u deze tekenen zullen komen, doe gij, Dat is, al wat de nood en de gelegenheid vereist, wat gedaan moet worden ten beste van het land. Doe dat als een wijs en kloekmoedig koning. Dit heeft Saul gedaan, toen hij uitgetrokken is om te strijden tegen de Ammonieten 1 Sam. 11, en de Filistijnen, 1 Sam. 13. Aangaande de manier van spreken, zie Richt. 9:33. wat uw hand vinden zal, want God zal met u zijn.
8. Gij nu zult voor mijn aangezicht afgaan naar Gilgal, Versta, doch eerst naar Mizpa, gelijk te zien is 1 Sam. 10:17, en 1 Sam. 11:14. Te Mizpa is Saul door het lot tot koning verkoren; doch te Gilgal is hij bevestigd geworden. en zie, ik zal tot u afkomen, om brandofferen te offeren, om te offeren offeranden der dankzegging; Zie onder, 1 Sam. 23:8. zeven dagen zult gij daar beiden, totdat ik tot u kome, en u bekend make, wat gij doen zult.
9. Het geschiedde nu, toen hij zijn schouder keerde, Dat is, rug. om van Samuel te gaan, veranderde God

hem het hart *in* een ander; en al die tekenen kwamen ten zelve dage.

10. Toen zij daar aan den heuvel kwamen, Te weten, Saul en zijn jongen. zie, zo kwam hem een hoop profeten tegemoet; Versta hier, door het woord *profeten*, de discipelen der profeten die zich oefenden en studeerden in de Heilige Schrift. en de Geest des HEEREN werd vaardig over hem, en hij profeteerde in het midden van hen.
11. En het geschiedde, als een iegelijk, die hem van te voren gekend had, Hebreeuws, van gisteren, eergisteren. zag, dat hij, ziet, profeteerde met de profeten, zo zeide het volk, een ieder tot zijn metgezel: Dat is, de een tot den ander. Wat is dit, dat den zoon van Kis geschied is? Is Saul ook onder de profeten?
12. Toen antwoordde een man van daar, Vermoedelijk een uit het getal van die profeten. en zeide: Wie is toch hun vader? Alsof hij zeide: Even diezelfde God en Vader, die den anderen den Geest der profetie gegeven heeft, die is machtig dien ook Saul te geven. Enigen nemen hier het woord *vader* voor *leermeester*; gelijk de *discipelen der profeten* genoemd worden *zonen der profeten*. Sommigen nemen het also: *Wie is hunlieder vader?* dat is, de anderen hebben zowel ongeleerde vaders als Saul, maar dit is een werk Gods. Daarom is het tot een spreekwoord geworden: Is Saul ook onder de profeten? Dit spreekwoord gebruikt men wanneer men van iemand spreekt, die onverhoeds en onverwachts iets voortreffelijks, of iets bijzonders doet.
13. Toen hij nu voleind had te profeteren, zo kwam hij op de hoogte. Te weten, in de school of synagoge, die op den heuvel Gods was, 1 Sam. 10:5.
14. En Sauls oom zeide tot hem en tot zijn jongen: Waar zijt gijlieden heengegaan? Hij nu zeide: Om de

- ezelinnen te zoeken; toen wij zagen, dat zij er niet waren, zo kwamen wij tot Samuel.
15. Toen zeide Sauls oom: Geef mij toch te kennen, wat heeft Samuel ulieden gezegd?
16. Saul nu zeide tot zijn oom: Hij heeft ons voorzeker te kennen gegeven, *Hebreeuws, te kennen gevende, te kennen gegeven.* dat de ezalinnen gevonden waren; maar de zaak des koninkrijks, waarvan Samuel gezegd had, gaf hij hem niet te kennen. Het schijnt dat Samuel hem zulks verboden had; en opdat het te geheimer blijven zou, had Samuel gezegd dat Saul zijn jongen zou doen vertrekken, 1 Sam. 9:27.
17. Doch Samuel riep het volk te zamen tot den HEERE, *Te weten, om als voor den Heere, in de vergadering van Gods volk te verschijnen, tot verkiezing en bevestiging van een koning, of, naar sommiger mening, voor de ark des verbonds, vanwaar God de Heere antwoord gaf. Om deze zaak zou de ark daar gebracht zijn, doch hierna te Gilgal, gelijk af te nemen is onder, 1 Sam. 11:15.* te Mizpa.
18. En hij zeide tot de kinderen Israels: Alzo heeft de HEERE, de God Israel, gesproken: Ik heb Israel uit Egypte opgebracht, en Ik heb ulieden van de hand der Egyptenaren gered, en van de hand van alle koninkrijken, die u onderdrukten.
19. Maar gijlieden hebt heden uw God verworpen, Die u uit al uw ellenden en uw noden *Hebreeuws, kwaden.* verlost heeft, en hebt tot Hem gezegd: *Dat is, tot mij, die zijn profeet ben. Zie boven, 1 Sam. 8:19, en onder, 1 Sam. 12:12.* Zet een koning over ons; nu dan, stelt u voor het aangezicht des HEEREN, naar uw stammen en naar uw duizenden. De stammen der Israëlieten werden in zekere hopen, elk van duizend man, afgedeeld, gelijk Micha 5:1 en elders te zien is.
20. Toen nu Samuel al de stammen van Israel had doen naderen, *Te weten, om het lot te werpen. Zie dergelijk exempel Joz. 7:14. Eer zij het lot wierpen, baden zij den Heere, 1 Sam. 10:22; Hand. 1:24.* zo is de stam van Benjamin geraakt. *Te weten, met het lot. Hebreeuws, gevat, getroffen; dat is, het lot viel op den stam van Benjamin, waarmede God de Heere wilde te kennen geven dat het een onder de huisgezinnen van dien stam was, welken Hij tot koning wilde zetten.*
21. Toen hij den stam van Benjamin deed aankomen naar zijn geslachten, zo werd het geslacht van Matri geraakt; en Saul, de zoon van Kis, werd geraakt. En zij zochten hem, maar hij werd niet gevonden.
22. Toen vraagden zij verder den HEERE, of die man nog derwaarts komen zou? De HEERE dan zeide: Ziet, hij heeft zich tussen de vaten verstoken. *Dat is, onder de bagage des volks.*
23. Zij nu liepen, en namen hem van daar, en hij stelde zich in het midden des volks; en hij was hoger dan al het volk, van zijn schouder en opwaarts.
24. Toen zeide Samuel tot het ganse volk: Ziet gij, dien de HEERE verkoren heeft? Want gelijk hij, is er niemand onder het ganse volk. Toen juichte het ganse volk, *Het grootste deel des volks; want daar waren er enigen, die hem verachtten, gelijk te zien is 1 Sam. 10:27.* en zij zeiden: de koning leve! *Zie 1 Kon. 1:25.*
25. Samuel nu sprak tot het volk het recht des koninkrijks, *Versta dit niet van de wijze, manier, of gewoonte van doen, die de koningen onwettiglijk somwijlen aannemen, gelijk het Hebreeuwse woord genomen is boven 1 Sam. 8:9,11, maar van de wetten, die Samuel door Gods ingeven stelde,*

aangaande de regering der koningen. Zie Deut. 17:18. Of van de ordonnantiën om zowel den koning als de onderzaten te leren, hoe zij zich tegen elkander gedragen zouden. **en schreef het in een boek, Dit boek is niet meer voorhanden. en legde het voor het aangezicht des HEEREN.** Dat is, voor den HEERE, die zijn tegenwoordigheid boven de ark openbaarde. **Toen liet Samuel het ganse volk gaan, elk naar zijn huis.**

26. En Saul ging ook naar zijn huis te Gibeon, en *van* het heil gingen met hem, **welker hart God geroerd had.**

27. Doch de kinderen Belials zeiden: Zie Deut. 13:13. **Wat zou ons deze verlossen? en zij verachtten hem, en brachten hem geen geschenk.** Gelijk de onderdanen plachten te doen tot een teken van gehoorzaamheid en dat zij hem erkenden voor hun koning. Zie 2 Kron. 17:5;; Matth. 2:11. **Doch hij was als doof. Of, als stom, als stilzwijgende.**

1 Samuël 11

1. Toen toog Nahas, de Ammoniet, op, en belegerde Jabes in Gilead. Zie Richt. 21:8. En al de mannen van Jabes zeiden tot Nahas: **Maak een verbond met ons, zo zullen wij u dienen.**
2. Doch Nahas, de Ammoniet, zeide tot hen: Mits dezen *Hebreeuws, daarin.* zal ik **een verbond** met ulieden maken, dat ik u allen het rechteroog uitsteke; en dat ik deze schande *Anders, smaad.* op gans Israel legge.
3. Toen zeiden tot hem de oudsten Jabes: **Laat zeven dagen van ons af, Dat is, laat ons zeven dagen met vrede. dat wij boden zenden in al de landpalen van Israel; is er dan niemand, die ons verlost, zo zullen wij tot u uitgaan. Te weten, om ons over te geven in uw handen.**
4. Als de boden te Gibeon-Sauls kwamen, zo spraken zij deze woorden voor de oren van het volk.

Toen hief al het volk zijn stem op, en weende.

5. En ziet, Saul kwam achter de runderen uit het veld, Want toen hij van Samuel in het heimelijk tot een koning gezalfd en van het merendeel des volks aangenomen was, zo heeft hij dat ambt nog niet openlijk begonnen te bedienen, en daarom voerde hij nog geen koninklijken staat, maar hij leefde als een particulier en gemeen man, totdat hij openlijk van al het volk ingehuldigd was. **en Saul zeide: Wat is den volke, dat zij wenen? Toen vertelden zij hem de woorden der mannen van Jabes.**
6. Toen werd de Geest Gods vaardig over Saul, Dat is, van stonde aan heeft God door de kracht zijns Geestes Saul gegeven de gaven, sterkte en kloekmoedigheid om zich tegen de Ammonieten te stellen. **als hij deze woorden hoorde; en zijn toorn ontstak zeer.** Te weten, tegen Nahas, omdat hij zulke schandelijke conditiën van het verdrag den inwoners van Jabes had voorgeschreven.
7. En hij nam een paar runderen, en hieuw ze in stukken, en hij zond ze in alle landpalen van Israel door de hand der boden, Hetzij van de boden der Jabesieten, of anderen, die hij daartoe verkoren had. **zeggende: Die niet zelf uittrekt achter Saul en achter Samuel, Samuel wordt hier bijgevoegd, omdat hij als richter en profeet mede is getogen, om dit ontzet te doen, gelijk blijkt 1 Sam. 11:12; inzonderheid dewijl Saul in het rijk nog niet openlijk bevestigd was. also zal men zijn runderen doen. Toen viel de vrees des HEEREN op het volk, Dat is, een vrees, die de Heere hun aanjoeg. en zij gingen uit als een enig man.**
8. En hij telde hen *Of, monsterde hen.* te Bezek; Dat is, in de landpale omtrent de stad Bezek, van welke gesproken wordt Richt. 1:5. en van de kinderen Israels waren driehonderd duizend, en van de mannen van Juda dertig duizend.

9. Toen zeiden zij tot de boden, Te weten, Samuel en Saul. die gekomen waren: Aldus zult gijlieden den mannen te Jabes in Gilead zeggen: Morgen zal u verlossing geschieden, als de zon heet worden zal. Als de boden kwamen, en verkondigden *dat* aan de mannen te Jabes, zo werden zij verblijd.
10. En de mannen van Jabes zeiden: Te weten, tot de Ammonieten, die hen belegerden. Morgen zullen wij tot ulieden uitgaan, Welverstaande, zo er geen ontzet komt; zie 1 Sam. 11:3. Zij verzwijgen het ontzet, dat hun toegezegd was, opdat de vijand op zijn hoede niet zijn zou, maar onvoorziens verrast en overvallen mocht worden. en gij zult ons doen naar alles, wat goed is in uw ogen.
11. Het geschiedde nu des anderen daags, Het schijnt dat dit geschied is des anderen daags, nadat de boden van Jabes vertrokken waren naar de stad; en het was den achtsten dag na de belofte van de stad over te geven, zo zij in zeven dagen niet ontzet werden. dat Saul het volk stelde in drie hopen, Hebreeuws, *hoofden*. Alzo ook Richt. 7:16,20. en zij kwamen in het midden des legers, Te weten, der Ammonieten. in de morgenwake, Te weten, wanneer men pleegt van de wacht af te trekken. en zij sloegen Ammon, totdat de dag heet werd; en het geschiedde, dat de overigen alzo verstrooid werden, dat er onder hen geen twee te zamen bleven.
12. Toen zeide het volk tot Samuel: Wie is hij, die zeide: Zou Saul over ons regeren? Geeft hier die mannen, dat wij hen doden.
13. Maar Saul zeide: Er zal te dezen dage Zie dergelijk exempel 2 Sam. 19:22. geen man gedood worden, want de HEERE heeft heden een verlossing in Israel gedaan.

14. Verder zeide Samuel tot het volk: Te weten, in het leger bij Jabes, nadat zij de Ammonieten geslagen en alzo Jabes ontzet hadden. Komt en laat ons naar Gilgal gaan, en het koninkrijk aldaar vernieuwen. Dat is, Saul aldaar in het koninkrijk bevestigen. Er waren daar enigen, die Saul niet hadden willen aannemen tot hun koning, 1 Sam. 10:27. Samuel twijfelde niet of de kwaadwilligen zouden hem nu wel aannemen, dewijl zij zijn dapperheid in den strijd gezien hadden, en de anderen hen hadden willen doden, maar Saul had zulks verhinderd.
15. Toen ging al het volk naar Gilgal, en maakte Saul aldaar koning voor het aangezicht des HEEREN te Gilgal; Zie boven, 1 Sam. 10:17, en onder, 1 Sam. 14:18. en zij offerden aldaar dankofferen voor het aangezicht des HEEREN; en Saul verheugde zich aldaar gans zeer, met al de mannen van Israel.

1 Samuël 12

1. Toen zeide Samuel tot gans Israel: Ziet, ik heb naar ulieder stem gehoord in alles, wat gij mij gezegd hebt, en ik heb een koning over u gezet.
2. En nu, ziet, daar trekt de koning Dat is, hij is in zijn ambt bevestigd, om u voor te gaan in den krijg en om u te regeren. VOOR uw aangezicht heen, en ik ben oud en grijs geworden, en ziet, mijn zonen zijn bij ulieden; Dat is, zij wonen en verkeren onder ulieden, niet meer als regenten, maar als burgers en particuliere personen, buiten alle regering; gebruikt hen waartoe het ulieden belieft. en ik heb voor uw aangezichten gewandeld van mijn jeugd af tot dezen dag toe.
3. Ziet, *hier* ben ik, betuigt tegen mij, voor den HEERE, en voor Zijn gezalfde, Te weten, den koning Saul, dien ik op bevel des Heeren tot een koning over u gezalfd heb; alzo ook onder, 1 Sam. 12:5, en 1

Sam. 24:7. wiens os ik genomen heb, en wiens ezel ik genomen heb, en wien ik verongelijkt heb, wien ik onderdrukt heb, Te weten, door valse en lasterlijke woorden, of kwaad beleid van zaken. en van wiens hand ik een geschenk genomen heb, Hebreeuws, *een verzoening*; dat is, een geschenk, waarmede zich de misdadiger met den toornigen richter als verzoent en zijn gunst koopt. dat ik mijn ogen van hem zou verborgen hebben; Dat is, dat ik zijn misdaag niet zou gezien hebben, om die te straffen naar behoren. Of in dezen zin: Dat ik zou moeten schaamrood worden, en hem niet durven aanzien, wanneer hij mij in mijn aangezicht zou verweten hebben, dat ik geschenken van hem genomen heb. Anders, *ja ik heb mijn ogen daarvoor verborgen*, of, *daarom zou verborgen hebben*. zo zal ik het ulieden wedergeven.

4. Toen zeiden zij: Gij hebt ons niet verongelijkt, en gij hebt ons niet onderdrukt, en gij hebt van niemands hand iets genomen.
5. Toen zeide hij tot hen: De HEERE zij een Getuige tegen ulieden, en Zijn gezalfde zij te dezen dage getuige, dat gij in mijn hand niets gevonden hebt! Te weten, dat ik genomen heb om het recht te buigen, of te verkeren, of dat mij tot schande of oneer zou kunnen gerekend worden. En *het volk* zeide: Hij zij Getuige!
6. Verder zeide Samuel tot het volk: Het is de HEERE, Die Mozes en Aaron gemaakt heeft, Dat is, groot en heerlijk gemaakt heeft; te weten, den enen tot een leidsman des volks, den anderen tot een hogepriester. en Die uw vaders uit Egypteland opgebracht heeft.
7. En nu, stelt u *hier*, dat ik met ulieden rechte, voor het aangezicht des HEEREN, over al de gerechtigheden des HEEREN, Versta door dit woord zowel beloften en weldaden, als bedreigingen en straffen. Hij wil het volk te kennen geven dat

de Heere in al zijne werken zich betoond had te zijn een rechtvaardig God, zowel in het geven zijner weldaden als wanneer Hij hen gestraft heeft, toen zij van Hem zijn afgevallen. Vergelijk Richt. 5:11; Micha 6:5 met de aantekeningen. die Hij aan u en aan uw vaders gedaan heeft.

8. Nadat Jakob in Egypte gekomen was, zo riepen uw vaders tot den HEERE; Samuel voegt hier aaneen hetgeen vele jaren daarna gevolgd is, want de Israëlieten riepen nog en klaagden tot den Heere niet, toen zij eerst met Jakob in Egypte gekomen waren, maar lang daarna, toen er een koning was opgestaan, die hun zware dienstbaarheid oplegde. Zie Exod. 1:13,14, en Exod. 2:23,24, enz. en de HEERE zond Mozes en Aaron, en zij leidden uw vaders uit Egypte, en deden hen aan deze plaats wonen. Te weten, aan deze en aan gene zijde der Jordaan, in het land Kanaän. Mozes heeft haar gesteld in het koninkrijk der Amoriëten, maar Jozua in het land Kanaän.
9. Maar zij vergaten den HEERE, hun God; zo verkocht Hij hen in de hand van Sisera, den krijgsoverste, te Hazor, en in de hand der Filistijnen, en in de hand van den koning der Moabieten, Genaamd Eglon, Richt. 3:12. die tegen hen streden.
10. En zij riepen tot den HEERE, en zeiden: Wij hebben gezondigd, dewijl wij den HEERE verlaten, en de Baals en Astharoths gediend hebben; en nu, ruk ons uit de hand onzer vijanden, en wij zullen U dienen.
11. En de HEERE zond Jerubbaal, Dat is, Gideon, waarom hij Jerubbaäl is genoemd geworden, zie Richt. 6:32. en Bedan, Anders, Jair genoemd, zoals enigen menen, een Gileadiet; Richt. 10:3. Het kan wel zijn, dat de richter Jaïr ook Bedan is genoemd geweest, om hem te onderscheiden van een anderen Jaïr, die ten tijde van Mozes geleefd heeft, waarvan te lezen is Num. 32:41. Te meer omdat 1 Kron. 7:17 gemeld wordt een Bedan onder de kinderen van Machir, Gileads

vader. Anderen nemen Bedan voor Simson, omdat hij uit den stam Dan was; anderen voor Abdon, omdat de namen schijnen overeen te komen; Richt. 12:13. en Jeftha, en Samuel, en Hij rukte u uit de hand uwer vijanden rondom, alzo dat gij zeker woondet.

12. Als gij nu zaagt, dat Nahas, de koning van de kinderen Ammons, tegen u kwam, zo zeidet gij tot mij: Neen, maar een koning zal over ons regeren; zo toch de HEERE, uw God, uw Koning was.

13. En nu, ziet daar den koning, dien gij verkoren hebt, Te weten, nadat het lot over den Heere getrokken was; boven, 1 Sam. 10:19. dien gij begeerd hebt; en ziet, de HEERE heeft een koning over ulieden gezet. Te weten, toen Hij u uw begeerte heeft ingewilligd, hoewel zij kwaad en met grote ondankbaarheid vermengd was.

14. Zo gij den HEERE zult vrezen, en Hem dienen, en naar Zijn stem horen, en den mond des HEEREN niet wederspanning zijt, zo zult gijlieden, zowel gij als de koning, die over u regeren zal, achter den HEERE, Hij wil zeggen: De Heere zal voor ulieden gaan, Hij zal u leiden en stieren, beschutten en beschermen. Anders, *gij zult Hem navolgen.* uw God, zijn.

15. Doch zo gij naar de stem des HEEREN niet zult horen, maar den mond des HEEREN wederspanning zijt, zo zal de hand des HEEREN, tegen u zijn, als tegen uw vaders. Anders, *en tegen uw vaders;* dat is, koningen of vaderlijke huizen.

16. Ook stelt u nu *hier*, Dat is, houdt wat stil, hebt wat geduld, dat gij ziet en hoort wat de Heere doen zal. en ziet die grote zaak, die de HEERE voor uw ogen doen zal.

17. Is het niet vandaag de tarweoogst? Alsof hij zeide: Is het nu niet een schone en klare dag, gelijk de dagen in den tarwenoogst plegen te zijn? op welken

tijden het niet placht te regenen; Spreuk. 26:1. Gij ziet nu geen teken van onweder voorhanden. Nochtans zult gij zien dat ik, door mijn gebed, regen en donder van den Heere verkrijgen zal. Ik zal tot den HEERE roepen, en Hij zal donder en regen geven; zo weet dan, en ziet, dat uw kwaad groot is, dat gij voor de ogen des HEEREN gedaan hebt, dat gij een koning voor u begeerd hebt.

18. Toen Samuel den HEERE aanriep, zo gaf de HEERE donder en regen te dien dage; daarom vreesde al het volk zeer den HEERE en Samuel.

19. En al het volk zeide tot Samuel: Bid voor uw knechten den HEERE, uw God, Dat is, voor ons. dat wij niet sterven; want boven al onze zonden hebben wij dit kwaad daartoe gedaan, dat wij voor ons een kong begeerd hebben.

20. Toen zeide Samuel tot het volk: Vreest niet, gij hebt al dit kwaad gedaan; doch wijkt niet Alsof hij zeggen wilde: Al hebt gijlieden zoveel kwaad gedaan, zo zal Hij u evenwel genadig zijn, indien gij aflaat van zondigen. van achter den HEERE af, Dat is, van zijne navolging. maar dient den HEERE met uw ganse hart.

21. En wijkt niet af; Te weten, van den Heere. want gij zoudt de ijdelheden na *volgen*, die niet bevorderlijk zijn, noch verlossen, want zij zijn ijdelheden.

22. Want de HEERE zal Zijn volk niet verlaten, om Zijns groten Naams wil, dewijl het den HEERE liefd heeft, ulieden Zich tot een volk te maken.

23. Wat ook mij aangaat, het zij verre van mij, dat ik tegen den HEERE zou zondigen, dat ik zou aflaten voor ulieden te bidden; maar ik zal u den goeden en rechten weg leren. Te weten, als een profeet en leraar, van God beroepen, betaamt. Zie 1 Cor. 9:16.

24. Vreest slechts den HEERE, en dient Hem trouwelijk met uw ganse hart; want ziet, hoe grote dingen Hij bij ulieden gedaan heeft!
25. Maar indien gij voortaan kwaad doet, *Hebreeuws, kwaad doende doet.* zo zult gij lieden, als ook uw koning, omkomen.

1 Samuël 13

1. Saul was een jaar in zijn regering geweest *Hebreeuws, Saul zijnde eens jaars zoons in zijn regeren.*, en het tweede jaar regeerde hij over Israel.
2. Toen verkoos zich Saul drie duizend *mannen* uit Israel; en er waren bij Saul twee duizend te Michmas en op het gebergte van Beth-El, en duizend waren er bij Jonathan te Gibeab-Benjamins; en het overige des volks liet hij gaan, een iegelijk naar zijn tent.
3. Doch Jonathan sloeg de bezetting der Filistijnen, *Te weten, door Sauls bevel, gelijk blijkt 1 Sam. 13:4. die te Geba was, Anders, op den heuvel. Zie boven, 1 Sam. 10:5. hetwelk de Filistijnen hoorden. Versta hierbij, en zij bereidden zich om de Israëlieten te bekrijgen. Daarom blies Saul met de bazuin in het ganse land, zeggende: Laat het de Hebreen horen. Te weten, opdat zij zich wachten, dat zij van de Filistijnen niet overvallen worden, maar zich tegen hen wapenen of opmaken, om tegen de Filistijnen te strijden.*
4. Toen hoorde het ganse Israel zeggen: Saul heeft de bezetting der Filistijnen geslagen, *Niet Saul, maar Jonathan door Sauls bevel, of, zij meenden dat het Saul gedaan had. en ook is Israel stinkende geworden bij de Filistijnen. Toen werd het volk samengeropen achter Saul, naar Gil-gal.*
5. En de Filistijnen werden verzameld om te strijden tegen Israel, dertig duizend wagens, *Dat is, 30.000 mannen, die op wagens zijnde, uit dezelve streden. en zes duizend ruiters, en volk in menigte als het zand, dat aan den oever der zee is; Hebreeuws, aan de lip.* en zij togen op, en legerden zich te Michmas, *Zie boven, 1 Sam. 13:2. tegen het oosten van Beth-Aven.*
6. Toen de mannen van Israel zagen, dat zij in nood waren (want het volk was benauwd), zo verborg zich het volk in de spelonken, *Te weten, de krijgslieden der Israëlieten, die bij Saul waren. en in de doornbossen, en in de steenklippen, en in de vestingen, en in de putten.*
7. De Hebreen nu gingen over de Jordaan in het land van Gad en Gilead. Toen Saul nog zelf te Gilgal was, zo kwam al het volk bevende achter hem. *Hebreeuws, zo beefde al het volk achter hem. Dit schijnt dat te verstaan is van het volk, hetwelk zich verborgen had, 1 Sam. 13:6.*
8. En hij vertoefde zeven dagen, *1 Sam. 10:8. tot den tijd, dien Samuel bestemd had. Zie boven, 1 Sam. 10:8, tot wat einde deze dag bestemd was. Als Samuel te Gilgal niet opkwam, zo verstrooide het volk van hem. Te weten, het strijdbare volk, dat bij hem geweest was. Dit verliep ginds en herwaarts, Saul verlatende.*
9. Toen zeide Saul: *Te weten, verdrietig en moede zijnde van langer te wachten, en vrezende het perikel, dat voorhanden was. Zie 1 Sam. 13:11,12. Brengt tot mij herwaarts een brandoffer, en dankofferen; en hij offerde brandoffer. Te weten, door een priester, en versta hierbij dat Saul ook den Heere gebeden heeft, gelijk blijkt onder 1 Sam. 13:12. Indien Saul zelf geofferd heeft gelijk sommigen menen, zo is zijn zonde nog des te groter geweest.*
10. En het geschiedde, toen hij geeindigd had het brandoffer te

offeren, ziet, zo kwam Samuel; en Saul ging uit hem tegemoet, om hem te zegenen. Dat is, om hem te groeten en welkom te heten. Zie de aantekeningen Gen. 31:55.

11. Toen zeide Samuel: Wat hebt gij gedaan? Dit is geen vraag van een onwetende, maar veel meer een ernstige bestraffing, gelijk Gen. 3:13. Saul nu zeide: Omdat ik zag, dat zich het volk van mij verstrooide, en gij op den bestemden tijd der dagen niet kwaamt, Samuel is immers op den zevenden dag bij Saul gekomen, alhoewel hij niet even op die ure daar was, in welke Saul hem verwachtte. en de Filistijnen te Michmas vergaderd waren,

12. Zo zeide ik: Te weten, bij mijzelf; dat is, ik dacht. Nu zullen de Filistijnen tot mij afkomen te Gilgal, en ik heb het aangezicht des HEEREN niet ernstelijk aangebeden, Bij de offeranden werden gebeden tot God gedaan. zo dwong ik mijzelf, Of, *ik heb mijzelf geweld gedaan*; dat is, ik heb het onwillens en met een groten strijd mijns gemoeds gedaan, ja als door nood gedwongen zijnde. en heb brandoffer geofferd.

13. Toen zeide Samuel tot Saul: Gij hebt zottelijk gedaan; Te weten, dat gij den bestemden tijd niet hebt afgewacht. gij hebt het gebod van den HEERE, uw God, niet gehouden, dat Hij u geboden heeft; want de HEERE zou nu uw rijk over Israel bevestigd hebben tot in eeuwigheid. Dat is, lange tijd, al uw leven lang, of op u en op enigen van uw nakomelingen; te weten, zo gij mij gehoorzaam geweest waart. Doch naar het eeuwig besluit van God moest eindelijk het koninkrijk op den stam van Juda komen. Zie Deut. 15:17 in de aantekening.

14. Maar nu zal uw rijk niet bestaan. De HEERE heeft Zich Dit kon Samuel niet weten dan door het ingeven Gods. een man gezocht naar Zijn hart, Te weten, David,

waarvan onder, 1 Sam. 16, breder gesproken wordt. Doch in dezen tijd wist Samuel zelf dit nog niet, gelijk blijkt onder, 1 Sam. 16. en de HEERE heeft hem geboden Van dien tijd af, toen David van God tot een koning verkoren is geweest, heeft Saul onwettelijk geregeerd. een voorganger te zijn over Zijn volk, omdat gij niet gehouden hebt, wat u de HEERE geboden had.

15. Toen maakte zich Samuel op, en hij ging op van Gilgal naar Gibeab-Benjamins; en Saul telde het volk, dat bij hem gevonden werd, omtrent zeshonderd man. Daar hij er 2000 placht te hebben, 1 Sam. 13:2. Het schijnt dat de anderen uit vrees verlopen waren. Zie boven, 1 Sam. 13:6,8.

16. En Saul en zijn zoon Jonathan, en het volk, dat bij hen gevonden was, bleven te Gibeab-Benjamins; maar de Filistijnen waren te Michmas gelegerd.

17. En de verdervers gingen uit het leger der Filistijnen, Hebreeuws, *de verderver*; dat is, de krijgslieden, die uitgezonden waren om het land met branden en blaken en anderszins te beschadigen. in drie hopen; de ene hoop keerde zich op den weg naar Ofra, Een stad der Benjaminiten, van welke ook Joz. 18:23, gewag gemaakt wordt. naar het land Sual;

18. En een hoop keerde zich naar den weg van Beth-horon; Gelegen in den stam van Efraïm, aan de landpale Benjamins, Joz. 16:3, en Joz. 18:13. en een hoop keerde zich naar den weg der landpale, die naar het dal Zeboim naar de woestijn uitziet. Gelegen in den stam Benjamins, aan de woestijn der Jordaan, waarvan ook Neh. 11:34 gesproken wordt.

19. En er werd geen smid gevonden in het ganse land van Israel; want de Filistijnen hadden gezegd: Opdat de Hebreënen geen zwaard noch spies maken. Versta hierbij, wij moeten toezien, gelijk Gen. 3:22.

20. Daarom moest gans Israel tot de Filistijnen aftrekken, opdat een iegelijk zijn ploegijzer, of zijn spade, of zijn bijl, of zijn houweel scherp liet.
21. Maar zij hadden tandige vijlen tot hun houwelen, *Hebreeuws, vijlen met monden*; dat is, die scherpe tanden hadden. en tot hun spaden, en tot de drietandige vorken, *Of, gaffelen*. en tot de bijlen, en tot het stellen der prikkelen. Het Hebreeuwse woord betekent een scherpe in een ploegstok, waar men de ploegende beesten mede prikkelt om dezelve voort te drijven.
22. En het geschiedde ten dage des strijds, dat er geen zwaard noch spies gevonden werd *Vanwege der Filistijnen zware heerschappij, 1 Sam. 13:19.* in de hand van het ganse volk, dat bij Saul en bij Jonathan was; doch bij Saul en bij Jonathan, zijn zoon, werden zij gevonden.
23. En der Filistijnen leger *Anders, bezetting.* toog naar den doortocht van Michmas. Denwelken als zij in hadden, zo hadden zij een vrijen pas in het land der Benjaminiten.

1 Samuël 14

1. Het geschiedde nu op een dag, dat Jonathan, de zoon van Saul, tot den jongen, die zijn wapenen droeg, zeide: Kom, en laat ons tot de bezetting der Filistijnen overgaan, welke aan gene zijde is; doch hij gaf het zijn vader niet te kennen. *Vermoedelijk omdat hij vreesde dat zijn vader hem hiertoe geen verlof zou gegeven hebben.*
2. Saul nu zat aan het uiterste van Gibeon *Dat is, had zijn tent geslagen. onder den granatenboom, die te Migron was; Van Migron wordt ook gesproken Jes. 10:28.* Het is een stuk lands, gelegen aan de ene zijde der engte naar Gibeon aan; hier lag Saul in de spelonk met zijn zes honderd mannen, loerende wat de Filistijnen doen zouden; *onder, 1 Sam. 14:11.* en het volk, dat bij hem was, was omtrent zeshonderd man.
3. En Ahia, de zoon van Ahitub, den broeder van Icabod, *Zie boven, 1 Sam. 4:21.* den zoon van Pinehas, den zoon van Eli, was priester des HEEREN, *Of, van den priester des Heeren te Silo.* te Silo, dragende *Of, droeg.* den efod; *Versta hierbij ook den borstlap en urim en thummim, welken de hogepriester aantog als hij den Heere om raad vraagde.* doch het volk wist niet, *Ja ook Saul en de priester wisten het niet.* dat Jonathan heengegaan was.
4. Er was nu tussen de doortochten, waar Jonathan zocht door te gaan tot der Filistijnen bezetting, een scherpte van een steenklip *Hebreeuws; tand;* en zo in het volgende. aan deze zijde, en een scherpte van een steenklip *Hebreeuws; tand;* en zo in het volgende. aan gene zijde; *Zodat de wegt tussen twee steenrotsen was.* en de naam der ene was Bozes, en de naam der andere Sene. *Hebreeuws, der ene.*
5. De ene tand was gelegen tegen het noorden, tegenover Michmas, en de andere tegen het zuiden, tegenover Geba.
6. Jonathan nu zeide tot den jongen, die zijn wapenen droeg: Kom, en laat ons tot de bezetting dezer onbesnedenen overgaan; *Alsof hij zeggen wilde: Deze Filistijnen zijn vreemd van Gods verbond, en derhalve hatelijk voor zijn ogen, maar wij zijn besneden en dragen het teken en het verbond Gods aan onze lichamen.* misschien zal de HEERE Aldus spreekt Jonathan, omdat hij geen belofte der victorie van God had. *voor ons werken; Of, wat voor ons doen.* want bij den HEERE is geen verhindering, om te verlossen door velen of door weinigen. *Zie hiervan een exempel Richt. 7:7; 2 Kron. 14. Zie ook Joz. 14:12.*

7. Toen zeide zijn wapendrager tot hem: Doe al, wat in uw hart is; Dat is, al wat u goeddunkt. wend u, zie ik ben met u, naar uw hart. Dat is, zoals het u belieft of goeddunkt.
8. Jonathan nu zeide: Zie, wij zullen overgaan tot die mannen, en wij zullen ons Dat is, wij zullen ons van hen laten zien. aan hen ontdekken.
9. Indien zij aldus tot ons zeggen: Zie dergelijk Gen. 24:14. Staat stil, Hebreeuws, *zwijgt*. Zie Joz. 10:12,13. totdat wij aan ulieden komen; zo zullen wij blijven staan aan onze plaats, en tot hen niet opklimmen.
10. Maar zeggen zij aldus: Klimt tot ons op; zo zullen wij opklimmen, want de HEERE heeft hen in onze hand gegeven; en dit zal ons een teken zijn. Vergelijk Gen. 24:14 met de aantekeningen.
11. Toen zij beiden zich aan der Filistijnen bezetting ontdekten, zo zeiden de Filistijnen: Ziet, de Hebreëen zijn uit de holen uitgegaan, waarin zij zich verstoken hadden.
12. Verder antwoordden de mannen Dat is, zeiden, of spraken. Want er gaat geen vraag voor. der bezetting aan Jonathan en zijn wapendrager, en zeiden: Klimt op tot ons, en wij zullen het u wijs maken. Alsof zij zeiden: Wij zullen u leren en doen gevoelen wat het is zichzelf dus lichtvaardiglijk in perikel te brengen. En Jonathan zeide tot zijn wapendrager: Klim op achter mij, want de HEERE heeft hen gegeven in de hand van Israel.
13. Toen klom Jonathan op zijn handen en op zijn voeten, en zijn wapendrager hem na; en zij vielen voor Jonathans aangezicht, Te weten, zijn vijanden, die hij versloeg. en zijn wapendrager doodde ze achter hem. Hebbende nu een zwaard en wapen gekregen van een der verslagenen; want tevoren hadden Saul en Jonathan alleen zwaarden, gelijk 1 Sam. 13:22 staat.
14. Deze eerste slag nu, waarmede Jonathan en zijn wapendrager omtrent twintig mannen versloegen, geschiedde Met deze woorden wordt te kennen gegeven dat deze slachting geschied is in een klein deel, alzo dat Jonathan lichtelijk van zijne vijanden had kunnen omsingeld en overvallen worden, had hem God niet wonderbaarlijk bijgestaan. omtrent in de helft eens bunders, zijnde een juk ossen lands. Dat is, zoveel als een juk ossen, onder een juk gaande, op een dag kunnen ploegen.
15. En er was een beving in het leger, Te weten, in het leger der Filistijnen. op het veld en onder het ganse volk; de bezetting en de verdervers beefden ook zelve; Te weten, die soldaten, die uitgetrokken waren om het land te verderven, waarvan 1 Sam. 13:17, gesproken wordt. ja, het land werd beroerd, want het was een beving Gods. Zie de aantekeningen op Gen. 30:8. Hij wil zeggen dat het een verschrikking was, die God over hen zond; of een beving Gods, dat is, een zeer grote beving.
16. Als nu de wachters van Saul te Gibeab-Benjamins zagen, dat, ziet, de menigte versmolt, Te weten, der Filistijnen. en doorging, en geklopt werd;
17. Toen zeide Saul tot het volk, dat bij hem was: Telt toch, en beziet, wie van ons weggegaan zijn. En zij telden, en ziet, Jonathan en zijn wapendrager waren daar niet.
18. Toen zeide Saul tot Ahia: Zie boven, 1 Sam. 14:3. Breng de ark Gods herwaarts. Te weten, om God bij de ark te vragen, of ik de Filistijnen vervolgen zal. Want de ark Gods was te dien dage bij de kinderen Israels.
19. En het geschiedde, toen Saul nog tot den priester sprak, dat het rumoer, hetwelk in der Filistijnen

leger was, zeer toenam en vermenigvuldigde; Hebreeuws, *gaande ging, en vermenigvuldigde*. zo zeide Saul tot den priester: Haal uw hand in. Dat is, laat verblijven hetgeen ik u straks bevolen had aangaande de ark. Saul heeft zolang niet willen wachten totdat hij antwoord van God ontvangen had.

20. Saul nu, en al het volk, dat bij hem was, werd samengeroepen, en zij kwamen ten strijde; en ziet, het zwaard des enen was tegen den anderen, Hebreeuws, *het zwaard des mans tegen zijn naaste*; dat is, de Filistijnen sloegen elkander. Zie dergelijk exempel Richt. 7:22, en 2 Kron. 20:23. er was een zeer groot gedruis.

21. Er waren ook Hebreënen bij de Filistijnen, Te weten, hen als knechten dienende, of, tot hen overgelopen, die bij deze gelegenheid bij de Israëlieten zich vervoegden. als eertijds, Hebreeuws, *als gisteren eergisteren*. die met hen in het leger opgetogen waren rondom; dezen nu vervoegden zich ook met de Israelieten, die bij Saul en Jonathan waren.

22. Als alle mannen van Israel, die zich verstoken hadden Zie boven, 1 Sam. 13:6. in het gebergte van Efraim, hoorden, dat de Filistijnen vluchtten, zo kleefden zij ook hen achteraan Dat is, zij hielpen ook de Filistijnen vervolgen en verslaan. in den strijd.

23. Alzo verlost de HEERE Israel te dien dage; en het leger trok over naar Hebreeuws, *de krijg, of strijd*; dat is, de krijgslieden; versta, van het krijgsvolk, hetwelk de Filistijnen vervolgde. Beth-Aven.

24. En de mannen van Israel werden mat te dien dage; Of, *benauwd, bedrukt, geperst*; te weten, door den honger, gelijk volgt. want Saul had het volk bezworen, Saul heeft het volk verboden te eten, opdat hij te spoediger zijn vijanden zou vervolgen en dempen, vrezende dat zij hem

ontkomen zouden indien het volk zich aan het eten begeven had, maar hij gebruikt kwade middelen daartoe. zeggende: Vervloekt zij de man, En volgens dien waardig aan het leven gestraft te worden. Zie 1 Sam. 14:39. die spijze eet tot aan den avond, Hebreeuws, *brood*; also in het volgende. Hier blijkt dat *brood* genomen wordt voor allerlei *spijs*, want honig wordt daaronder ook begrepen; also ook onder, 1 Sam. 14:28, en Gen. 43:31. opdat ik mij aan mijn vijanden wreke! Daarom proefde dat ganse volk geen spijs.

25. En het ganse volk kwam in een woud; Dat is, al het volk des lands; also ook boven, 1 Sam. 14:15, en onder, 1 Sam. 14:29, en Gen. 41:57. en daar was honig op het veld.

26. Toen het volk in het woud kwam, ziet, zo was er een honigvloed; maar niemand raakte met zijn hand aan zijn mond, Te weten, nadat hij haar in den honig gedoopt had, om daarvan in den mond te steken en te eten; dat is, niemand at daarvan. want het volk vreesde de bezwering.

27. Maar Jonathan had het niet gehoord, Want hij was in het leger niet geweest, nadat hij de Filistijnen geslagen had. toen zijn vader het volk bezworen had, en hij reikte het einde van den staf uit, die in zijn hand was, en hij doopte denzelfden in een honigraat; als hij nu zijn hand tot zijn mond wendde, Versta hierbij, nadat hij van den honig gegeten had, hetwelk men hem aan de ogen kon merken. zo werden zijn ogen verlicht. Of, *zo zagen zijn ogen*; te weten, klaarlijk. Dat is, hij kreeg als nieuwe kracht en wakkerheid.

28. Toen antwoordde een man uit het volk, Dat is, sprak, of nam het woord. en zeide: Uw vader heeft het volk zwaarlijk bezworen, Hebreeuws, *bezwerende bezworen*. zeggende: Vervloekt zij de man, die heden brood eet! Te weten, tot aan den avond,

gelijk 1 Sam. 14:24 staat. Want bij de Hebreëen eindigde de dag met den ondergang der zon. Daarom bezwijkt het volk. Of, *het volk is vermoeid, of, moede.*

29. Toen zeide Jonathan: Mijn vader heeft het land beroerd; Dat is, de inwoners des lands, of de krijgslieden, die in het leger zijn. zie toch, hoe mijn ogen verlicht zijn, omdat ik een weinig van dezen honig gesmaakt heb;

30. Hoe veel meer, Te weten, zou het volk sterk en kloek geworden zijn om de vijanden te vervolgen, indien, enz. indien het volk heden had mogen vrijelijk eten Hebreuws, *etende eten.* van den buit zijner vijanden, Te weten, van het vee en anderen voorraad van spijs. dien het gevonden heeft! Maar nu is die slag niet groot geweest over de Filistijnen.

31. Doch zij sloegen te dien dage de Filistijnen van Michmas tot Ajalon; Er was een Ajalon in den stam van Dan, Joz. 19:42, den priesters gegeven, Joz. 21:24, en 1 Kron. 6:69. Maar hier wordt gesproken van een ander in den stam van Juda. Rehabeam heeft die gesterkt, en zij wordt gesteld onder de sterkste steden des koninkrijks van Juda, 2 Kron. 11:10. en het volk was zeer moede.

32. Toen maakte zich het volk aan den buit, Anders, *wendde, of keerde zich het volk aan den buit.* en zij namen schapen, en runderen, en kalveren, Hebreuws, *de zonen der runderen.* en zij slachtten ze tegen de aarde; en het volk at ze met het bloed. Te weten, eer het bloed geheel uit het vlees gedropen was. Dit deed het volk vanwege den groten honger, dien het had, niet kunnende wachten totdat de beesten uitgebloed hadden. Zie Lev. 3:17, en Lev. 17:10; Deut. 12:16,23.

33. En men boodschapte het Saul, zeggende: Zie, het volk verzondigt zich aan den HEERE, etende met het bloed. En hij zeide: Gij hebt trouwelooslijk gehandeld; Namelijk,

tegen God. wentelt heden Dat is, terstond, eer het avond wordt. een groten steen tot mij. Te weten, om op denzelfden de beesten te slachten, opdat het bloed te eer en te meer daar uitlope, of vliete. Sommigen menen dat men van dien groten steen het altaar gemaakt heeft, waarvan 1 Sam. 14:35 gesproken wordt.

34. Verder sprak Saul: Verstroot u onder het volk, en zegt tot hen: Brengt tot mij een iegelijk zijn os, en een iegelijk zijn schaap, en slacht het hier, en eet, en bezondigt u niet aan den HEERE, die etende met het bloed. Toen bracht al het volk een iegelijk zijn os met zijn hand, des nachts, en slachtte ze aldaar.

35. Toen bouwde Saul den HEERE een altaar; dit was het eerste altaar, Hebreuws, *dit altaar begon hij den Heere te bouwen.* dat hij den HEERE bouwde.

36. Daarna zeide Saul: Laat ons aftrekken de Filistijnen na, bij nacht, en laat ons dezelve beroven, totdat het morgen licht worde, en laat ons niet een man onder hen overig laten. Zij nu zeiden: Doe al wat goed is in uw ogen; maar de priester zeide: Laat ons herwaarts tot God naderen. Dat is, tot de ark Gods; te weten, om hem te vragen, of het zijn wil is dat wij dit doen.

37. Toen vraagde Saul God: Te weten, door den hogepriester. Zal ik aftrekken de Filistijnen na? Zult Gij ze in de hand van Israel overgeven? Doch Hij antwoordde hem niet Dit was een teken dat God op hem vertoornd was; zie dergelijk exempel 1 Sam. 28:6. De Heere was gram, niet op Jonathan, maar op Saul, omdat hij zulk een dwazen en onvoorzichtigen eed gedaan en het volk afgenomen had. te dien dage.

38. Toen zeide Saul: Komt herwaarts uit alle hoeken des volks, Zie Richt. 20:2. en verneemt, Anders, *weet, bekend.* en ziet, waarin deze zonde heden geschied zij.

39. Want zo *waarachtig als* de HEERE leeft, Die Israel verlost, alware het in mijn zoon Jonathan, zo zal hij den dood sterven; Hebreeuws, *hij zal stervende sterven.* en niemand uit het ganse volk antwoordde hem.
40. Verder zeide hij tot het ganse Israel: Gijlieden zult aan de ene zijde zijn, en ik en mijn zoon Jonathan zullen aan de andere zijde zijn. Toen zeide het volk tot Saul: Doe, wat goed is in uw ogen.
41. Saul nu sprak tot den HEERE, den God Israels: Toon den onschuldige. Hebreeuws, *geef den volkomene, of, oprechte.* Anders, *geef een oprecht lot.* Toen werd Jonathan en Saul geraakt, Te weten, door het lot. *Getroffen worden, en vrij uitgaan,* worden hier tegen elkander gesteld. en het volk ging *vrij* uit. Te weten, door het lot. *Getroffen worden, en vrij uitgaan,* worden hier tegen elkander gesteld.
42. Toen zeide Saul: Werpt *het lot* tussen mij en tussen mijn zoon Jonathan. Toen werd Jonathan geraakt. Saul bidt 1 Sam. 14:41: *Toon den onschuldige,* willende zeggen *den schuldige.* Maar God toont hier dien, die inderdaad onschuldig was, naar luid van Sauls woorden.
43. Saul dan zeide tot Jonathan: Geef mij te kennen, wat gij gedaan hebt. Toen gaf het Jonathan hem te kennen, en zeide: Ik heb maar een weinig honigs geproefd, Hebreeuws, *proevende geproefd,* enz. met het uiterste des stafs, dien ik in mijn hand had; zie *hier* ben ik, moet ik sterven?
44. Toen zeide Saul: Zo doe *mij* God, Van deze manier van eedzweren, zie Ruth 1:17. Doordien Saul hier en elders zo dikwijls zweert, blijkt genoegzaam dat hij tot vloeken en zweren geneigd en gewend was. en zo doe Hij daartoe, Jonathan! gij moet den dood sterven.
45. Maar het volk zeide tot Saul: Zou Jonathan sterven, die deze grote verlossing in Israel gedaan heeft? Dat zij verre! zo *waarachtig als* de HEERE leeft, als er een haar van zijn hoofd Versta hierbij, zo straffe ons God, of iets dergelijks. Het is een afgebroken manier van eedzweren bij de Hebreëen, en zie wijders 2 Sam. 14:11. op de aarde vallen zal; want hij heeft *dit* heden met God gedaan. Dat is, door de hulp en regering van God. Zie boven, 1 Sam. 14:6. Alzo verloste het volk Jonathan, dat hij niet stierf.
46. Saul nu toog op van achter de Filistijnen, Dat is, hij hield op van de Filistijnen te vervolgen, eensdeels omdat de nacht voorbij was, anderdeels omdat God hem niet geantwoord had, 1 Sam. 14:37. en de Filistijnen trokken aan hun plaats.
47. Toen nam Saul het koninkrijk over Israel in; en hij streed rondom tegen al zijn vijanden, tegen Moab, Dat is, *de Moabieten.* en tegen de kinderen Ammons, en tegen Edom, Dat is, *de Edomieten.* en tegen de koningen van Zoba, Het land van dezen lag van Batanea tot de Eufraat. Zie wijders op 2 Sam. 10:6. en tegen de Filistijnen; en overal, waar hij zich wendde, oefende hij straf. Dat is, God gebruikte hem als een instrument om de vijanden zijner kerk te straffen. Anders, *maakte hij het kwalijk, of deed hij kwaad, beroerde hij hen, plaagde hij hen.* Te weten, de vijanden beschadigende.
48. En hij handelde dapper, Anders, *hij maakte, of, verzamelde een heir.* en hij sloeg de Amalekieten, Hiervan wordt breder gesproken onder 1 Sam. 15. en hij redde Israel uit de hand desgenen, die hem beroofde.
49. De zonen van Saul nu waren: Jonathan, en Isvi, en Malchi-sua; Hij wordt onder, 1 Sam. 31:2, genoemd *Abinadab,* als ook 1 Kron. 8:33, en 1 Kron. 10:2. en de namen zijner twee dochteren waren *deze:* de naam der

eerstgeborenen was Merab, en de naam der kleinste Michal. *Of, jongste.*

50. En de naam van Sauls huisvrouw was Ahinoam, een dochter van Ahimaaz; en de naam van zijn krijgsoverste was Abner, *Anders, Abner.* een zoon van Ner, Sauls oom.

51. En Kis was Sauls vader, en Ner, Abners vader, was een zoon van Abiel. Hij wordt *Ner* genoemd 1 Kron. 8:33. Zie boven, 1 Sam. 9:1.

52. En er was een sterke krijg tegen de Filistijnen al de dagen van Saul; daarom alle helden en alle kloeke mannen, *Hebreeuws, alle zonen der kloekheid, of, der sterkte.* die Saul zag, die vergaderde hij tot zich.

1 Samuël 15

1. Toen zeide Samuel tot Saul: de HEERE heeft mij gezonden, dat ik u ten koning zalfde over Zijn volk, over Israel; hoor dan nu de stem van de woorden des HEEREN.

2. Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Ik heb bezocht, *Dat is, onderzocht, overdacht, gemerkt. Anders, Ik zal zekerlijk bezoeken.* Alsof God sprak van het toekomende als van hetgeen geschied is. hetgeen Amalek aan Israel gedaan heeft, hoe hij zich tegen hem gesteld heeft op den weg, toen hij uit Egypte opkwam.

3. Ga nu heen, en sla Amalek, en verban alles, *Dat is, roei geheellijk uit, en dood al wat leven heeft.* wat hij heeft, en verschoon hem niet; maar dood van den man af tot de vrouw toe, van de kinderen tot de zuigelingen, van de ossen tot de schapen, van de kemelen tot de ezelen toe.

4. Dit verkondigde Saul het volk, en hij telde hen te Telaim, *Dat is, in het veld bij de stad Telaïm, gelegen in den stam van Juda, die Joz. 15:24 Thelem genoemd wordt.*

tweehonderd duizend voetvolks, en tien duizend mannen van Juda.

5. Als Saul tot aan de stad Amalek kwam, *Versta dit, of van de eerste stad der Amalekieten, waar Saul voor gekomen is; of van de hoofdstad, waar vermoedelijk de koning woonde; of stad voor steden, want de Amalekieten bewoonden meer dan één stad.* zo legde hij een achterlage in het dal.

6. En Saul liet den Kenieten zeggen: Gaat weg, *Deze korte afgebroken manier van spreken betekent dat zij zich moesten haasten in het opbreken. Zie dergelijke manier van spreken, Gen. 18:6.* wijkt, trekt af uit het midden der Amalekieten, opdat ik u met hen niet wegruime; *Dat is, dat ik u niet van gelijke doe als ik hun doen zal.* want gij hebt barmhartigheid gedaan *Dat is eigenlijk te verstaan van Jethro den Keniet, Mozes' schoonvader, van wien de Kenieten afkomstig waren.* aan al de kinderen Israels, toen zij uit Egypte opkwamen. Alzo weken de Kenieten uit het midden der Amalekieten.

7. Toen sloeg Saul de Amalekieten van Havila af, *Een land in Arabië gelegen. Zie Gen. 2:11.* tot daar gij komt te Sur, *Dit is de landpale van Arabië tegen Egypte. Zie Gen. 16:7, en Gen. 25:18. Daar wordt ook Exod. 15:22 van de woestijn Sur gesproken.* dat voor aan Egypte is.

8. En hij ving Agag, *Men meent dat dit een algemene naam van alle koningen der Amalekieten geweest is, gelijk Farao van de koningen van Egypte, en Abimelech van de koningen te Gerar.* den koning der Amalekieten, levend; maar al het volk verbande hij door de scherpte des zwaards.

9. Doch Saul en het ganse volk verschoonde Agag, *Dit had God verboden, 1 Sam. 15:3.* en de beste schapen, en runderen, en de naast beste, *Dat is, de middelmatige. Anders, de gemeste.* en de lammeren, *Anders,*

leiders van het vee. Anders, belhamels. en al wat best was, en zij wilden ze niet verbannen; maar alle ding, dat verachtzaam, en dat verdwijnende was, Hebreeuws, *dat smolt*; dat is, dat in zichzelf verging en als versmolt. verbanden zij.

10. Toen geschiedde het woord des HEEREN tot Samuel, zeggende:

11. Het berouwt Mij, Dit is een menselijke manier van spreken. Zie de aantekeningen Gen. 6:6, ook onder, 1 Sam. 15:35. Zodat hiermede niet strijdt hetgeen onder, 1 Sam. 15:29, gezegd wordt. dat Ik Saul tot koning gemaakt heb, dewijl hij zich van achter Mij afgekeerd heeft, en Mijn woorden Dat is, hij heeft mijn bevel bij hem geen kracht laten vinden, dat hij het getrouwelijk zou uitgevoerd hebben. Vergelijk Deut. 27:26. niet bevestigd heeft. Toen Hij ontstak over Saul, omdat hij Gods bevel niet had uitgericht. ontstak Samuel, Te weten, met droefheid en toorn. en hij riep tot den HEERE den gansen nacht. Samuel bad den Heere voor Saul, dat Hij hem van het koninkrijk niet verstoten zou, maar God heeft dit gebed van Samuel niet verhoord, gelijk af te nemen is onder, 1 Sam. 15:23,26,28.

12. Daarna maakte zich Samuel des morgens vroeg op, Saul tegemoet; en het werd Samuel geboodschapt, Anders, *de weet gedaan.* zeggende: Saul is te Karmel gekomen, Een stad en berg in den stam van Juda, die gelegen was op den weg, waar men uit der Amalekieten land naar Juda komt, Joz. 15:55, zeer vruchtbaar in weiden en andere vruchten. Er is een ander Karmel in den stam Issaschar, 1 Kon. 18:19. en zie, hij heeft zich een pilaar gesteld; Hebreeuws, *een hand*; dat is, een gedenkteken, misschien in de gedaante van een hand, ter gedachtenis dat hij de vijanden met de hand geslagen en overwonnen heeft. Zie dergelijk 2 Sam. 18:18. Anders, *en had een plaats verordineerd*; te weten, om zijn heir te verversen en te overzien, en om den buit uit

te delen. daarna is hij omgetogen, en doorgetrokken, en naar Gilgal afgekomen.

13. Samuel nu kwam tot Saul, en Saul zeide tot hem: Gezegend zijt gij den HEERE! Ik heb des HEEREN woord bevestigd. Zie boven, 1 Sam. 15:11.

14. Toen zeide Samuel: Wat is dan dit voor een stem der schapen in mijn oren, en een stem der runderen, die ik hoor?

15. Saul nu zeide: Zij hebben ze van de Amalekieten gebracht, want het volk heeft de beste schapen en runderen verschoond, Zie boven, 1 Sam. 15:9. om den HEERE, uw God, te offeren; maar het overige hebben wij verbannen. Zie boven, 1 Sam. 15:8.

16. Toen zeide Samuel tot Saul: Houd op, zo zal ik u te kennen geven, wat de HEERE van nacht tot mij gesproken heeft. Hij dan zeide tot hem: Spreek.

17. En Samuel zeide: Is het niet *alzo*, toen gij klein waart in uw ogen, Dat is, toen gij uzelf klein en gering achtet. Zie boven, 1 Sam. 9:21. dat gij het hoofd der stammen van Israel geworden zijt, en dat u de HEERE tot koning over Israel gezalfd heeft? Te weten, door mij.

18. En de HEERE heeft u op den weg gezonden, Dat is, op dezen aanslag en krijgstoet tegen de Amalekieten; alzo ook 1 Sam. 15:20. en gezegd: Ga heen en verban de zondaars, Dat is de grote zondaars, uitmuntende in zonden en boosheid boven anderen. Vergelijk Gen. 13:13; Ps. 1:1; Matth. 9:10, en Matth. 11:19; Joh. 9:24,31. de Amalekieten, en strijd tegen hen, totdat gij dezelve te niet doet.

19. Waarom toch hebt gij naar de stem des HEEREN niet gehoord, maar zijt tot den roof gevlogen, Zie de aantekeningen 1 Sam. 25:14. en hebt

- gedaan dat kwaad was in de ogen des HEEREN?
20. Toen zeide Saul tot Samuel: Ik heb immers naar de stem des HEEREN gehoord, en heb gewandeld op den weg, op denwelken mij de HEERE gezonden heeft; en ik heb Agag, den koning der Amalekieten, *mede* gebracht, maar de Amalekieten heb ik verbannen.
21. Het volk nu heeft genomen *Alsof hij zeide: Niet ik, maar het volk, dat ik vreesde, 1 Sam. 15:24, heeft van den buit genomen. van den roof, schapen en runderen, het voornaamste van het verbannene, Hebreeuws, de eerstelingen. om den HEERE, uw God, op te offeren te Gilgal.*
22. Doch Samuel zeide: Heeft de HEERE lust aan brandofferen, en slachtofferen, als aan het gehoorzamen van de stem des HEEREN? Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerken dan het vette der rammen.
23. Want wederspanningheid is een zonde der toverij, *Dat is, zo groot een zonde als de toverij is. en wederstreven is afgoderij Het Hebreeuwse woord betekent ijdelheid, leugen, ongerechtigheid, en somwijlen moeite, arbeid; idem een afgod en afgodendienst, alzo genoemd omdat de afgodendienaars in het plegen van hun afgodische superstitiën veel moeiten en arbeid doen, hetwelk toch al ijdelheden zijn, die niet te beduiden hebben. en beeldendienst. Hebreeuws, terafim. Zie de aantekeningen Gen. 31:19. Omdat gij des HEEREN woord verworpen hebt, zo heeft Hij u verworpen, dat gij geen koning zult zijn.*
24. Toen zeide Saul tot Samuel: Ik heb gezondigd, omdat ik des HEEREN bevel en uw woorden overtreden heb; *Hebreeuws, mond; dat is, hetgeen God door uw mond gesproken*
- heeft. want ik heb het volk gevreesd en naar hun stem gehoord.*
25. Nu dan, vergeef *mij* toch mijn zonde, en keer met mij wederom, dat ik den HEERE aanbidde.
26. Doch Samuel zeide tot Saul: Ik zal met u niet wederkeren; omdat gij het woord des HEEREN verworpen hebt, zo heeft u de HEERE verworpen, dat gij geen koning over Israel zult zijn.
27. Als zich Samuel omkeerde om weg te gaan, zo greep hij *Te weten, Saul. een slip van zijn mantel Hebreeuws, een vleugel; dat is, slip, of pand, bij welke Saul den profeet Samuel wilde vasthouden. en zij scheurde. Te weten, de slip, of, hij, te weten, de mantel.*
28. Toen zeide Samuel tot hem: De HEERE heeft heden het koninkrijk van Israel van u afgescheurd, en heeft het aan uw naaste gegeven, die beter is dan gij.
29. En ook liegt Hij, Die de Overwinning van Israel is, niet, en het berouwt Hem niet; *Zie de aantekeningen Gen. 6:6. want Hij is geen mens, dat Hem iets berouwen zou.*
30. Hij dan zeide: Ik heb gezondigd; eer mij toch nu voor de oudsten mijns volks, *Of, in tegenwoordigheid van de oudsten. en voor Israel; en keer wederom met mij, dat ik den HEERE, uw God, aanbidde.*
31. Toen keerde Samuel wederom Saul na; *Te weten, om de koninklijke waardigheid in het bijwezen en in het aanzien des volks te eren. en Saul aanbad den HEERE.*
32. Toen zeide Samuel: Breng Agag, den koning der Amalekieten, hier tot mij; Agag nu ging tot hem weeldelijk; *Of, sierlijk, delikatelijk, tederlijk. Dit kan verstaan worden van zijn zachte en sierlijke klederen, die hij mag aangedaan hebben, om alzo met een statelijk aanzien tot den profeet*

te gaan. en Agag zeide: Dat is, dacht bij zichzelf, of hij zeide dit tot zijn dienaars of de omstanders. Voorwaar, Alsof hij zeide: Nu merk ik wel dat ik niet gedood zal worden, gelijk ik tot nu toe gevreesd heb, dewijl ik tot een profeet gebracht word, verlost zijnde uit de handen eens gewapenden konings. de bitterheid des doods is geweken!

33. Maar Samuel zeide: Gelijk als uw zwaard de vrouwen van haar kinderen beroofd heeft, alzo zal uw moeder van haar kinderen beroofd worden onder de vrouwen. Toen hieuw Samuel Agag in stukken, Zie dergelijk exempel in den profeet Elia, 1 Kon. 18:40, en 2 Kon. 1:10,12. Deze profeten zijn hiertoe bewogen door een inwendige roering en ingeving Gods, zodat dit door een iegelijk niet mag nagevolgd worden, wiens beroeping het eigenlijk niet is het zwaard der justitie te gebruiken. voor het aangezicht des HEEREN te Gilgal.

34. Daarna ging Samuel naar Rama; en Saul ging op naar zijn huis te Gibeon-Sauls.

35. En Samuel zag Saul niet meer Anders, en bezocht Saul niet meer; te weten, om hem te onderrichten aangaande de regering des koninkrijks, of om God voor hem te vragen. Anderszins heeft Samuel Saul onverhoeds gezien te Najoth in Rama, onder, 1 Sam. 19:24. Zien voor bezoeken staat ook 2 Kon. 8:29, en elders meer. tot den dag zijns doods toe; Denzelven daarmede ingerekend. Hij wil zeggen dat hij hem nooit weder bezocht heeft. evenwel droeg Samuel leed om Saul; Samuel heeft zijn levenlang over Saul geen leed gedragen, maar zolang, totdat het hem van God verboden was, en het hem van den Heere bevolen was David tot koning over Israël te zalven, gelijk te zien is onder, 1 Sam. 16:1. en het berouwde den HEERE, dat Hij Saul tot koning over Israel gemaakt had.

1 Samuël 16

1. Toen zeide de HEERE tot Samuel: Hoe lang draagt gij leed om Saul, dien Ik toch verworpen heb, dat hij geen koning zij over Israel? Vul uw hoorn met olie, Zie boven, 1 Sam. 10:1. en ga heen; Ik zal u zenden tot Isai, den Bethlehemit; want Ik heb Mij een koning onder zijn zonen uitgezien.
2. Maar Samuel zeide: Hoe zou ik heengaan? Samuel is hier bevangen geweest met menselijke vrees, en uit bekommernis vraagt hij den Heere raad, hoe hij zijn bevel bekwamelijk mocht in het werk stellen en het ogenschijnlijk perikel ontgaan. Saul zal het toch horen en mij doden. Dat is, vernemen, gewaarworden. Toen zeide de HEERE: Neem een kalf van de runderen met u, en zeg: Hebreeuws, *in uw hand*. Hij wil zeggen: Heb een kalf vaardig, of bij de hand. Ik ben gekomen, om den HEERE offerande te doen. Hebreeuws, *te slachten*; te weten, een dankoffer.
3. En gij zult Isai ten offer Of, *tot den maaltijd*, die gehouden werd na de gedane offerande, van dat vlees hetwelk God geofferd was. En hieruit blijkt dat dit niet geschied is ten huize van Isai, want niemand wordt ter maaltijd in zijn eigen huis genodigd. nodigen, Hebreeuws, *roepen*. en Ik zal u te kennen geven, wat gij doen zult, en gij zult Mij zalven, dien Ik u zeggen zal.
4. Samuel nu deed, hetgeen de HEERE gesproken had, en hij kwam te Bethlehem. Toen kwamen de oudsten der stad Hebreeuws, *beefden hem tegemoet*. Vergelijk boven, 1 Sam. 13:7; onder, 1 Sam. 21:1; Hos. 11:10. bevende hem tegemoet, en zeiden: Hebreeuws, *zeide*; te weten, een uit aller naam. Is uw komst *met vrede*? Hebreeuws, *is uw komen vrede*? Zij dachten misschien dat Samuel voor Saul vluchtte, vermoedelijk

gehoord hebbende dat Saul op hem vertoornd was, omdat hij hem had aangezegd dat God hem van het koninkrijk verstoten had; of misschien waren zij bezorgd dat zij een grote zonde begaan hadden, welke de profeet hun kwam openbaren, en om hun de straf Gods daarover te verkondigen.

5. Hij dan zeide: *Met vrede*; ik ben gekomen om den HEERE offerande te doen; heiligt u, Dat is, bereidt en schikt u daartoe, gelijk dat betaamt. Zie Exod. 19:10,14,15. en komt met mij ten offer; en hij heiligde Isai en zijn zonen, Dat is, hij beval niet alleen Isai, maar ook zijn zonen, dat zij zich zouden heiligen. Zonder twijfel heeft Samuel Isai tegelijk geopenbaard dat hij van God gezonden was, om een van zijn zonen tot koning in Sauls plaats te zalven, gelijk blijkt uit de naastvolgende verzen. en hij nodigde hen ten offer.
6. En het geschiedde, toen zij inkwamen, Te weten, de zonen van Isai, die de een voor de ander na in zekere kamer kwamen. zo zag hij Eliab aan, Anders, *Elihu* genoemd, 1 Kron. 27:18. en dacht: Hebreeuws, *zeide*; te weten, in zijn hart doch niet door ingeving Gods. Samuel, zijn schoonheid en grootte aanziende, heeft gemeend dat dit de rechte man was, dien de Heere verkoren had. Zekerlijk, Dat is, hij is de man, dien ik tot koning zalven moet; maar hij heeft hierin gemist, gelijk Nathan, 2 Sam. 7:3, sprekende naar zijn eigen gevoelen. is *deze* voor den HEERE, Zijn gezalfde.
7. Doch de HEERE zeide tot Samuel: Te weten, heimelijker wijze, gelijk onder, 1 Sam. 16:12, en boven, 1 Sam. 9:17. Zie zijn gestalte niet aan, noch de hoogte zijner statuur, want Ik heb hem verworpen; Dat is, niet verkoren tot koning, en alzo 1 Sam. 16:8,9, enz., want van de verkiezing ter zaligheid wordt hier niet gesproken. want het is niet gelijk de mens ziet; want de mens ziet aan, wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan.
8. Toen riep Isai Abinadab, en hij deed hem voorbij het aangezicht van

Samuel gaan; doch hij zeide: Te weten, Samuel. Dezen heeft de HEERE ook niet verkoren. Te weten, tot de koninklijke waardigheid.

9. Daarna liet Isai Samma voorbijgaan; Anders genoemd *Simea*, 2 Sam. 13:3, en 1 Kron. 2:13. doch hij zeide: Dezen heeft de HEERE ook niet verkoren.
10. Alzo liet Isai zijn zeven zonen Vergelijk 1 Kron. 2:13,14. voorbij het aangezicht van Samuel gaan; doch Samuel zeide tot Isai: De HEERE heeft dezen niet verkoren.
11. Voorts zeide Samuel tot Isai: Zijn dit al de jongelingen? Hebreeuws, *zijn de jongelingen geëindigd?* En hij zeide: De kleinste is nog overig, en zie, hij weidt de schapen. Samuel nu zeide tot Isai: Zend heen en laat hem halen; want wij zullen niet rondom aanzitten, Hebreeuws, *omsingelen, omwenden, omkeren.* totdat hij hier zal gekomen zijn.
12. Toen zond hij heen, en bracht hem in; hij nu was roodachtig, mitsgaders schoon van ogen en schoon van aanzien; en HEERE zeide: Te weten, door een heimelijke en inwendige ingeving des Heiligen Geestes. Sta op, zalf hem, want deze is het.
13. Toen nam Samuel den oliehoorn, en hij zalfde hem Te weten, nadat hij zijn vader, hem en allen, die daar tegenwoordig waren, den wil des Heeren hiervan had te kennen gegeven. in het midden zijner broederen. En de Geest des HEEREN werd vaardig over David Zie dergelijk exempel Richt. 13:25, en 1 Sam. 11:6. van dien dag af en voortaan. Daarna stond Samuel op, en hij ging naar Rama.
14. En de Geest des HEEREN week van Saul; en een boze geest van den HEERE Dit was een dolheid of beroering van zinnen, welke de Satan in Saul verwekte, door Gods toelating en regering, waarmede Hij

Saul rechtvaardiglijk strafte. **verschrikte hem.** *Of, beroerde hem, maakte hem ongerust.*

15. Toen zeiden Sauls knechten tot hem: Zie toch, een boze geest Gods verschrikt u. Van God gezonden om zijn rechtvaardig oordeel uit te voeren.

16. Onze heer zegge toch tot uw knechten, *Dat is, ons.* die voor uw aangezicht *staan*, *Dat is, die tot uw dienst vaardig en bereid staan.* dat zij een man zoeken, die op de harp spelen kan; *Zie Gen. 4:21.* en het zal geschieden, als de boze geest Gods op u is, *Zie 1 Sam. 16:15.* dat hij met zijn hand spele, dat het beter met u worde. *Dat is, opdat uw hart en gemoed tot rust en stilte kome, de melancholie door de muziek verdreven of geminderd zijnde.*

17. Toen zeide Saul tot zijn knechten: Ziet mij toch naar een man uit, die wel spelen kan, en brengt hem tot mij.

18. Toen antwoordde een van de jongelingen, en zeide: Zie, ik heb gezien een zoon van Isai, den Bethlehemit, die spelen kan, en hij is een dapper held, en een krijgsman, en verstandig in zaken, *Of, woorden. Anders, een welsprekend man.* en een schoon man, en de HEERE is met hem. *Dat is, hij is gezegend of gelukkig in al zijn aanslagen.*

19. Saul nu zond boden tot Isai, en zeide: Zend uw zoon David tot mij, die bij de schapen is.

20. Toen nam Isai een ezel met brood, *Hebreeuws, een ezel des broods;* dat is, een ezel met brood beladen. en een lederen zak met wijn, en een geitenbokje; en hij zond ze door de hand van zijn zoon David aan Saul.

21. Alzo kwam David tot Saul, en hij stond voor zijn aangezicht; *Dat is, hij bleef aan het hof in den dienst des konings.* Alzo werd ook het woord *staan* genomen 1

Sam. 16:22. *Zie de aantekeningen Deut. 1:38.* en hij beminde hem zeer, en hij werd zijn wapendrager.

22. Daarna zond Saul tot Isai, om te zeggen: Laat toch David voor mijn aangezicht staan, *Gelijk 1 Sam. 16:21.* want hij heeft genade in mijn ogen gevonden. *Zie de aantekeningen Gen. 18:3.*

23. En het geschiedde, als de geest Gods over Saul was, *Versta, dien bozen geest, waarvan 1 Sam. 16:14,15 gesproken is.* zo nam David de harp, en hij speelde met zijn hand; dat was voor Saul een verademing, *Dat is, die verschrikkingen en kwellingen des bozen geestes hielden op als David speelde.* God heeft door zijn voorzienigheid deze zaak alzo geregeerd en beschikt, opdat David in het hof des konings zou opgetrokken worden, om hem alzo de baan te openen en den weg te bereiden tot het koninkrijk, waartoe Hij hem verkoren en alrede gezalfd had. en het werd beter met hem, en de boze geest week van hem.

1 Samuël 17

1. En de Filistijnen Hier wordt, volgens eniger gevoelen, verhaald hetgeen geschied is eer David aan het hof gekomen is, hetwelk op het einde van 1 Sam. 16: beschreven staat; maar het wordt hier gesteld, om aan te wijzen door wat oorzaak David aan Sauls hof gekomen is. **verzamelden hun heir ten strijde, en verzamelden zich te Socho,** Een stad, gelegen in den stam van Juda, *Joz. 15:35.* Rehabeam heeft haar gebouwd en gesterkt, *2 Kron. 11:7.* Maar ten tijde van Achaz hebben de Filistijnen haar weder ingenomen, *2 Kron. 28:18.* **dat in Juda is; en zij legerden zich tussen Socho en tussen Azeka,** Deze stad was gelegen in de uiterste palen van den stam van Juda tegen het westen, *Joz. 15:35.* Rehabeam heeft haar vastgemaakt, *2 Kron. 11:9;* en zij is van Nebukadnezar belegerd. *Zie Jer. 34:7.* **aan het einde van Dammim.** Anders, Efes-Dammim genoemd en Pas-Dammim, *#1 Kron. 11:13.*

2. Doch Saul en de mannen van Israel verzamelden zich, en legerden zich in het eikendal; en stelden de slagorde tegen de Filistijnen aan.
3. De Filistijnen nu stonden aan een berg aan gene, en de Israelieten stonden aan een berg aan deze zijde; en de vallei was tussen hen.
4. Toen ging er een kampvechter uit, *Hebreeuws, een man tussen twee, of, tussenbeiden, of, tussenbeiden treden.* Deze reus schijnt aldus genaamd te zijn omdat hij zich tussen de beide legers stelde, en aanbood met iemand te vechten; of, *een man tussen twee;* dat is, die tussen hun tweeën een kamp leveren willen. Anders, *een tweevlechter.* uit het leger der Filistijnen; zijn naam was Goliath, van Gath; zijn hoogte was zes ellen en een span. Begrijpende wel drie handbreedten, of twaalf vingers.
5. En hij had een koperen helm op zijn hoofd, en hij had een schubachtig pantsier aan; en het gewicht van het pantsier was vijf duizend sikkelen kopers; Vier gemene sikkelen doen een ons, zodat, naar die rekening, dit harnas gewogen heeft 1250 onsen; dat is, 78 pond en twee onsen.
6. En een koperen scheenharnas boven zijn voeten, en een koperen schild tussen zijn schouders; *Of, halskraag, ringkraag, of, schouderwapen.*
7. En de schacht zijner spies was als een weversboom, en het lemmer zijner spies was van zeshonderd sikkelen ijzers; en de schilddrager ging voor zijn aangezicht.
8. Deze nu stond, en riep tot de slagorden van Israel, en zeide tot hen: **Waarom zoudt gijlieden uittrekken,** Hij wil zeggen: Wat is het van node, dat het gehele leger in de wapenen komt om te strijden? Het kan met minder moeite geschieden, te weten, als gij iemand van de uwen uitmaakt, die man voor man met mij vecht. **om de slagorde te stellen?**

- Ben ik niet een Filistijn, en gijlieden knechten van Saul? Kiest een man onder u, die tot mij afkome. Te weten, om alleen tegen mij alleen te vechten.
9. Indien hij tegen mij strijden en mij verslaan kan, zo zullen wij ulieden tot knechten zijn; maar indien ik hem overwin en hem sla, zo zult gij ons tot knechten zijn, en ons dienen.
 10. Verder zeide de Filistijn: Te weten, toen hij zag dat er niemand uitkwam om met hem te vechten. **Ik heb heden** Te weten, dewijl ik hen uitgeroepen heb, om een uit te zenden, die tegen mij alleen zou komen strijden, en daar is niemand onder hen allen, die dat durft bestaan. Dit zal hun een eeuwige schande en verwijt zijn; wat mij aangaat, ik heb, enz. de slagorden van Israel gehoond, *zeggende:* Geeft mij een man, dat wij te zamen strijden!
 11. Toen Saul en het ganse Israel deze woorden van den Filistijn hoorden, zo ontzetten zij zich, en vreesden zeer.
 12. David nu was de zoon van den Efrathischen man *Van welken gesproken wordt boven, 1 Sam. 16:19.* van Bethlehem-Juda, wiens naam was Isai, en *die* acht zonen had, *Vergelijk 1 Kron. 2:13,14.* en in de dagen van Saul was hij een man, oud, afgaande onder de mannen.
 13. En de drie grootste zonen van Isai gingen heen; zij volgden Saul na in den krijg. De namen nu zijner drie zonen, die in den krijg gingen, waren: Eliab, de eerstgeborene, en zijn tweede Abinadab, en de derde Samma.
 14. En David was de kleinste; Te weten, onder die, die eigenlijk zonen genoemd worden. Zie boven, 1 Sam. 16:11. en de drie grootsten waren Saul nagevolgd.
 15. Doch David ging henen, Sommigen verstaan dit alzo, dat David dikwijls heeft over

- en weder gegaan, zijnde van zijn vader telkens gezonden in het leger om te vernemen, hoe het met zijn zonen al ging, en om hen van nooddrift te verzorgen, 1 Sam. 17:17; als hij dit verricht had, zo keerde hij weder tot de schapen. **en kwam weder van Saul,** Dat is, naar sommiger gevoelen, van zijn broeders, die bij Saul in het leger waren, want dit is geschied eer David aan het hof gekomen was. **om zijns vaders schapen te weiden te Bethlehem.**
16. De Filistijn nu trad toe, des morgens vroeg en des avonds. Alzo stelde hij zich *daar* veertig dagen lang.
17. En Isai zeide tot zijn zoon David: **Neem toch voor uw broeders** Anders, *nu.* een efa Zie van deze maat Exod. 16:36. **van dit geroost koren, en deze tien broden, en breng ze ter loops in het leger tot uw broederen.**
18. **Maar breng deze tien melkkazen** Dat is, verse kazen, waar men de melk nog kon uitdrukken. **aan de oversten over duizend; en gij zult uw broederen bezoeken, of het hun welga, en gij zult van hen pand medenemen.** Te weten, opdat ik daaruit voorzeker moge afnemen dat gij uw boodschap terdeeg gedaan hebt.
19. Saul nu, en zij, en alle mannen van Israel waren bij het eikendal met de Filistijnen strijdende.
20. Toen maakte zich David des morgens vroeg op, en hij liet de schapen bij den hoeder, en hij nam het op, en ging henen, gelijk als Isai hem bevolen had; en hij kwam aan den wagenburg, Dat is, aan die plaats, waar het leger met de bagagewagens als besloten of omsingeld was. Alzo ook onder, 1 Sam. 26:5. **als het heir in slagorde uittoog, en men ten strijde riep.** Anders, *en zij maakten een veldgeschrei tot den oorlog, of, zij maakten een groot geroep in het leger, gelijk wanneer daar een alarm is.*
21. En de Israelieten en Filistijnen stelden slagorde tegen slagorde.
22. David nu liet de vaten van zich, Versta hier, dat David zijn gereedschap, of bagage, of zak, waarin hij de kazen en de broden droeg *waarvan 1 Sam. 17:17 staat* bij de bewaarders der vaten gelaten heeft, om des te spoediger het leger te gaan doorzien. **onder de hand van den bewaarder der vaten, en hij liep ter slagorde; en hij kwam en vraagde zijn broederen naar hun welstand.** Hebreeuws, *naar den vrede.*
23. Toen hij met hen sprak, ziet, zo kwam der kampvechter op; Te weten, opwaarts naar den berg, waar het leger der Israëlieten lag, 1 Sam. 17:3. **zijn naam was Goliath, de Filistijn van Gath, uit het heir der Filistijnen, Of, slagordening.** en hij sprak achtervolgens die woorden; en David hoorde ze.
24. Doch alle mannen in Israel, als zij dien man zagen, zo vluchtten zij voor zijn aangezicht, en zij vreesden zeer.
25. En de mannen Israels zeiden: **Hebt gijlieden dien man wel gezien, die opgekomen is? Want hij is opgekomen, om Israel te honen; en het zal geschieden, dat de koning dien man, die hem slaat, met groten rijkdom verrijken zal, en hij zal hem zijn dochter geven, en hij zal zijns vaders huis vrijmaken in Israel.**
26. Toen zeide David tot de mannen, die bij hem stonden, zeggende: **Wat zal men dien man doen,** Hebreeuws, *wat zal dien man gedaan worden?* die dezen Filistijn slaat, en den smaad van Israel wendt? **Want wie is deze onbesneden Filistijn, dat hij de slagorden van den levenden God zou honen?**
27. Wederom zeide hem het volk achtervolgens dat woord, zeggende: **Alzo zal men den man doen, die hem slaat.**

28. Als Eliab, zijn grootste broeder, hem tot die mannen hoorde spreken, zo ontstak de toorn van Eliab tegen David, en hij zeide: Waarom zijt gij nu afgekomen, en onder wien hebt gij de weinige schapen in de woestijn gelaten? Ik ken uw vermetelheid, en de boosheid uws harten wel; want gij zijt afgekomen, opdat gij den strijd zaagt.
29. Toen zeide David: Wat heb ik nu gedaan? Te weten, waarom gij mij dus bekijft, en beschuldigt van hovaardij? Is er geen oorzaak? Alsof hij zeide: Mijn vader heeft mij immers hier tot ulieden gezonden. Anders, *is het niet dit woord*, of oorzaak? Dat is, naar sommiger mening: Is dat woord, dat ik daar gesproken heb, oorzaak dat gij op mij zo vergramd zijt en mij zo bekijft? Anders, *is dat de zaak niet?*
30. En hij wendde zich af van dien naar een anderen toe, en hij zeide achtervolgens dat woord; David heeft dikwijls verscheidene personen gevraagd, eensdeels om de zekerheid der zaak volkomenlijk te vernemen, anderdeels om zijn genegenheid om met dezen Filistijn te kampen, ruchtbaar te maken, opdat het alsoo voor den koning mocht komen. en het volk gaf hem weder antwoord, achtervolgens de eerste woorden.
31. Toen die woorden gehoord werden, die David gesproken had, en in de tegenwoordigheid van Saul verkondigd werden, zo liet hij hem halen. *Hebreeuws, nam hij hem.*
32. En David zeide tot Saul: Aan geen mens ontvalle het hart, om zijnentwil. Uw knecht zal heengaan Dat is, ik die uw knecht ben, alsoo ook onder, 1 Sam. 17:34. en hij zal met dezen Filistijn strijden.
33. Maar Saul zeide tot David: Gij zult niet kunnen heengaan Te weten met hoop of uitzicht van hem te overwinnen. tot dezen Filistijn, om met hem te strijden; want gij zijt een jongeling, En derhalve nog onervaren in zaken van oorlog; of, *een kind*; te weten, vergeleken zijn met dezen reus. en hij is een krijgsman van zijn jeugd af.
34. Toen zeide David tot Saul: Uw knecht weid de schapen zijns vaders, en er kwam een leeuw en een beer, en nam een schaap van de kudde weg. *Of, lam, of, geit.*
35. En ik ging uit hem na, en ik sloeg hem, en redde het uit zijn mond; toen hij tegen mij opstond, zo vatte ik hem bij zijn baard, en sloeg hem, en doodde hem.
36. Uw knecht heeft zo den leeuw als den beer geslagen; alsoo zal deze onbesneden Filistijn zijn, *Of hij zeggen wilde: Hij zal van mij geslagen en gedood worden, gelijk ik den leeuw en den beer gedood heb. gelijk een van die, omdat hij de slagorden van den levenden God gehoond heeft.*
37. Verder zeide David: De HEERE, Die mij van de hand des leeuws gered heeft, *Of, poot, klauw.* en uit de hand des beers, *Of, poot, klauw.* Die zal mij redden uit de hand van dezen Filistijn. Toen zeide Saul tot David: Ga heen, en de HEERE zij met u!
38. En Saul kleeedde David met zijn klederen, *Versta dit van Sauls klederen, dat is, wapenen, die hij placht aan te trekken als hij ten strijde ging, of die hij uit zijn wapenhuis heeft genomen, die David pasten.* en zette een koperen helm op zijn hoofd, en kleeedde hem met een pantsier.
39. En David gordde zijn zwaard aan over zijn klederen, en wilde gaan; *Of, en begon te gaan.* want hij had het nooit verzocht. Toen zeide David tot Saul: Ik kan in deze niet gaan, Te weten, wapenen, of rustingen, of harnassen. want ik heb het nooit verzocht; en David legde ze van zich.

40. En hij nam zijn staf in zijn hand, en hij koos zich vijf gladde stenen uit de beek, en legde ze in de herderstas, *Hebreeuws, vat.* die hij had, te weten in den zak, en zijn slinger was in zijn hand; also naderde hij tot den Filistijn.

41. De Filistijn ging ook heen, gaande en naderende tot David, en zijn schilddrager *Hebreeuws, de man die het schild droeg.* ging voor zijn aangezicht.

42. Toen de Filistijn opzag, en David zag, zo verachtte hij hem; want hij was een jongeling, roodachtig, mitsgaders schoon van aanzien.

43. De Filistijn nu zeide tot David: Ben ik een hond, dat gij tot mij komt met stokken? *Andes, met een stok.* David had maar een stok of herdersstaf, 1 Sam. 17:40, zodat hier het getal van velen schijnt te staan voor het getal van een. Zie Gen. 21:7. En de Filistijn vloekte David bij zijn goden.

44. Daarna zeide de Filistijn tot David: Kom tot mij, zo zal ik uw vlees aan de vogelen des hemels geven, en aan de dieren des velds.

45. David daarentegen zeide tot den *Dat is, door ingeving Gods, en hebbende zijn naam eerst aangeropen, en verlaat mij op zijn genadige hulp en bijstand, welke Hij dengenen, die op hem vertrouwen, beloofd heeft.* Filistijn: Gij komt tot mij met een zwaard, *Dat is, gij verlaat u op uw zwaard, enz. Zie boven, 1 Sam. 17:5,6.* en met een spies, en met een schild; maar ik kom tot u in den *Dat is, door ingeving Gods, en hebbende zijn naam eerst aangeropen, en verlaat mij op zijn genadige hulp en bijstand, welke Hij dengenen, die op hem vertrouwen, beloofd heeft.* **HEERE der heirscharen, den** *Dat is, door ingeving Gods, en hebbende zijn naam eerst aangeropen, en verlaat mij op*

zijn genadige hulp en bijstand, welke Hij dengenen, die op hem vertrouwen, beloofd heeft. **God der slagorden** *Dat is, door ingeving Gods, en hebbende zijn naam eerst aangeropen, en verlaat mij op zijn genadige hulp en bijstand, welke Hij dengenen, die op hem vertrouwen, beloofd heeft.* **van Israel, Dien gij gehoond hebt.** *Of, dat; te weten, heir.*

46. Te dezen dage zal de HEERE u besluiten in mijn hand, en ik zal u slaan, en ik zal uw hoofd van u wegnemen, en ik zal de dode lichamen van der Filistijnen leger dezen dag aan de vogelen des hemels, en aan de beesten des velds geven; en de ganse aarde zal weten, dat Israel een God heeft. *Te weten, een God, die met de daad doet blijken dat Hij almachtig is.*

47. En deze ganse vergadering zal weten, dat de HEERE niet door het zwaard, noch door de spies verlost; want de krijg is des HEEREN, *Dat is, God, die den krijg regeert, geeft de overwinning die het hem belieft. Anders, want deze krijg is des Heeren;* alsof hij zeide: Gijlieden voert krijg tegen den Heere, maar wij voor den Heere. Hij betreft zijn eer en de verlossing zijns volks. **Die zal ulieden in onze hand geven.**

48. En het geschiedde, toen de Filistijn zich opmaakte, en heenging, en David tegemoet naderde, zo haastte David, en liep naar de slagorde toe, *Te weten, tot de kampplaats tussen de beide legers.* den Filistijn tegemoet.

49. En David stak zijn hand in de tas, en hij nam een steen daaruit, en hij slingerde, en trof den Filistijn in zijn voorhoofd; *Hebreeuws, sloeg.* zodat de steen zonk *Dat is, zodat de steen in zijn voorhoofd bleef stekende.* Het Hebreeuwse woord betekent eigenlijk in het water dopen of inzinken. De zin is: dat de steen zo lichtelijk en zo diep in zijn voorhoofd ging en bleef

zitten, alsof hij daarin vermoord en bedekt ware geweest, en dit door de kracht Gods, die met David was. in zijn voorhoofd, en hij viel op zijn aangezicht ter aarde.

50. Alzo overweldigde David den Filistijn met een slinger en met een steen; en hij versloeg den Filistijn, en doodde hem; doch David had geen zwaard in de hand.

51. Daarom liep David, en stond op den Filistijn, en nam zijn zwaard, en hij trok het uit zijn schede, en hij doodde hem, en hij hieuw hem het hoofd daarmede af. Toen de Filistijnen zagen, dat hun geweldigste dood was, zo vluchtten zij.

52. Toen maakten zich de mannen van Israel en van Juda op, en juichten, en vervolgden de Filistijnen, tot daar men komt aan de vallei, Van welken gesproken is 1 Sam. 17:3. en tot aan de poorten van Ekron; en de verwonden der Filistijnen vielen op den weg van Saaraim, en tot aan Gath, en tot aan Ekron.

53. Daarna keerden de kinderen Israels om, van het hittig najagen der Filistijnen, en zij beroofden hun legers. Hij spreekt in het getal van velen, ten aanzien van de verscheidene kwartieren en het groot getal der krijgslieden, der paarden en andere lastdragende beesten, die in dit leger der Filistijnen waren.

54. Daarna nam David het hoofd van den Filistijn, en bracht het naar Jeruzalem; maar zijn wapenen Te weten, Goliaths wapenen, die David hem had afgenomen. Maar Goliaths zwaard heeft David, eer hij koning werd, in de tent der samenkomst te Nob gelegd. Zie onder, 1 Sam. 21:9. legde hij in zijn tent.

55. Toen Saul David zag uitgaan den Filistijn tegemoet, zeide hij tot Abner, den krijgsoverste: Wiens zoon is deze jongeling, Deze dingen zijn

geschied eer David aan het hof kwam; zie op 1 Sam. 17:1. Enigen menen dat Sauls verstand en memorie, doordien hem de kwade geest zo plaagde, gekrenkt en gekwetst was, also dat hij vergeten had wiens zoon David was. Anderen zeggen dat Saul David wel kende, zoveel zijn persoon aanging, maar dat hij nu begeert te weten van welk geslacht en plaats hij gesproken was. Wat Abner aangaat, sommigen menen dat hij niet aan het hof was toen David van Saul geroepen werd om voor hem te spelen, maar hier of daar bij het leger mag geweest zijn, gelijk hij den meesten tijd was. Abner? En Abner zeide: Zo *waarachtig als uw ziel leeft, o koning!* ik weet het niet.

56. De koning nu zeide: Vraag gij het, wiens zoon deze jongeling is.

57. Als David wederkeerde van het slaan des Filistijns, zo nam hem Abner, en hij bracht hem voor het aangezicht van Saul, en het hoofd van den Filistijn was in zijn hand.

58. En Saul zeide tot hem: Wiens zoon zijt gij, jongeling? En David zeide: Ik ben een zoon van uw knecht Isai, den Bethlehemiet.

1 Samuël 18

1. Het geschiedde nu, als hij geeindigd had Te weten, David. tot Saul te spreken, dat de ziel van Jonathan Zie de aantekeningen Gen. 44:30. verbonden werd aan de ziel van David; en Jonathan beminde hem als zijn ziel. Dat is, zichzelf.

2. En Saul nam hem te dien dage, Boven, 1 Sam. 16:19 wordt gezegd dat Saul David bij zich genomen heeft, opdat hij voor hem op de harp spelen zou, en toen ging hij af en aan; boven, 1 Sam. 17:15. Nu wordt hier gezegd dat Saul David tot zich genomen heeft, te weten, om hem in den krijg te gebruiken, als een van zijn oversten, 1 Sam. 18:5, en derhalve moest hij steeds aan het hof blijven. en liet hem niet werderkeren tot zijns vaders huis.

3. Jonathan nu en David maakten een verbond, dewijl hij hem liefhad als zijn ziel.
4. En Jonathan deed zijn mantel af, dien hij aan had, *Hebreeuws, die op hen was.* en gaf hem aan David, ook zijn klederen, *Versta dit van de krijgsklederen.* ja, tot zijn zwaard toe, en tot zijn boog toe, en tot zijn gordel toe.
5. En David toog uit, overal, waar Saul hem zond; hij gedroeg zich voorzichtiglijk, en Saul zette hem over de krijgslieden; en hij was aangenaam *Hebreeuws, goed.* in de ogen des gansen volks, en ook in de ogen der knechten van Saul.
6. Het geschiedde nu, toen zij kwamen, *Te weten, Saul met zijn krijgsvolk.* en David wederkeerde van het slaan der Filistijnen, *Hebreeuws, des Filistijns;* waaronder men verstaan kan den reus Goliath vooreerst, en daarna het leger der Filistijnen in het algemeen. dat de vrouwen uitgingen uit al de steden van Israel, met gezang en reien, den koning Saul tegemoet, met trommelen, met vreugde *Zie dergelijke exempelen Exod. 15:20,21; Richt. 11:34.* en met muziekinstrumenten. Het instrument, dat hier in het *Hebreeuws* genoemd wordt, is ons heden ten dage onbekend, doch het schijnt dat het een instrument met drie snaren geweest is.
7. En de vrouwen, spelende, antwoordden *elkander* en zeiden: Saul heeft zijn duizenden verslagen, *Dat is, vele.* maar David zijn tienduizenden! *Dat is, tienmaal zoveel als Saul.*
8. Toen ontstak Saul zeer, en dat woord was kwaad in zijn ogen, en hij zeide: Zij hebben David tien duizend gegeven, doch mij hebben zij *maar* duizend gegeven; en voorzeker zal het koninkrijk nog voor hem zijn.
9. En Saul had het oog op David, *Hebreeuws, oogde David;* dat is, hij loerde op hem, en bespiedde alle gelegenheid om hem te doden; of hij zag hem van dien tijd af met kwade ogen aan, en hij was hem vijand, *1 Sam. 18:29.* van dien dag af en voortaan.
10. En het geschiedde des anderen daags, dat de boze geest Gods *Zie boven, 1 Sam. 16:15.* over Saul vaardig werd, en hij profeteerde midden in het huis, *De zin is dat Saul, van den bozen geest gekweld wordende, als in verrukking van zinnen viel en vreemde gebaren betoonde. Vergelijk 1 Kon. 18:29 met de aantekeningen.* en David speelde op snarenspeel met zijn hand, *Te weten, om Saul van de onrust en kwelling des bozen ggestes te verlichten, en hem in zijn melancholie eerst aan het hof geroepen, boven, 1 Sam. 16:16.* als van dag tot dag; Saul nu had een spies in zijn hand.
11. En Saul schoot de spies, en zeide: *Dat is, hij dacht bij zichzelf. Want het is niet te vermoeden dat hij dit overluid gesproken heeft. Zie dergelijke onder, 1 Sam. 18:17,21.* Ik zal David aan den wand spitten; *Hebreeuws, ik zal in David en in den wand slaan.* maar David wendde zich tweemaal van zijn aangezicht af.
12. En Saul vreesde voor David, Saul vreesde dat het volk en de krijgslieden, die David liefhadden, David tot koning kiezen zouden, *1 Sam. 18:8.* want de HEERE was met hem, en Hij was van Saul geweken.
13. Daarom deed hem Saul van zich weg, en hij zette hem *Niet uit gunst hem dezen staat gevende, maar op hoop dat hij in de handen der vijanden vallen en doodgeslagen zou worden. Zie 1 Sam. 18:17,25.* zich tot een overste van duizend; en hij ging uit en hij ging in *Dat is, hij leidde het volk aan den vijand en van den vijand, gelijk zulks een kloeken overste betaamde. Alzo ook onder, 1 Sam. 18:16.* voor het aangezicht des volks.

14. En David gedroeg zich voorzichtiglijk op al zijn wegen; en de HEERE was met hem.

15. Toen nu Saul zag, dat hij zich zeer voorzichtiglijk gedroeg, vreesde hij voor zijn aangezicht. Zie hiervan de oorzaak boven, 1 Sam. 18:8.

16. Doch gans Israel en Juda had David lief; Dat is de stam van Juda. want hij ging uit en hij ging in voor hun aangezicht.

17. Derhalve zeide Saul tot David: Zie, mijn grootste dochter Merab Omdat Saul David niet openlijk durfde doden, en God hem in den krijg bewaarde, zo zoekt hij hem, onder een schijn van liefde en vriendschap, in het net te krijgen en om te brengen. zal ik u tot een vrouw geven; alleenlijk, wees mij een dapper zoon, Hebreeuws, *een zoon der dapperheid.* en voer den krijg des HEEREN. Dat is, de oorlogen des Israëlietischen volks, die zij voeren om de eer Gods voor te staan tegen de afgodische heidenen. Want Saul zeide: Te weten, bij zichzelf in zijn hart. Dat mijn hand niet tegen hem zij, Dat is, ik zal hem met mijn eigen handen niet doden, maar ik zal hem door de hand der Filistijnen laten omkomen. Dit bedacht Saul daarom, opdat de kwade wil des volks, hetwelk David liefhad, op hem niet vallen zou. maar dat de hand der Filistijnen tegen hem zij.

18. Doch David zeide tot Saul: Wie ben ik, Hij wil zeggen: Ik ben veel te gering, dat ik eens konings schoonzoon zou worden. Aldus spreekt David ook 2 Sam. 7:18. en wat is mijn leven, en mijns vaders huisgezin in Israel, dat ik des konings schoonzoon zou worden?

19. Het geschiedde nu ten tijde als men Merab, de dochter van Saul, aan David geven zou, zo is zij aan Adriel, Hij is geweest de zoon van Barzillai den Efraïmiet, 2 Sam. 21:8, alwaar gezegd wordt dat de vijf kinderen, die hij Merab gewonnen heeft, van de Gibeonieten zijn gehangen. den Meholathiet, Dat is, die te

Mehola geboren was. Deze stad werd Abel-Mehola genoemd, ter vrouw gegeven.

20. Doch Michal, de dochter van Saul, had David lief. Toen dat Saul te kennen werd gegeven, zo was die zaak recht in zijn ogen.

21. En Saul zeide: Ik zal haar hem geven, dat zij hem tot een valstrik zij, Zie onder, 1 Sam. 18:25. en dat de hand der Filistijnen tegen hem zij. Daarom zeide Saul tot David: Met de andere Hebreeuws, *twee;* dat is, de tweede. Zie boven, 1 Sam. 13:1. zult gij heden mijn schoonzoon worden. Dat is, binnen korten tijd, of, *op dien dag;* verstaande een zekeren en bestemden dag, dien Saul daartoe bestemd had, gedurende welken tijd David zijn bruidsgift van honderd voorhuiden der Filistijnen zou opbrengen. Zie hieronder, 1 Sam. 18:26. Doch Sauls hoop was, dat David, zich hiertoe schikkende, den een of den anderen tijd zou omkomen.

22. En Saul gebod zijn knechten: Spreekt met David in het heimelijke, Alsof hij zeide: Houd u niet, dat gij zulks door mijn bevel doet, maar alsof gij het uit uzelf deedt, zonder mijn kennis. zeggende: Zie, de koning heeft lust aan u, en al zijn knechten hebben u lief; word dan nu des konings schoonzoon.

23. En de knechten van Saul spraken deze woorden voor de oren van David. Toen zeide David: Is dat licht in ulieder ogen, des konings schoonzoon te worden, daar ik een arm en verachtzaam man ben? Hij wil zeggen: Dewijl ik een arm gezel ben, in vergelijking met den koning, zo heb ik de macht niet om een bruidsgift te geven, gelijk eens konings dochter toestaat. Want de mannen ontvingen te dien tijde geen bruidsgift van de vrouw, maar zij gaven de bruidsgiften. Zie Gen. 34:12; Exod. 22:16,17. Deze bruidsgift was tenminste vijftig sikkelen zilver, Deut. 22:29. Dat is wat meer dan twaalf en een half onsen zilver, dat is twaalf rijksdaalders en een halve (f 31,25).

24. En de knechten van Saul boodschapten het hem, zeggende: Zulke woorden heeft David gesproken. *Hebreeuws, naar deze woorden.*

25. Toen zeide Saul: Aldus zult gijlieden tot David zeggen: De koning heeft geen lust aan den bruidschat, maar aan honderd voorhuiden der Filistijnen, opdat men zich wreke aan des konings vijanden. Want Saul dacht David te vellen *Dat is, Saul vermoedde dat David eer in den krijg zou omkomen, eer hij honderd Filistijnen zou ombrengen. door de hand der Filistijnen.*

26. Zijn knechten nu boodschapten David deze woorden. En die zaak was recht in de ogen van David, dat hij des konings schoonzoon zou worden; maar de dagen waren nog niet vervuld. *Te weten, die dagen, die bestemd waren om de bruiloft te houden, of om de levering der voorhuiden te doen.*

27. Toen maakte zich David op, en hij en zijn mannen gingen heen, en zij sloegen onder de Filistijnen tweehonderd mannen, en David bracht hun voorhuiden, en men leverde ze den koning volkomenlijk, *Dat is, in vol getal.* opdat hij schoonzoon des konings worden zou. Toen gaf Saul hem zijn dochter Michal ter vrouw.

28. En Saul zag en merkte, dat de HEERE met David was; en Michal, de dochter van Saul, had hem lief.

29. Toen vreesde zich Saul nog meer voor David; en Saul was David een vijand al *zijn* dagen. *Dat is, zolang als Saul leefde.*

30. Als de vorsten der Filistijnen uittogen, *Te weten, om krijg te voeren tegen de Israëlieten.* zo geschiedde het, als zij uittogen, *Te weten, om krijg te voeren tegen de Israëlieten.* dat David

kloeker was, dan al de knechten van Saul; zodat zijn naam zeer geacht was.

1 Samuël 19

1. Derhalve sprak Saul tot zijn zoon Jonathan en tot al zijn knechten, om David te doden. Doch Jonathan, Sauls zoon, had groot welgevallen aan David.
2. En Jonathan verkondigde het David, zeggende: Mijn vader Saul zoekt u te doden; nu dan, wacht u toch des morgens, *Want Sauls trawanten meenden hem des morgens te doden, 1 Sam. 19:11. Anders, tot morgen, want middeltijd had Jonathan voorgenomen met Saul voor David ten beste te spreken, en te vernemen of Saul nog volhardde in zijn boos voornemen. en blijf in het verborgene, en versteek u.*
3. Doch ik zal uitgaan, en aan de hand mijns vaders staan op het veld, *Anders, in het veld.* waar gij zult zijn; en ik zal van u tot mijn vader spreken, en zal zien wat het zij; *Of, vernemen, of, merken.* dat zal ik u verkondigen.
4. Zo sprak dan Jonathan goed van David tot zijn vader Saul; en hij zeide tot hem: De koning zondige niet tegen zijn knecht David, *Te weten hem ongelijk doende, en hem dus dodelijk vervolgende. omdat hij tegen u niet gezondigd heeft, en omdat zijn daden voor u zeer goed zijn.*
5. Want hij heeft zijn ziel in zijn hand gezet, *Hij wil zeggen: Hij heeft zijn leven gewaagd en zichzelf in doodsgevaar gesteld. Zie gelijke manier van spreken onder, 1 Sam. 28:21; Richt. 12:3. en hij heeft den Filistijn geslagen, Anders, de Filistijnen. Zie boven, 1 Sam. 18:6. en de HEERE heeft een groot heil aan het ganse Israel gedaan; gij hebt het gezien, en gij zijt verblijd geweest; waarom zoudt gij dan tegen onschuldig bloed*

- zondigen, David zonder oorzaak dodende?
6. Saul nu hoorde naar de stem van Jonathan; en Saul zwoer: zo *waarachtig als* de HEERE leeft, hij zal niet gedood worden! Te weten, door mijn bevel. Zodat Saul hier van zijn voornemen, 1 Sam. 19:1, afstand doet. Hebreeuws, *indien hij gedood wordt!* Zie de aantekeningen Gen. 14:23.
 7. En Jonathan riep David, en Jonathan gaf hem al deze woorden te kennen; en Jonathan bracht David tot Saul, en hij was voor zijn aangezicht Dat is, hij kwam aan het hof, en bediende zijn ambt, gelijk hij tevoren gedaan had. als gisteren en eergisteren.
 8. En er werd wederom krijg; en David toog uit, en streed tegen de Filistijnen, en hij sloeg hen met een groten slag, en zij vloden voor zijn aangezicht.
 9. Doch de boze geest des HEEREN was over Saul, en hij zat in zijn huis, en zijn spies was in zijn hand; en David speelde op snarenspeel met de hand;
 10. Saul nu zocht met de spies David aan den wand te spitten, Zie boven, 1 Sam. 18:11. doch hij ontweek van het aangezicht van Saul, die met de spies in den wand sloeg. Toen vlood David, en ontkwam in dienzelfden nacht.
 11. Maar Saul zond boden heen tot Davids huis, dat zij hem bewaarden, en dat zij hem des morgens doodden. Zie boven, 1 Sam. 19:2. Dit gaf Michal, zijn huisvrouw, David te kennen, zeggende: Indien gij uw ziel dezen nacht niet behoedt, Dat is, uzelfven, uw persoon, uw leven. zo zult gij morgen gedood worden.
 12. En Michal liet David door een venster neder, Want de deuren waren bezet met de knechten van Saul. en hij ging heen, en vluchtte, en ontkwam.
 13. En Michal nam een beeld, Hebreeuws, *terafim*; gelijk onder, 1 Sam. 19:16. en zij legde het in het bed, en zij legde een geitenvel Kwanswijs of het Davids haar ware. aan zijn hoofdpeluw, en dekte het met een kleed toe.
 14. Saul nu zond boden, om David te halen. Anders, *te vangen*. Hebreeuws, *te nemen*. Zij dan zeide: Hij is ziek.
 15. Toen zond Saul boden, om David te bezien, Dat is, te bezoeken, kwanswijs, alsof zij hem uit vriendschap in zijn ziekte kwamen bezoeken. Doch voornamelijk om te zien, of hij in der waarheid ziek was, of dat hij zich ziek hield, en in alle geval hem mede te nemen. zeggende: Breng hem op het bed tot mij op, dat men hem dode.
 16. Als de boden kwamen, zo ziet, er was een beeld in het bed, en er was een geitenvel aan zijn hoofdpeluw.
 17. Toen zeide Saul tot Michal: Te weten, nadat de boden Saul hadden verteld wat hun wedervaren was. Waarom hebt gij mij alzo bedrogen en hebt mijn vijand laten gaan, dat hij ontkomen is? Michal nu zeide tot Saul: Hij zeide tot mij: Laat mij gaan, waarom zou ik u doden? Zij wil zeggen dat David bedreigd had haar te doden, indien zij hem niet liet gaan. Zie gelijke manier van spreken 2 Sam. 2:22.
 18. Alzo vluchtte David en ontkwam, en hij kwam tot Samuel te Rama, Te weten, om raad te vragen wat hij doen zou, en ook vermoedende dat hij daar vrijer dan ergens anders wezen zou in het gezelschap van Samuel en de andere profeten, die zelf te Gibeon, onaangezien de Filistijnen aldaar hun garnizoen hadden, vrij waren, 1 Sam. 10:10. en hij gaf hem te kennen al wat Saul hem gedaan had; en hij en Samuel gingen heen, en zij bleven te Najoth. Dit is een plaats, waar de profeten, een *collegium* of school hadden, bij Rama gelegen, waar Samuel zijn woning had.
 19. En men boodschapte Saul, zeggende: Zie, David is te Najoth, bij

Rama. Alzo wordt de Hebreeuwse letter *Beth* klaarlijk genomen, Joz. 5:13, enz.

20. Toen zond Saul boden heen, om David te halen; Zie 1 Sam. 19:14. die zagen een vergadering van profeten, Hebreeuws, *zag*; dat is, elk een derzelve zag. profeterende, Dat is, God lovende en zijn naam groot makende met gebeden en lofzangen. en Samuel, staande, over hen gesteld; en de Geest Gods was over Sauls boden, en die profeteerden ook. Dat is, zij stelden zich aan gelijk de profeten deden als zij profeteerden. Zie boven, 1 Sam. 18:10. Het schijnt dat deze boden van Saul zo van zin veranderd zijn geworden dat zij, hun wapenen afleggende, niet verder dachten de handen aan David te slaan, daar zij nochtans om uitgezonden waren.
21. Toen men het Saul boodschapte, zo zond hij andere boden, en die profeteerden ook; toen voer Saul voort en zond de derde boden, en die profeteerden ook.
22. Daarna ging hij ook zelf naar Rama, en hij kwam tot den groten waterput, die te Sechu was, Zie van deze stad de aantekeningen 1 Sam. 17:1. en hij vraagde en zeide: Waar is Samuel, en David? Toen werd hem gezegd: Zie, zij zijn te Najoth bij Rama.
23. Toen ging hij derwaarts naar Najoth bij Rama; en dezelfde Geest Gods was ook op hem, en hij, al voortgaande, profeteerde, totdat hij te Najoth in Rama kwam.
24. En hij toog zelf ook zijn klederen uit, Dat is, hij legde zijn koninklijke of krijgsmans opperkleding af, met welke hij gekomen was om David te vangen. en hij profeteerde zelf ook, voor het aangezicht van Samuel; en hij viel Versta, dat hij gelijk als in een verrukking van zinnen is gevallen, gelijk zulks somtijds den profeten is wedervaren. Zie Num. 24:4. Of, hij viel neder, gelijk de anderen in het bidden

zich tegen de aarde strekkende, zich alzo tezamen voor den Heere verootmoedigende. bloot neder dienzelfden gansen dag, Of, *naakt*. Versta dit alzo, dat hij zich ontbloot heeft van zijn koninklijk, of opperkleed, of van zijn krijgsmanskleed. Zie dergelijk Jes. 20:2; Micha 1:8. en den gansen nacht. Daarom zegt men: Is Saul ook onder de profeten? Zie boven, 1 Sam. 10:12. Hier past dit spreekwoord op diegenen, die van God wonderbaarlijk in hun voornemen verhinderd worden, gelijk Saul hier wedervaren is. Zie dergelijke geschiedenis Num. 23:24, in Bileam; en Hand. 9, in Saul.

1 Samuël 20

1. Toen vluchtte David van Najoth bij Rama, Te weten, toen Saul alzo in zijn geest verrukt zijnde, profeteerde, en te Najoth een dag en een nacht bleef. en hij kwam, Te weten, te Gibeon Sauls, waar Jonathan toen was hof houdende, als zijnde stadhouder zijns vaders. en zeide voor het aangezicht van Jonathan: Wat heb ik gedaan, wat is mijn misdaad, en wat is mijn zonde voor het aangezicht uws vaders, dat hij mijn ziel zoekt? Dat is, dat hij naar mijn leven staat, gelijk Matth. 2:20.
2. Hij daarentegen zeide tot hem: Dat zij verre, gij zult niet sterven. Zie, mijn vader doet geen grote zaak, De vrome Jonathan was in zijn mening bedrogen, een al te goed gevoelen van zijn vader hebbende, die hem zijn boos voornemen tegen David niet geopenbaard heeft. en geen kleine zaak, die hij voor mijn oor niet openbaart; Zie de aantekeningen Ruth 4:4. waarom zou dan mijn vader deze zaak van mij verbergen? Of, *voor mij*. Dat is niet.
3. Toen zwoer David verder, en zeide: Uw vader weet zeer wel, Hebreeuws, *wetende weet*. dat ik genade in uw ogen gevonden heb; daarom heeft hij gezegd: Te weten, bij zichzelf, in zijn eigen hart; dat is, hij heeft gedacht. Dat

Jonathan dit niet wete, opdat hij zich niet bekommere; *Of, opdat het hem niet smarte.* en zekerlijk, *zo waarachtig als de HEERE leeft, en uw ziel leeft, er is maar als een schrede* Dat is, ik ben in een zeker en merkelyk gevaar des doods. tussen mij en tussen den dood!

4. Jonathan nu zeide tot David: Wat uw ziel zegt, Dat is, begeerte. Zie Gen. 34:3. dat zal ik u doen.

5. En David zeide tot Jonathan: Zie, morgen is de nieuwe maan, Op welken dag zij plachten met elkander maaltijd te houden, en vrolijk te zijn, nadat men dankoffers geofferd had. *dat ik zekerlijk Hebreeuws, dat ik zittende zou zitten;* te weten, na het gehouden slachtoffer. Zie Num. 10:10. met den koning zou aanzitten om te eten; zo laat mij gaan, Dat is, geef mij verlof om te mogen uitblijven tot aan den avond van den derden dag der nieuwe maan, dan wil ik mij in het veld vervoegen, maar eerst wil ik heengaan naar Bethlehem, om aldaar het feest der nieuwe maan met mijn maagschap te houden. Zie 1 Sam. 20:19,35. dat ik mij op het veld verberge tot aan den derden avond.

6. Indien uw vader mij gewisselijk mist, zo zult gij zeggen: David heeft van mij zeer begeerd, *Hebreeuws, begerende begeerd.* dat hij tot zijn stad Bethlehem mocht lopen; Dit is, naar Bethlehem, waar hij geboren is, gelijk Joh. 7:42. Zie Gen. 23:10, en Gen. 24:10. want aldaar is een jaarlijks offer *Hebreeuws, een offer der dagen;* dat is, van een vol jaar. Zie Lev. 25:29, namelijk een dankoffer, waarbij dan een maaltijd gehouden werd. Zie de aantekeningen boven, 1 Sam. 9:12. voor het ganse geslacht.

7. Indien hij aldus zegt: Het is goed, zo heeft uw knecht vrede; *Uw knecht;* dat is, ik. maar indien hij gans ontstoken is, *Hebreeuws, ontstoken zijnde ontstoken is.* zo weet, dat het kwaad bij hem ten volle besloten is.

8. Doe dan barmhartigheid aan uw knecht, Dat is, bewijs mij nu deze gunst en weldaad, dat gij mij bijtijds waarschuwt. want gij hebt uw knecht in een verbond des HEEREN met u gebracht; maar is er een misdaad in mij, zo dood gij mij; waarom zoudt gij mij Te weten, om van hem gedood te worden. Alsof hij zeide: Gij zelf hebt macht om mij te doden indien ik het verdiend heb, zonder dat gij mij behoeft tot uw vader te brengen om van hem gedood te worden. toch tot uw vader brengen?

9. Toen zeide Jonathan: Dat zij verre van u! Te weten, dat gij zoudt gedood worden. Maar indien ik zekerlijk merkte, dat dit kwaad bij mijn vader ten volle besloten ware, dat het u zou overkomen, zou ik dat u dan niet te kennen geven?

10. David nu zeide tot Jonathan: Wie zal het mij te kennen geven, Anders, *wie zal mij het goede te kennen geven, of indien,* enz. indien uw vader u wat hard antwoordt? Te weten, dat hij dreigde mij te doden, of iets dergelijks.

11. Toen zeide Jonathan tot David: Kom, laat ons toch uitgaan in het veld; en die beiden gingen uit in het veld.

12. En Jonathan zeide tot David: De HEERE, de God Israels, indien ik mijn vader onderzocht zal hebben omtrent dezen tijd, morgen *of overmorgen,* Dit was des anderen daags na de nieuwe maan, want deze samenspreking van Jonathan met David geschiedde daags vóór de nieuwe maan, 1 Sam. 20:5. en zie, het is goed voor David, en ik dan tot u niet zende, en voor uw oor openbare;

13. Alzo doe de HEERE aan Jonathan, Zie van deze manier van spreken Ruth 1:17. en alzo doe Hij daartoe! Als mijn vader Dat is, indien ik zie dat mijn vader heeft voorgenomen u kwaad te doen. het

kwaad over u behaagt, zo zal ik het voor uw oor ontdekken, en ik zal u trekken laten, dat gij in vrede heengaat; en de HEERE zij met u, Te weten, als gij na mijns vaders dood zult koning zijn geworden. Hieruit is af te nemen dat Jonathan toen wel geweten heeft, dat David koning zou worden, als alrede van Samuel gezalfd zijnde. Jonathan heeft de ordinantie Gods willen gehoorzamen, al was hij Sauls oudste zoon en de naaste tot de kroon. **gelijk als Hij met mijn vader geweest is.** Te weten, toen Hij hem gezegend en victorie gegeven heeft.

14. En zult gij niet, indien ik dan nog leve, Te weten, als gij koning zult zijn. **ja, zult gij niet de weldadigheid des HEEREN** Dat is, een goeddadigheid, die den Heere aangenaam is; of, hij verstaat de vriendschap en trouw, die zij elkander voor den Heere gezworen hadden. **aan mij doen, dat ik niet sterve?** Dat is, dat gij mij niet doodt, mij latende ontgelden het geweld en ongelijk, dat mijn vader u is doende.

15. Ook zult gij uw weldadigheid niet afsnijden van mijn huis tot in eeuwigheid; Dat is, geslacht, maagschap, bloedvrienden. **ook niet wanneer de HEERE een iegelijk der vijanden van David van den aardbodem zal afgesneden hebben.**

16. Alzo maakte Jonathan Dat is, hij vernieuwde en bevestigde het verbond, dat hij tevoren met David gemaakt had, 1 Sam. 18:3. **een verbond met het huis van David, zeggende:** Dat het de HEERE eise van de hand der vijanden Davids! Jonathan, om David volkomenlijk te verzekeren, wenst met een eed Gods rechtvaardige wraak over Davids vijanden, waaronder hij ook zou zijn, indien hij het verbond kwam te verbreken. Sommigen nemen het alzo, dat Jonathan hier David bezweert, dat het God van Davids hand zal eisen, indien hij het verbond aan zijn zijde verbrak, noemende de *vijanden Davids* inplaats van David zelf; vergelijk onder, 1 Sam.

25:22, met de aantekeningen. Sommigen zetten het aldus over: *Maar de Heere eise het van de hand der vijanden Davids* willende zeggen, dat David wel dit verbond, zoveel in hem was, heeft onderhouden, maar dat God, dies niettegenstaande, zijn rechtvaardig oordeel over Sauls huis heeft uitgevoerd.

17. En Jonathan voer voort, Eerst heeft Jonathan David een eed gedaan, en beloofd hem voor te staan, 1 Sam. 20:13. Nu verzoekt Jonathan, dat David hem ook met ede belove, dat hij hem en den zijnen barmhartigheid wil bewijzen, als hij koning zou geworden zijn. **met David te doen zweren, omdat hij hem liefhad; want hij had hem lief** Dat is, hij had hem zo lief als zichzelf. **met de liefde zijner ziel.**

18. Daarna zeide Jonathan tot hem: Morgen is de nieuwe maan; dan zal men u missen, want uw zitplaats zal ledig gevonden worden.

19. En als gij de drie dagen zult uitgebleven zijn, kom haastig af, Te weten, naar Bethlehem. en ga tot die plaats, waar gij u verborgen hadt ten dage dezer handeling; Te weten, toen ik ten beste voor u bij mijn vader spreken zou. Zie boven, 1 Sam. 19:2. **en blijf bij den steen Ezel.** Anders, *bij den steen die den weg aanwijst;* dat is, een steen die aan den weg staat, en wijst den reizenden man welken weg hij moet ingaan; of *bij den steen van den gang;* dat is, daar gij en ik gewoon zijn naar toe te gaan als wij wat heimelijks met elkander te spreken hebben.

20. Zo zal ik drie pijlen ter zijde schieten, als of ik naar een teken schoot. Anders, *naar het doel.*

21. En zie, ik zal den jongen zenden, **zeggende:** Ga heen, zoek de pijlen, Hebreeuws, *vind de pijlen;* dat is, zoek de pijlen totdat gij ze gevonden hebt. **indien ik uitdrukkelijk** Hebreeuws, *zeggende zeg.* tot den jongen zeg: Zie, de pijlen zijn van u af en herwaarts, neem hem; Te weten, den jongen. Anders, neem ze, te weten, de pijlen. en kom gij, want er is

vrede voor u, en er is geen ding, Te weten, wat u in den weg is, of waar gij u voor te vrezen hebt. *zo waarlijk de HEERE leeft!*

22. Maar indien ik tot den jongen also zeg: Zie, de pijlen zijn van u af en verder; ga heen, Alsof hij zeide: Uit die woorden, of uit dat teken, zult gij kunnen verstaan en afnemen, dat het Gods wil is, dat gij u voor een tijdlang ter zijde trekt en niet aan het hof komt. **want de HEERE heeft u laten gaan.**

23. En aangaande de zaak, waarvan ik en gij gesproken hebben, zie, de HEERE zij tussen mij en tussen u, Te weten, tot getuige. **tot in eeuwigheid!**

24. David nu verborg zich in het veld; Te weten, ter bestemder tijd, waarvan boven 1 Sam. 20:5,19 gesproken is; gedurende welken tijd geschied is hetgeen in de elf naastvolgende verzen verhaald wordt. **en als het nieuwe maan was, zat de koning bij de spijs, Hebreuws, *bij het brood*; gelijk 1 Sam. 20:27. om te eten.**

25. Toen zich de koning gezet had op zijn zitplaats, op dit maal Hebreuws, *gelijk maal in maal*; gelijk Num. 24:1, en Richt. 16:20. gelijk de andere maal, aan de stede bij den wand, zo stond Jonathan op, Te weten, opdat hij Abner de eer doen zou, dat hij hem liet bovenaan zitten, want Abner was Sauls oom, en daarenboven ook zijn veldoverste. **en Abner zat aan Sauls zijde, en Davids plaats werd ledig gevonden.**

26. En Saul sprak te dien dage niets, Te weten, aan David; dat is, hij vraagde niet waarom David niet aan de tafel was gekomen. **want hij zeide:** Te weten, bij zichzelf, dat is, hij dacht. **Hem is wat voorgevallen, Hebreuws, *het is een toeval*. dat hij niet rein is;** Er worden veel dingen in de wet verhaald, die de mensen onrein maakten. Zie Lev. 11:24, en Lev. 15:16. Den onreinen nu wordt verboden te eten van het vlees, dat den Heere opgeofferd was, Lev. 7:19,20,21. Ja zij moesten zich ook onthouden

van het gezelschap van andere mensen, opdat anderen door hen niet ontreinigd werden. **voorzeker, hij is niet rein.** Versta hierbij: En daarom is hij niet gekomen.

27. Het geschiedde nu des anderen daags, den tweeden der nieuwe maan, als Davids plaats ledig gevonden werd, zo zeide Saul tot zijn zoon Jonathan: **Waarom Saul kon wel denken dat David grote oorzaak had uit zijn ogen te blijven, dewijl Saul had gezocht hem te doden. Maar hij dacht dat David zulks aan zijn onzinnigheid zou toeschrijven, en dat hij zich voor hem niet vrezen zou, dewijl hij nu weder tot zijn verstand gekomen was. is de zoon van Isai Aldus noemt hij David verachtelijk, niet eens denkende dat hij zelf de zoon van Kis was. noch gisteren noch heden tot de spijs gekomen? Hebreuws, *tot het brood, of bij de spijs*; gelijk boven, 1 Sam. 20:24.**

28. En Jonathan antwoordde Saul: **David begeerde van mij ernstelijk naar Bethlehem te mogen gaan.**

29. En hij zeide: Laat mij toch gaan; want ons geslacht heeft een offer in de stad, en mijn broeder heeft het mij zelfs geboden; Te weten, in mijns vaders naam, dien ik schuldig ben te gehoorzamen. **heb ik nu genade in uw ogen gevonden, laat mij toch ontslagen zijn, dat ik mijn broeders zie; hierom is hij aan des konings tafel niet gekomen.**

30. Toen ontstak de toorn van Saul tegen Jonathan, en hij zeide tot hem: Gij, zoon der verkeerde in wederspanningheid, Dat is, van een verkeerde wederspannige moeder. **weet ik het niet, dat gij den zoon van Isai verkoren hebt tot uw schande, en tot schande van de naaktheid uwer moeder?** Alsof Saul zeggen wilde: Alzo doende, zal men u niet houden voor mijn echten zoon, maar voor een bastaard, dien uw moeder buiten het echte bed geworven heeft.

31. Want al de dagen, die de zoon van Isai op den aardbodem leven zal, zo zult gij noch uw koninkrijk bevestigd worden; nu dan, schik heen, en haal hem tot mij, want hij is een kind des doods. *Wij zouden zeggen: Hij is een dood man, dat is, hij is den dood waardig, hij moet zekerlijk sterven. Alzo staat er Ef. 2:3: kinderen des toorns. Zie 2 Sam. 12:5.*
32. Toen antwoordde Jonathan Saul, zijn vader, en zeide tot hem: Waarom zal hij gedood worden? Wat heeft hij gedaan?
33. Toen schoot Saul de spies op hem, *Anders, naar hem.* om hem te slaan. Even gelijk hij David had menen te doen. Alzo merkte Jonathan, dat dit ten volle bij zijn vader besloten was, David te doden.
34. Daarom stond Jonathan van de tafel op in hittigheid des toorns; en hij at op den tweeden dag der nieuwe maan geen brood, want hij was bekommerd om David, omdat zijn vader hem gesmaad had.
35. En het geschiedde des morgens, *Te weten, op den derden dag der nieuwe maan.* dat Jonathan in het veld ging, op den tijd, die David bestemd was; *Zie boven, 1 Sam. 20:19.* en er was een kleine jongen bij hem.
36. En hij zeide tot zijn jongen: Loop, zoek nu de pijlen, *Hebreeuws, vind;* zie 1 Sam. 20:21. die ik schieten zal. De jongen liep heen, en hij schoot een pijl, *Te weten, Jonathan.* dien hij deed over hem vliegen.
37. Toen de jongen tot aan de plaats des pijls, dien Jonathan geschoten had, gekomen was, zo riep Jonathan den jongen na, en zeide: Is niet de pijl van u af en verder?
38. Wederom riep Jonathan den jongen na: Haast u, spoed u, sta niet stil! De jongen van Jonathan nu raapte den pijl op, en hij kwam tot zijn heer.
39. Doch de jongen wist er niets van; Jonathan en David alleen wisten van de zaak.
40. Toen gaf Jonathan zijn gereedschap aan den jongen, *Anders, wapenen, vaten;* dat is, gereedschap, als zijn boog, koker en pijlen. Hiermede verzond Jonathan zijn jongen naar de stad, opdat hij, alleen zijnde, des te vrijer met David mocht spreken. dien hij had; en hij zeide tot hem: Ga heen, breng het in de stad.
41. Als de jongen heenging, zo stond David op van de zuidzijde, *Versta hier, de zuidzijde des velds waar zij op waren, of de zuidzijde van den steen, bij welken zich David verborgen had.* en hij viel op zijn aangezicht ter aarde, en hij boog zich driemaal; en zij kusten elkander, *Hebreeuws, de man zijn naasten.* en weenden met elkander, *Hebreeuws, de man zijn naasten.* totdat het David gans veel maakte. *Hebreeuws, totdat het David groot maakte;* te weten, met wenen.
42. Toen zeide Jonathan tot David: Ga in vrede; hetgeen wij beiden in den Naam des HEEREN gezworen hebben, zeggende: De HEERE zij tussen mij en tussen u, en tussen mijn zaad en tussen uw zaad, zij tot in eeuwigheid!
43. Daarna stond hij op, *Te weten, David.* en ging heen; en Jonathan kwam in de stad. *Te weten, te Gibeon Sauls, waar hij zijn huis had, gelijk af te nemen is, onder 1 Sam. 23:18,19.*

1 Samuël 21

1. Toen kwam David te Nob, Dit was een priesterlijke stad, niet ver van Anathoth, in den stam Benjamins, 1 Kon. 2:26, Neh. 11:32, waar te dezer tijd de ark des verbonds was. Hierdoor is het geschied, dat daar zoveel priesters bij elkander waren, gelijk verhaald wordt, 1 Sam. 22:18. tot den priester Achimelech; en Achimelech kwam

bevende David tegemoet, Hebreeuws, *beefde David tegemoet*. Vergelijk boven, 1 Sam. 13:7, en 1 Sam. 16:4. en hij zeide tot hem: **Waarom zijt gij alleen**, Matth. 12:3,4, wordt vermeld van *David en die met hem waren*, van welken hier gezegd wordt dat David hun een zekere plaats te kennen gegeven had, alzo dat het schijnt, dat David alleen tot den priester gekomen is. **en geen man met u?**

2. En David zeide tot den priester Achimelech: **De koning heeft mij een zaak bevolen**, Dit is een leugen, uit menselijke zwakheid gesproken, om de rechte oorzaak zijner vlucht te bedekken. Zie Exod. 1:19. en zeide tot mij: **Laat niemand iets van de zaak weten, om dewelke ik u gezonden heb, en die ik u geboden heb; den jongelingen** Dat is, de mannen, die mij van den koning bijgevoegd zijn. **nu heb ik de plaats van zulk een te kennen te kennen gegeven.**

3. En nu wat is er onder uw hand? Te weten, van eetwaren. **Geef mij vijf broden in mijn hand, of wat er gevonden wordt.**

4. En de priester antwoordde David, en zeide: **Er is geen gemeen brood** Het woord *gemeen* wordt hier en elders gesteld tegen het woord *heilig*, of *geheiligde*. **onder mijn hand; maar** Hij spreekt van de toonbroden, die voor den Heere gesteld en alzo den Heere geheiligd werden, van welke niemand mocht eten dan alleen de priesters. Zie Exod. 25:30, en Lev. 24:5. **er is heilig brood**, Hebreeuws, *brood der heiligheid*; dat is, heilig brood, en alzo onder 1 Sam. 21:5. **wanneer zich de jongelingen slechts van de vrouw onthouden hebben.** Versta hierbij, *zo zal ik u dat geven*.

5. David nu antwoordde den priester, en zeide tot hem: **Ja trouwens, de vrouw is ons onthouden geweest gisteren en eergisteren**, David wil zeggen: Wij zijn drie dagen op de reis, en alzo van onze vrouwen afgescheiden geweest.

toen ik uitging, en de vaten Van deze vaten zie Exod. 25:29. Dat is, hun lichaam, klederen, en al wat zij op de reis medegenomen hebben. En *heilig* is hier te zeggen, niet ontreinigd door het aanroeren van iets onreins. **der jongelingen zijn heilig; en het is enigerwijze Hebreeuws, en deze weg is onheilig, of gemeen.** David wil zeggen, gij behoeft zo grote zwaarigheid niet te maken van mij en die bij mij zijn van deze broden te eten te geven; want ofschoon die heilig zijn zolang zij op de tafel voor den Heere staan, nochtans dewijl gij die nu moet veranderen en wegnemen, *of, ze al weggenomen en veranderd zijn* en verse broden in de plaats leggen, *of, gelegd mogen zijn*, zo zal hun heiligheid nu zodanig niet zijn als tevoren; zij zullen enigszins gemeen worden, omdat de priesters met hun huisgezinnen die zullen eten, daar zij tevoren, voor des Heeren aangezicht liggende, van niemand mochten gegeten worden. Daarom, naar den regel en wet der liefde, *die meer is dan de ceremoniën* zo mogen ook wel anderen in den tijd van nood en bij gebrek van andere spijs, daarvan eten; gelijk *Christus* deze wet heeft uitgelegd, Matth. 12:4,7. **gemeen brood, te meer dewijl heden ander in de vaten** Van deze vaten zie Exod. 25:29. Dat is, hun lichaam, klederen, en al wat zij op de reis medegenomen hebben. En *heilig* is hier te zeggen, niet ontreinigd door het aanroeren van iets onreins. **zal geheiligd worden.**

6. Toen gaf de priester hem dat heilige, dewijl er geen brood was dan de toonbroden, die van voor het aangezicht des HEEREN weggenomen waren, dat men er warm brood legde, Dat is, vers, nieuwgebakken brood. **ten dage als dat weggenomen werd.** Te weten, als de sabbatdag aankwam, gelijk er geboden wordt Lev. 24:8.

7. Daar was nu een man van de knechten van Saul, te dienzelven dage opgehouden *Of, zich opgesloten hebbende*. Het zij vanwege den sabbat, op

welken hij daar wilde rusten, of dat hij daar een tijdlang wilde blijven om te aanbidden, of om enige zijner beloften te volbrengen. **voor het aangezicht des HEEREN**, Te weten, in den tabernakel. en zijn naam was **Doeg**, een Edomiet, Te weten, van geboorte, maar door aanneming der Israëlietische religie een Jodengenoot geworden. Anders, *een Adomiet*, dat is, van de stad Adama, gelegen in den stam Nafthali, Joz. 19:36. de machtigste onder de herderen, die Saul had.

8. En David zeide tot Achimelech: Is hier onder uw hand geen spies of zwaard? Want ik heb noch mijn zwaard noch ook mijn wapenen in mijn hand genomen, dewijl de zaak des konings haastig was.
9. Toen zeide de priester: Het zwaard van Goliath, den Filistijn, denwelken gij sloegt in het eikendal, zie, dat is *hier*, gewonden in een kleed, achter den efod; Alzo, dat het bij den efod in de tent bewaard en opgesloten lag. Anders, *nadat hij Achimelech den efod aangedaan had*, en den Heere raad gevraagd had. Zie 1 Sam. 22:10,13,15. Zie gelijke manier van spreken Gen. 24:67, en Deut. 24:20,21. indien gij u dat nemen wilt, zo neem het, want hier is geen ander dan dit. David nu zeide: Er is zijns gelijke niet; geef het mij.
10. En David maakte zich op, en vluchtte te dien dage van het aangezicht van Saul; en hij kwam tot Achis, Deze koning wordt Ps. 34:1 *Abimelech* genoemd, *Achis* was zijn eigen naam; maar *Abimelech* was een algemene naam van alle koningen der Filistijnen. Zie Gen. 20, Gen. 21, Gen. 26. den koning van Gath. In der Filistijnen land gelegen. Zie 1 Sam. 5:8, en 1 Sam. 17:4.
11. Doch de knechten van Achis zeiden tot hem: Is deze niet David, de koning des lands? Dat is gouverneur of regent van het Israëlietische land, die de dochter van koning Saul getrouwd heeft, en

die na hem wel koning kon worden. Zong men niet van dezen in de reien, zeggende: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden?

12. En David legde deze woorden in zijn hart; en hij was zeer bevreesd Zie Ps. 34. voor het aangezicht van Achis, den koning van Gath.
13. Daarom veranderde hij zijn gelaat voor hun ogen, Hebreeuws, *zijn smaak*. Gelijk men aan den smaak verneemt of de spijs goed of kwaad, zuur of zoet is; alzo aan het gelaat of gebaren verneemt men of een man wijs of dwaas, vroom of kwaad is. en hij maakte zichzelf gek onder hun handen; Dat is, als zij hem gevangen hadden en tot den koning leidden. Zie Ps. 34, en Ps. 56:1. en hij bekrabbelde de deuren der poort, Anders, *hij tekende aan de deuren der poorten*; dat is, hij schilderde, of maakte enige schreefjes aan de deuren, alsof hij slecht of gek ware geweest. en hij liet zijn zever in zijn baard aflopen.
14. Toen zeide Achis tot zijn knechten: Ziet, gij ziet, dat de man razende is, waarom hebt gij hem tot mij gebracht?
15. Heb ik razenden gebrek, dat gij dezen gebracht hebt, om voor mij te razen? Dat is, in mijn tegenwoordigheid. Zal deze in mijn huis komen?

1 Samuël 22

1. Toen ging David van daar, en ontkwam in de spelonk van Adullam. Zie de aantekeningen Joz. 12:15. En zijn broeders hoorden het, en het ganse huis zijns vaders, en kwamen derwaarts tot hem af.
2. En tot hem vergaderde alle man, Hebreeuws, *alle man der benauwdheid*. die benauwd was, Te weten, door armoede of enige andere ellende. en alle man, Hebreeuws, *alle man der benauwdheid*. die

een schuldeiser had, Te weten, die hem hard viel en dagelijks maande om betaald te zijn, tegen de wet, Exod. 22:25. en alle man, Hebreeuws, *alle man der benauwdheid*. wiens ziel bitterlijk bedroefd was, Hebreeuws, *wien de ziel bitter was*. Zie gelijke manier van spreken 1 Sam. 1:10, 2 Kon. 4:27. en hij werd tot overste over hen; zodat bij hem waren omtrent vierhonderd mannen.

3. En David ging van daar naar Mizpa der Moabieten; Zie van deze stad de aantekeningen Richt. 10:17. en hij zeide tot den koning der Moabieten: Deze koning was Sauls vijand, gelijk te zien is 1 Sam. 14:47, daarom heeft hij des te liever David plaats in zijn land gegund; gelijk de Filistijnen ook gedaan hebben, onder 1 Sam. 27. Anderen menen dat David derwaarts gevlucht is, omdat zijns grootvaders, te weten Obeds moeder een Moabietische vrouw geweest is, hopende derhalve meer gunst bij de Moabieten te vinden dan bij andere natiën. Laat toch mijn vader en mijn moeder bij ulieden uitgaan, Dat is, onder uwe bescherming uit- en ingaan, voor een tijdlang wonen en verkeren. Anders, *tot ulieden uitgaan*. totdat ik weet, wat God mij doen zal.
4. En hij bracht hen voor het aangezicht van den koning der Moabieten; en zij bleven bij hem al de dagen, die David in de vesting was. Versta dit van Mizpa der Moabieten, 1 Sam. 22:3.
5. Doch de profeet Gad zeide tot David: Deze profeet is veel bij David geweest, gelijk te zien is 2 Sam. 24:11; 1 Kron. 21:9; 2 Kron. 29:25, en elders. Blijf in de vesting niet, ga heen, en ga in het land van Juda. Toen ging David heen, en hij kwam in het woud Chereth.
6. En Saul hoorde, dat David bekend geworden was, en de mannen, die bij hem waren. Saul nu zat op een heuvel Anders, *in Gibeā*. Anders, *in een*

hoogte. onder het geboomte te Rama, en hij had zijn spies in zijn hand, en al zijn knechten stonden bij hem.

7. Toen zeide Saul tot zijn knechten, die bij hem stonden: Hoort toch, gij, zonen van Jemini, Zie Richt. 19:16. zal ook de zoon van Isai Zie boven, 1 Sam. 20:27, alsook onder 1 Sam. 22:9. u altegader akkers en wijnbergen geven? Zal hij u allen tot oversten van duizenden, en oversten van honderden stellen?
8. Dat gij u allen tegen mij verbonden hebt, en niemand *voor* mijn oor openbaart, Dat is, mij ontdekt of te kennen geeft. Zie Ruth 4:4. dat mijn zoon een verbond gemaakt heeft Dit spreekt Saul òf bij gissing, omdat Jonathan het beste voor David sprak, òf het was hem van iemand gezegd, dat Jonathan en David een verbond samen gemaakt hadden, waarvan gesproken wordt boven, 1 Sam. 18:3. met den zoon van Isai; en niemand is onder ulieden, dien het wee doet van mijnentwege, en die het *voor* mijn oor openbaart; want mijn zoon heeft mijn knecht Dit zegt Saul uit verdenking, te meer omdat David met vierhonderd man in het land Juda gekomen was, menende dat hij geheime verstandhouding met Jonathan had. tegen mij opgewekt, tot een lagenlegger, gelijk het te dezen dage is.
9. Toen antwoordde Doeg, de Edomiet, Anders, *Adomiet*. Zie boven, 1 Sam. 21:7. die bij de knechten van Saul stond, Anders, *en die over de knechten van Saul gesteld was*. en zeide: Ik zag den zoon van Isai, Deze hoofse pluimstrijker spreekt ook al gelijk zijn meester Saul, 1 Sam. 22:7. Zie ook van Doëg, 1 Sam. 21:7; Ps. 52:1,2, enz. komende te Nob, tot Achimelech, den zoon van Ahitub; Van Ahitub wordt gesproken boven, 1 Sam. 14:3.

10. Die den HEERE voor hem vraagde, en gaf hem teerkost; hij gaf hem ook het zwaard van Goliath, den Filistijn.
11. Toen zond de koning heen, om den priester Achimelech, den zoon van Ahitub, Deze Ahitub was de zoon van Pinehas, den zoon van Eli. Hij had twee zonen, namelijk Ahia, van wien gewag wordt gemaakt boven, 1 Sam. 14:3, en Achimelech, van wien hier gesproken wordt. te roepen, en zijns vaders ganse huis, de priesters, die te Nob waren; en zij kwamen allen tot den koning.
12. En Saul zeide: Hoor nu, gij, zoon van Ahitub! En hij zeide: Zie, *hier* ben ik, mijn heer!
13. Toen zeide Saul tot hem: Waarom hebt gijlieden samen u tegen mij verbonden, gij en de zoon van Isai, mits dat gij hem gegeven hebt brood en het zwaard, en God voor hem gevraagd, dat hij zou opstaan tegen mij tot een lagenlegger, gelijk het te dezen dage is?
14. En Achimelech antwoordde den koning en zeide: Wie is toch onder al uw knechten getrouw als David, en des konings schoonzoon, en voortgaande in uw gehoorzaamheid, Dat is, hij gaat alom heen waar gij hem schikt of heenzendt. Zie boven, 1 Sam. 21:2. Achimelech heeft niet anders geweten dan hij hier spreekt, toen hij David de toonbroden en het zwaard van Goliath gegeven heeft. en is eerlijk in uw huis?
15. Heb ik heden begonnen God voor hem te vragen? Dat zij verre van mij, Te weten, dat ik mij met David tegen u zou verbonden hebben, gelijk Saul hem verweet, 1 Sam. 22:13. de koning legge op zijn knecht Dat is, op mij. geen ding, Te weten, geen zaak van samenspanning of rebellie tegen den koning. *noch* op het ganse huis mijns vader; want uw knecht heeft van al deze dingen niet geweten, Te weten, van enige verbinding of
- samenrotting tegen den koning, waarvan 1 Sam. 22:8 gesproken wordt. klein noch groot.
16. Doch de koning zeide: Achimelech, gij moet den dood sterven, Hebreeuws, *stervende zult sterven*; hij wil zeggen, ik zal u straks laten doden. gij en het ganse huis uws vaders.
17. En de koning zeide tot de trawanten, die bij hem stonden: Wendt u, en doodt de priesters des HEEREN, Saul heeft wel deze priesters ten onrechte veroordeeld en door zijn eigen moedwil laten ombrengen. Evenwel, dit doende volbrengt hij hetgeen de Heere in zijn rechtvaardig oordeel besloten had over het huis van Eli. Zie boven, 1 Sam. 2:30. omdat hun hand ook met David is, Dit is, omdat zij ook verstandhouding met David hebben, en zijn metgezellen zijn in zijn ontrouw tegen mij. en omdat zij geweten hebben, dat hij vluchtte, en hebben het voor mijn oren niet geopenbaard. Doch de knechten des konings wilden hun hand niet uitsteken, om op de priesters des HEEREN aan te vallen.
18. Toen zeide de koning tot Doeg: Wend gij u, en val aan op de priesters. Toen wendde zich Doeg, de Edomiet, en hij viel aan op de priesters, en doodde te dien dage vijf en tachtig mannen, die den linnen lijfrok droegen. Dat is, die den dienst Gods pleegden in de tent; want als zij dien pleegden, moesten zij linnen klederen aantrekken. Zie Exod. 28:42.
19. Hij sloeg ook Nob, de stad dezer priesters, met de scherpte des zwaards, Hebreeuws, *mond*. van den man tot de vrouw, van de kinderen tot de zuigelingen, zelfs de ossen en ezels, en de schapen, *sloeg hij* met de scherpte des zwaards.
20. Doch een der zonen van Achimelech, den zoon van Ahitub,

ontkwam, wiens naam was Abjathar; die vluchtte David na. Hij kwam bij hem te Kehila, 1 Sam. 23:6.

21. En Abjathar boodschapte het David, Te weten, toen hij bij David te Kehila gekomen was. dat Saul de priesteren des HEEREN gedood had.

22. Toen zeide David tot Abjathar: Ik wist wel te dien dage, toen Doeg, de Edomiet, daar was, dat hij het voorzeker Saul zou te kennen geven; Hebreeuws, *te kennen gevende, te kennen geven zou.* ik heb oorzaak gegeven tegen al de zielen van uws vaders huis. Dat is, mensen, gelijk Gen. 14:21. Alsof David zeide: Ik ben aanleiding van hetgeen over al de personen van het huis uws vaders gekomen is; het is mijnenthalve geschied, doch buiten mijn voornemen.

23. Blijf bij mij; vrees niet; want wie mijn ziel zoeken zal, die zal uw ziel zoeken; maar gij zult met mij in bewaring zijn. Dat is, God zal ons samen bewaren. Of, *ik neem u in mijn bewaring.* Anders, *want gij zult bewaring of wacht bij mij zijn;* dat is, gij zult bij mij zijn om de wacht te houden over den godsdienst, en ik zal in alle voorvallende zaken den Heere door u vragen. Zie 1 Sam. 30:7.

1 Samuël 23

1. En men boodschapte David, Te weten, toen hij in het land Juda, in het woud Thereth was, boven, 1 Sam. 22:5. Hetgeen hier wordt beschreven, is geschied eer Abjathar tot David is komen vluchten en hem de droeve tijding bracht van den moord der priesters, onder 1 Sam. 23:6. Daarom zetten sommigen de eerste woorden van 1 Sam. 23:1 aldus over: *David nu was geboodschapt.* zeggende: Zie, de Filistijnen strijden tegen Kehila, Deze stad lag in den stam van Juda, gelijk te zien is Joz. 15:44. en zij beroven de schuren. Of, *dorsvloeren;* dat is, de voorraad der vruchten, die in de schuren vergaderd was.

2. En David vraagde den HEERE, Vermoedelijk door den profeet Gad, *die bij hem was,* 1 Sam. 22:5, of door Abjathar, die bij David kwam toen hij naar Kehila trok, 1 Sam. 23:6. zeggende: Zal ik heengaan en deze Filistijnen slaan? En de HEERE zeide tot David: Ga heen, en gij zult de Filistijnen slaan en Kehila verlossen.

3. Doch de mannen Davids zeiden tot hem: Zie, wij vrezen Te weten, voor Saul, die ons vervolgt als vijanden. hier in Juda; Te weten, hier in het woud Thereth, waar zij toen waren, gelegen in Juda, boven, 1 Sam. 22:5. Kehila lag ook in Juda. *hoeveel te meer,* Versta hierbij: Zullen wij ons vrezen, te weten, als wij de Filistijnen van voren en Saul van achteren hebben, en alzo twee vijanden inplaats van enen zullen hebben. *als wij naar Kehila tegen der Filistijnen slagorden gaan zullen.*

4. Toen vraagde David den HEERE nog verder; Hebreeuws, *en David voer voort den Heere te vragen.* Versta dit alzo, dat David niet zozeer zijnenthalve ten anderen male den Heere gevraagd heeft, als vanwege zijn krijgsvolk, hetwelk vreesachtig was om naar Kehila te gaan. en de HEERE antwoordde hem en zeide: Maak u op, trek af naar Kehila; want Ik geef de Filistijnen in uw hand. Te weten, eer Saul u zal kunnen bespringen.

5. Alzo toog David en zijn mannen naar Kehila, en hij streed tegen de Filistijnen, en dreef hun vee weg, en hij sloeg onder hen een groten slag; alzo verloste David de inwoners van Kehila.

6. En het geschiedde, Anders, *het was geschied.* toen Abjathar, de zoon van Achimelech, tot David vluchtte naar Kehila, dat hij afkwam met den efod in zijn hand. Dat is, toen hij haastelijk vluchtte, nam hij den efod mede in zijn hand, in welken de *urim* en *thummim* waren, door welke men den Heere vraagde, Exod. 28:30. Anders, *dat de efod hem in zijn hand kwam.*

7. Als aan Saul te kennen gegeven werd, dat David te Kehila gekomen was, zo zeide Saul: God heeft hem in mijn hand overgegeven, Hebreeuws, eigenlijk, *vervreemd*; dat men overgeeft of levert, wordt *vervreemd*. want hij is besloten, komende in een stad met poorten en grendelen. Hebreeuws, *in een stad der poorten en der grendelen*. Alsof hij zeide: David, menende zeker te zijn in een vaste stad, heeft zichzelf als gevangen genomen, want als ik de stad met een leger omsingel en beleger, zo kan hij mij niet ontkomen.
8. Toen liet Saul al het volk ten strijde roepen, dat zij aftogen naar Kehila, om David en zijn mannen te belegeren.
9. Als nu David verstond, dat Saul Hij wil zeggen dat Saul steeds in zijn hoofd had, daarop praktiseerde en met al zijn zinnen dag en nacht arbeidde, om David kwaad te doen en te doden. dit kwaad tegen hem heimelijk voorhad, Anders, *smeedde*. zeide hij tot den priester Abjathar: Breng den efod herwaarts. Te weten, met den borstlap, en trek hem aan, en vraag den Heere raad voor mij door de *urim* en *thummim*. Zie Num. 27:21.
10. En David zeide: HEERE, God van Israel! Uw knecht Dat is, ik heb zekerlijk gehoord. heeft zekerlijk gehoord, Hebreeuws, *heeft horende gehoord*. dat Saul zoekt naar Kehila te komen, en de stad te verderven om mijnentwil.
11. Zullen mij ook de burgers van Kehila Anders, *de heren*. Zie Richt. 9:2. in zijn hand overgeven? Zal Saul afkomen, Versta hierbij, indien ik hier blijf, gelijk blijkt 1 Sam. 23:14. gelijk als Uw knecht gehoord heeft? O HEERE, God van Israel, geef het toch Uw knecht te kennen! De HEERE nu zeide: Hij zal afkomen.
12. Daarna zeide David: Zouden de burgers Zie Richt. 9:2 in de aantekening. van Kehila mij en mijn mannen overgeven in de hand van Saul? En de HEERE zeide: Zij zouden *u* overgeven. Te weten, indien gij in deze stad binnen haar muren bleeft.
13. Toen maakte zich David en zijn mannen op, omtrent zeshonderd man, en zij gingen uit Kehila, en zij gingen heen, waar zij konden gaan. Toen aan Saul geboodschapt werd, dat David uit Kehila ontkomen was, zo hield hij op uit te trekken. Hij wil zeggen dat Saul zijn krijgsvolk van zich liet trekken, David niet verder met krijgsmacht vervolgende.
14. David nu bleef in de woestijn in de vestingen, en hij bleef op den berg in de woestijn Zif; en Saul zocht hem alle dagen, Dat is, doorgaans, van tijd tot tijd, immers zolang als David zich in de vesting onthield; want als David zich tot de Filistijnen begaf, zo heeft Saul nagelaten hem te zoeken, 1 Sam. 27:4. doch God gaf hem niet over in zijn hand.
15. Als David zag, Dat is, vernam, te weten door zijn verspieders, die hij uitzond, of door zijn vrienden, die hij in Juda had. dat Saul uitgetogen was, om zijn ziel te zoeken, zo was David in de woestijn Zif in een woud.
16. Toen maakte zich Jonathan, de zoon van Saul, op, en hij ging tot David in het woud; en hij versterkte zijn hand in God. Dat is, hij sterkte en troostte hem, hem voorhoudende en indachtig makende de beloften Gods, gelijk blijkt 1 Sam. 23:17.
17. En hij zeide tot hem: Vrees niet, want de hand van Saul, mijn vader, zal u niet vinden, maar gij zult koning worden over Israel, en ik zal de tweede bij u zijn; Het schijnt dat David dit zijn vriend Jonathan beloofd heeft, toen zij een verbond met elkander hebben opgericht. Hebreeuws, *ik zal u tot een tweede zijn, of laat mij de tweede naast u zijn*. ook weet mijn vader Saul zulks wel.

Samuel had dit aan Saul genoegzaam te kennen gegeven, boven, 1 Sam. 15:28.

18. En die beiden maakten een verbond Dat is, zij vernieuwden het verbond, hetwelk zij tevoren met elkander gemaakt hadden, 1 Sam. 18:3, en 1 Sam. 20:16. voor het aangezicht des HEEREN; Dat is, een vast verbond, in de tegenwoordigheid van den priester des Heeren. Of zij maakten een verbond, hetwelk zij met ede bevestigden, en waarover zij God tot getuige aanriepen. en David bleef in het woud, maar Jonathan ging naar zijn huis.
19. Toen togen de Zifieten op Dat is, de inwoners van Zif. Er zijn twee steden aldus genaamd geweest: de ene lag aan de uiterste landpale van Juda tegen het zuiden, waarvan Joz. 15:24 gesproken wordt. De andere lag meer inwaarts in het land omtrent de woestijn Maon, waarvan Joz. 15:55. Dat is het Zif, waarvan hier gesproken wordt, gelegen op een berg. Onder, 1 Sam. 26:1 staat dat de Zifieten David ten anderen male aan Saul hebben willen overleveren. Hoe nu David in dezen nood tot God zijne toevlucht genomen heeft, zie Ps. 54, dien hij toen ter tijd gemaakt heeft. tot Saul naar Gibeon, zeggende: Heeft zich niet David bij ons verborgen Zij willen zeggen: David heeft zich gewisselijk bij ons verborgen. Zie van zulke vragen, Gen. 13:9. in de vestingen in het woud, op den heuvel van Hachila, die aan de rechterhand Anders, die aan het zuiden van Jesimon is. der wildernis is?
20. Nu dan, o koning, kom spoedig af Hebreeuws, *afkomende komt af*. naar al de begeerte uwer ziel; en het komt ons toe Zie deze manier van spreken, Micha 3:1 met de aantekeningen. hem over te geven in de hand des konings.
21. Toen zeide Saul: Gezegend zijt gijlieden den HEERE, Aldus misbruikt Saul den heiligen naam Gods, om hen tot een lelijke verraderij aan te porren. dat gij u Kwanswijs of hij zeggen wilde: Gij zijt degenen, die mij verlost uit de hand Davids,

die mijn verderf zoekt. over mij ontfermd hebt!

22. Gaat toch heen, en bereidt Dat is, maakt dat alles wel geboodschap en besteld worde, dat hij ons niet ontsluipe. *de zaak* nog meer, dat gij weet en beziet zijn plaats, waar zijn gang is, Hebreeuws, *voet*; dat is, waar hij zich onthoudt, waar hij gemeenlijk zijn gang heeft, en gaat hem naarstig op het spoor na. wie hem daar gezien heeft; want hij heeft tot mij gezegd, David zelf, toen hij nog bij mij was en ik hem vraagde hoe hij zo voorspoedig in den oorlog was. dat hij zeer listiglijk pleegt Hebreeuws, *dat hij listiglijk handelende listiglijk handelde*; of met list omging. te handelen.
23. Daarom ziet toe, en verneemt naar alle schuilplaatsen, in dewelke hij schuilt; komt dan weder tot mij met vast bescheid, zo zal ik met ulieden gaan; en het zal geschieden, zo hij in het land is, zo zal ik hem naspeuren onder alle duizenden van Juda.
24. Toen maakten zij zich op, en zij gingen naar Zif voor het aangezicht van Saul. David nu en zijn mannen waren in de woestijn van Maon, in het vlakke veld, aan de rechterhand der wildernis.
25. Saul en zijn mannen gingen ook om te zoeken. Dat werd David geboodschap, die van dien rotssteen afgegaan was, Te weten, van den heuvel Hachila in de woestijn, waar hij zich verborgen had; vandaar begaf hij zich in de ruimte, namelijk in de woestijn Maon, 1 Sam. 23:19, waar hij beter kon weggelopen, als Saul hem najaagde en vervolgde. en bleef in de woestijn van Maon. Zie de aantekeningen Joz. 15:55. Toen Saul dat hoorde, jaagde hij David na in de woestijn van Maon. Zie de aantekeningen Joz. 15:55.

26. En Saul ging aan deze zijde des bergs, en David en zijn mannen aan gene zijde des bergs. Het geschiedde nu, dat zich David haastte, om te ontgaan van het aangezicht van Saul; en Saul en zijn mannen omsingelden David en zijn mannen, om die te grijpen.
27. Doch daar kwam een bode tot Saul, zeggende: Haast u, en kom, want de Filistijnen zijn in het land gevallen. *Of, hebben zich in het land verspreid.*
28. Toen keerde zich Saul van David na te jagen, en hij toog den Filistijnen tegemoet; daarom noemde men die plaats Sela-Machlekoth.

1 Samuël 24

1. En David toog van daar op, Te weten, uit de woestijn Maon, waar Saul hem meende te vangen, gelijk 1 Sam. 23:25 gezegd is. en hij bleef in de vestingen van En-gedi. Anders genoemd *Hazazon-Thamar*, #Gen. 14:7, en 2 Kron. 20:2. Het is een stad, gelegen in den stam van Juda, aan de Zout- of Dode zee, naar het zuiden, tussen hoge bergen en rotsstenen, in het midden van welke veel schone en genoegelijke valleien en velden zijn, beplant met velerlei schone bomen, als palmen en dergelijke; ook wast aldaar veel balsem, enz.
2. En het geschiedde, nadat Saul wedergekeerd was van achter de Filistijnen, Dat is, van het vervolgen der Filistijnen, die hem in het land waren gevallen, terwijl hij David vervolgde, boven, 1 Sam. 23:27. zo gaf men hem te kennen, zeggende: Zie, David is in de woestijn van En-gedi.
3. Toen nam Saul drie duizend uitgelezen mannen uit gans Israel, en hij toog heen, om David en zijn mannen te zoeken boven op de rotsstenen der steenbokken. Dat is, in

de hoge en steile rotsen, op welke de steenbokken klimmen en springen.

4. En hij kwam tot de schaapskooien Anders, te *Gidroth Zon*. aan den weg, waar een spelonk was; en Saul ging daarin, om zijn voeten te dekken. Dat is, om zijn gevoeg te doen. Zie van deze manier van spreken Richt. 3:24. David nu en zijn mannen zaten aan de zijden der spelonken.
5. Toen zeiden de mannen van David tot hem: Zie den dag, *in* welken de HEERE tot u zegt: Dat is, de Heere geeft u rechtstreeks zulke bekwame gelegenheid om uw vijand te doden, alsof Hij tot u sprak: Zie, Ik geef uw vijand in uw hand. Anders, waarvan de Heere u gezegd heeft. Zie, Ik geef uw vijand in uw hand, en gij zult hem doen, gelijk als het goed zal zijn in uw ogen. En David stond op, en sneed stilletjes *Of, heuselijk, behendiglijk.* een slip van Sauls mantel.
6. Doch het geschiedde daarna, dat Davids hart hem sloeg, Vrezende of hij God mocht vertoornd hebben omdat hij den koning deze smaadheid aangedaan had. Vergelijk 2 Sam. 24:10. omdat hij de slip van Saul afgesneden had.
7. En hij zeide tot zijn mannen: Dat late de HEERE ver van mij zijn, dat ik die zaak doen zou Te weten, hetgeen gijlieden mij raadt. aan mijn heer, den gezalfde des HEEREN, Dat is, die uit het bevel des Heeren koning over Israël gezalfd is. dat ik mijn hand tegen hem uitsteken zou; *Of, uitstrekken, leggen, slaan aan hem.* Zie Gen. 37:22. want hij is de gezalfde des HEEREN!
8. En David scheidde Hebreeuws, *kloof*, of *verdeelde zijn mannen*; dat is, David heeft het samenrotten zijner krijgslieden gescheurd of verdeeld, en teniet gemaakt, die vaardig waren om Saul om te brengen. Of, toen zijn mannen, van beide zijden der spelonk voortkomende, Saul wilden aanvallen, zo heeft hij hen aan beide zijden van elkander gehouden. zijn mannen met woorden,

- en liet hun niet toe, dat zij opstonden tegen Saul. En Saul maakte zich op uit de spelonk, en ging op den weg. *Of, zijns weegs.*
9. Daarna maakte zich David ook op, en ging uit de spelonk, en hij riep Saul achterna, zeggende: Mijn heer koning! Toen zag Saul achter zich om, en David boog zich Tot een teken van onderdanigheid. met het aangezicht ter aarde en neigde zich.
10. En David zeide tot Saul: Waarom hoort gij de woorden der mensen, zeggende: Zie, David zoekt uw kwaad? *Dat is, uw ondergang en verderf.*
11. Zie, te dezen dage hebben uw ogen gezien, dat de HEERE u heden in mijn hand gegeven heeft *Zie boven, 1 Sam. 24:5. in deze spelonk, en men zeide, Dat is, sommigen dergenen, die bij mij waren, rieden mij dat enz. dat ik u doden zou; Hebreeuws, om u te doden. doch mijn hand verschoonde u, want ik zeide: Ik zal mijn hand niet uitsteken tegen mijn heer, want hij is de gezalfde des HEEREN.*
12. Zie toch, mijn vader, *Met deze lieflijke aanspraak zoekt hij Saul te bewegen, dat hij afstand zou doen van zijn kwaad voornemen. ja, zie de slip uws mantels in mijn hand; want als ik de slip uws mantels afgesneden heb, zo heb ik u niet gedood; beken en zie, dat er in mijn hand geen kwaad, Dat is, dat ik tegen uw persoon niets kwaads heb bedacht, of voorgenomen met mijn hand te doen. noch overtreding is, en ik tegen u niet gezondigd heb; nochtans jaagt gij mijn ziel, Te weten, gelijk de jagers het wild naspeuren, hetzelfde najagende door bossen en op het veld, op bergen en in dal. Zie boven, 1 Sam. 24:3, en 1 Sam. 26:20. dat gij ze wegneemt.*
13. De HEERE zal richten tussen mij en tussen u, en de HEERE zal mij wreken aan u; maar mijn hand zal niet tegen u zijn.
14. Gelijk als het spreekwoord der ouden zegt: *Hebreeuws, naar de spreuk des ouden; dat is, der ouden, te weten, die lang vóór dezen tijd geleefd hebben. Van de goddelozen komt goddeloosheid voort; Alsof hij zeide: Gij behoeft voor mij niet te vrezen, ik zal mijn handen aan u niet leggen. Goddeloze mensen begaan zulke goddeloze daden. Godzalige mannen wreken zichzelf niet, maar zij geven Gode de wraak op. Alzo zal ik ook doen; ik zal mijn handen met het bloed des konings niet bezoedelen. maar mijn hand zal niet tegen u zijn.*
15. Naar wien is de koning van Israel uitgegaan? Wien jaagt gij na? Naar een doden hond, *David wil zeggen, het is de moeite niet waard, noch eer genoeg, dat een koning van Israël zulke moeite zou doen, om met zoveel volk mij na te jagen, die toch niet bijten noch schaden kan, niet meer kracht noch macht hebbende als een dode hond of vlo. Zie dergelijke manier van spreken onder, 1 Sam. 26:20. naar een enige vlo!*
16. Doch de HEERE zal zijn tot Rechter, en richten tussen mij en tussen u, en zien daarin, en twisten mijn twist, en richten mij van uw hand.
17. En het geschiedde, toen David geeindigd had al deze woorden tot Saul te spreken, zo zeide Saul: Is dit uw stem, mijn zoon David? Toen hief Saul zijn stem op en weende.
18. En hij zeide tot David: Gij zijt rechtvaardiger dan ik; want gij hebt mij goed vergolden, en ik heb u kwaad vergolden.
19. En gij hebt *mij* heden aangewezen, dat gij mij goed gedaan hebt; want de HEERE had mij in uw hand besloten, en gij hebt mij niet gedood.
20. Zo wanneer iemand zijn vijand gevonden heeft, zal hij hem *Dat is, zal hij hem laten gaan, zonder hem enige schade*

aan te doen? op een goeden weg laten gaan? De HEERE nu vergelde u het goede, voor dezen dag, dien gij mij heden In welken gij mij het leven behouden hebt. Vergelijk de manier van spreken met Ps. 118:24. gemaakt hebt.

21. En nu, zie, ik weet, dat gij voorzeker koning worden zult, Hebreeuws, *koning wordende zult koning worden.* en dat het koninkrijk van Israel in uw hand bestaan zal. Dat is, stadig en vast blijven zal.

22. Zo zweer mij dan nu bij den HEERE, zo gij mijn zaad Dit is een manier van eedzweren. Zie Gen. 14:22,23. na mij zult uitroeien, en mijn naam zult uitdelgen van mijns vaders huis!

23. Toen zwoer David aan Saul; en Saul ging in zijn huis, maar David en zijn mannen gingen op in de vesting. Want hij durfde Saul nog niet vertrouwen, dewijl hij zijn ongestadigheid genoegzaam bevonden had in de verzoening, die hij vóór dezen met hem gemaakt had, 1 Sam. 19. Het is ook gebleken dat Saul hierna tot zijn vorige vervolging wedergekeerd is.

1 Samuël 25

1. En Samuel stierf; en gans Israel vergaderde zich, en zij bedreven rouw over hem, en begroeven hem in zijn huis te Rama. En David maakte zich op, Zolang Samuel leefde heeft David troost en raad bij hem gezocht, daarom bleef hij zo nabij hem als hij kon of mocht. Maar als nu Samuel gestorven was, zo vertrok David naar de woestijn Paran, welke gelegen is aan de zuidzijde van het land Kanaän. Zie van Paran de aantekeningen Gen. 14:6. en toog af naar de woestijn Paran.

2. En er was een man te Maon, Van deze plaats, gelegen in den stam van Juda, zie de aantekeningen Joz. 15:55. en zijn bedrijf was te Karmel; Deze berg met de stad en omstreken is te onderscheiden van den anderen, gelegen in den stam van Issaschar,

beroemd vanwege den profeet Elia. Zie 1 Kon. 18:19, en boven, 1 Sam. 15:12. en die man was zeer groot, Dat is, rijk, groot van vermogen, gelijk 2 Sam. 19:32. en hij had drie duizend schapen, en duizend geiten; en hij was in het scheren zijner schapen te Karmel.

3. En de naam des mans was Nabal, en de naam zijner huisvrouw was Abigail; en de vrouw was goed van verstand, en schoon van gedaante; maar de man was hard en boos van daden, en hij was een Kalebiet. Dat is, *gelijk men meent* van de nakomelingen van Kaleb. Vergelijk onder, 1 Sam. 30:14 met de aantekeningen.

4. Als David hoorde in de woestijn, dat Nabal zijn schapen schoor,

5. Zo zond David tien jongelingen; en David zeide tot de jongelingen: Gaat op naar Karmel, en als gij tot Nabal komt, zo zult gij hem in mijn naam naar den welstand vragen; Hebreeuws, *naar den vrede vragen;* dat is, vragen of het hem welgaat.

6. En zult alzo zeggen tot dien welvarende: Hebreeuws, *levenden;* dat is, die vrolijk of voorspoediglijk leeft. Vergelijk de gelukwensing aan de koningen gebruikelijk: *De koning leve,* 1 Sam. 10:24, enz. *Vrede zij u,* Hebreeuws, *gij vrede;* dat is, u zij vrede, gelijk 2 Sam. 17:3, en 1 Sam. 20:9. en uw huize zij vrede, en alles, wat gij hebt, zij vrede!

7. En nu, ik heb gehoord, dat gij scheerders hebt; nu, de herders, die gij hebt, zijn bij ons geweest; wij hebben hun geen smaadheid aangedaan, *Of, niet gehoond, beschaamd.* en zij hebben ook niets gemist Dat is, in het tellen hunner schapen, die hun vertrouwd en te bewaren gegeven waren, is niet te zoeken geweest, dat men gemist zou hebben, alzo ook onder 1 Sam. 25:15,21. al de dagen, die zij te Karmel geweest zijn.

8. Vraag het uw jongelingen, Dat is, uw herders en knechten, die bij uw schapen geweest zijn. en zij zullen het u te kennen geven. Laat dan deze jongelingen Zij verhalen Davids woorden, daarom spreken zij van zichzelf als van een derden persoon. Zij willen zeggen: Laat ons, die jongelingen of knechten Davids zijn, en van hem tot u gezonden, genade en gunst bij u vinden. genade vinden in uw ogen, want wij zijn op een goeden dag gekomen; Dat is, op een vrolijken dag, dewijl gij nu de schapen ontvangt en vergadert. Het is recht en billijk, dat gij van uw overvloed den bedrukten en verjaagden wat mededeelt, volgende de wet Deut. 12:12, en Deut. 14:26,29, en Deut. 15:7. geef toch uw knechten, en uw zoon David, Hij wil zeggen: Die u eert als een zoon zijn vader. hetgeen uw hand vinden zal. Dat is, enig geschenk of gift, zo veel en wat u belijft ons te geven. Zie Richt. 9:33.
9. Toen de jongelingen van David gekomen waren, en in Davids naam naar al die woorden tot Nabal gesproken hadden, zo hielden zij stil. Hebreeuws, *zij rustten*; dat is, zij zwegen en hielden zich stil, om te horen wat Nabal antwoorden zou.
10. En Nabal antwoordde den knechten van David, en zeide: Wie is David, en wie is de zoon van Isai? Er zijn heden vele knechten, die zich afscheuren, Dat is, die weglopen of afvallen van hun heren. Aldus verwijt hij David, alsof hij zich tegen zijn heer Saul verhief. elk van zijn heer.
11. Zou ik dan mijn brood, en mijn water, In die landstreek was het water kwalijk te bekomen, alzo het land waar Nabal woonde een dor land was, zodat des waters halve in die landen dikwijls twist viel. Zie Gen. 21:25, en Gen. 26:15. en mijn geslacht Hebreeuws, *mijn slachting, die ik geslacht heb. vlees nemen*, dat ik voor mijn scheerders geslacht heb, en zou ik het den mannen geven, die ik niet weet, van waar zij zijn?
12. Toen keerden zich de jongelingen van David naar hun weg; en zij keerden weder, en kwamen, en boodschapten hem achtervolgens al deze woorden. Te weten, David.
13. David dan zeide tot zijn mannen: Een iegelijk gorde zijn zwaard aan. Toen gordde een iegelijk zijn zwaard aan, en David gordde ook zijn zwaard aan; en zij togen op achter David, omtrent vierhonderd man, en daar bleven er tweehonderd bij het gereedschap. Hebreeuws, *vaten*; dat is gereedschap, bagage, tuig of tros, gelijk boven, 1 Sam. 17:22.
14. Doch een jongeling uit de jongelingen Te weten, een van Nabals knechten. boodschapte het aan Abigail, de huisvrouw van Nabal, zeggende: Zie, David heeft boden gezonden uit de woestijn, om onzen heer te zegenen; Dat is, te groeten, en veel geluk te wensen, gelijk Gen. 31:55. maar hij is tegen hen uitgevaren. Het Hebreeuwse woord, hetwelk hier gebruikt wordt, is bij gelijkenis genomen van een roofvogel of grijpvogel, die met geweld en snellijk op een aas valt, om dat te verscheuren. Alzo, wil hij zeggen, heeft Nabal de boden Davids met bijtende en spijtige woorden bejegend en afgewezen, hen toesnauwende alsof hij hen had willen bijten.
15. Nochtans zijn zij ons zeer goede mannen geweest; en wij hebben geen smaadheid geleden, en wij hebben niets gemist al de dagen, *die* wij met hen verkeerd hebben, toen wij op het veld waren.
16. Zij zijn een muur om ons geweest, Alsof zij zeiden: Zij hebben ons niet alleen zelfs niet beschadigd, maar ook voor andere, zo dieven als wilde beesten, die ons hadden mogen beschadigen, bewaard. zo bij nacht als bij dag, al de dagen, die wij bij

- hen geweest zijn, weidende de schapen.
17. Weet dan nu, en zie, wat gij doet; want het kwaad is ten volle over onzen heer besloten, en over zijn ganse huis; en hij is een zoon Belials, Zie Deut. 13:13. dat men hem niet mag aanspreken.
18. Toen haastte zich Abigail, en nam tweehonderd broden, en twee lederzakken wijns, en vijf toebereide schapen, Hebreeuws, *gemaakte*. en vijf maten geroost koren, Hebreeuws, *Seim*. Zie Gen. 18:6. en honderd stukken rozijnen, en tweehonderd klompen vijgen, en legde *die* op ezelen.
19. En zij zeide tot haar jongelingen: Trekt heen voor mijn aangezicht; ziet, ik kom achter ulieden; doch haar man Nabal gaf zij het niet te kennen.
20. Het geschiedde nu, toen zij op den ezel reed, en dat zij afkwam in het verborgene des bergs, en ziet, David en zijn mannen kwamen af haar tegemoet, en zij ontmoette hen. De tekst wil zeggen dat David en Abigaïl elkander onverhoeds ontmoet hebben, komende de een van deze, de ander van de andere zijde des bergs.
21. David nu had gezegd: Trouwens ik heb te vergeefs bewaard al wat deze in de woestijn heeft, Te weten, Nabal. Hij verwaardigt zich niet zijn naam uit te drukken, vanwege de grote onbeleefdheid en ondankbaarheid, die hij tegen hem gebruikte. also dat er niets van alles, wat hij heeft, gemist is; en hij heeft mij kwaad voor goed vergolden.
22. Zo Zie de aantekeningen Ruth 1:17, aangaande deze manier van spreken. doe God aan de vijanden van David, Dat is, God geve dat alle vijanden Davids also mogen varen als ik dezen Nabal denk te doen. Hoewel enigen menen, dat David inplaats van te zeggen: God doe mij dit of dat, zijn vijanden het kwaad toegewent heeft, dat sommigen lichtvaardiglijk zichzelf al vloekende toe te wensen plegen. Vergelijk boven, 1 Sam. 20:16. en zo doe Hij daartoe, indien ik van allen, Of, *van allen dat hij heeft*. die hij heeft, iets tot morgen overlaat, dat mannelijk is!
23. Toen nu Abigail David zag, zo haastte zij zich, en kwam van den ezel af, en zij viel voor het aangezicht van David op haar aangezicht, en zij boog zich ter aarde.
24. En zij viel aan zijn voeten Tot een teken van ootmoedige eerbieding. Zie dergelijke 2 Kon. 4:27. en zeide: Och, mijn heer, mijn zij de misdaad, Alsof zij zeide: Straf mij inplaats van mijn man en al die anderen, die gij voorgenomen hebt te straffen. en laat toch uw dienstmaagd Dat is, mij. voor uw oren spreken, en hoor de woorden uwer dienstmaagd.
25. Mijn heer stelle toch zijn hart niet aan dezen Belials man, aan Nabal; want gelijk zijn naam is, also is hij; zijn naam is Nabal, Dat is, dwaas, zot, een wien de wijsheid en vroomheid ontvallen is. en dwaasheid is bij hem; en ik, uw dienstmaagd, heb de jongelingen van mijn heer niet gezien, Dat is, uwe. die gij gezonden hebt.
26. En nu, mijn heer! *zo waarachtig als de HEERE leeft*, en uw ziel leeft, Zie 2 Kon. 2:2. het is de HEERE, Te weten, toen Hij mij u heeft tegemoet gezonden, om met beleefde woorden en geschenken uw toorn en kwaad voornemen te stillen en te breken. Die u verhinderd heeft van te komen met bloedstorting, Hebreeuws, *met bloeden*; gelijk Gen. 4:10, en hier onder, 1 Sam. 25:33. dat uw hand u zou verlossen; Alzo namelijk, dat gij u tegen mijn heillozen man met eigen hand niet komt wreken en u van den smaad, welken hij u aangedaan heeft, verlossen. en nu, dat als Nabal worden uw vijanden, Zij wil

zeggen: Ik wens dat uw vijanden zo weinig vermogen en zo verachte mensen zijn mogen, als Nabal is, die niet waardig is dat gij u aldus over hem zoudt vertoornen, veel weniger, dat gij om zijnentwil mij en mijn ganse huisgezin zoudt verdelen. Anderen verstaan die woorden aldus: Ik wens dat het uw vijanden ga, gelijk het Nabal zou gaan, indien gij in uw voornemen voortgingt. **en die tegen mijn heer kwaad zoeken!**

27. En nu, dit is de zegen, Dat is, dit is het geschenk, dat gij door uw afgezonden knechten van Nabal begeerd hebt, boven, 1 Sam. 25:8. **dien uw dienstmaagd mijn heer toegebracht heeft, dat hij gegeven worde den jongelingen, die mijns heren voetstappen nawandelen.** Hebreeuws, *die bij, of aan de voeten mijns heren gaan;* dat is, die hem volgen.

28. Vergeef toch aan uw dienstmaagd Alsof zij zeggen wilde: Ik neem op mij de schuld en straf mijns heillozen mans, maar vergeef ze mij, daar bid ik u om. **de overtreding, want de HEERE zal zekerlijk mijn heer een bestendig huis maken,** Dat is, dat gij gerustelijk zult mogen wonen en regeren, en niet langer, gelijk gij nu doen moet, alle dagen van de ene plaats tot de andere zult moeten vluchten. **dewijl mijn heer de oorlogen des HEEREN oorloogt,** Zie de aantekeningen boven, 1 Sam. 18:17. **en geen kwaad bij u gevonden is** Dit is hier eigenlijk te verstaan van eigen wraakgierigheid of andere grote wandaden; derhalve, wil zij zeggen, hoop ik niet dat gij het nu eerst doen zult. **van uw dagen af.**

29. Wanneer een mens opstaan zal om u te vervolgen, en om uw ziel te zoeken, zo zal de ziel mijns heren Dit is een manier van spreken genomen van de mensen, die hetgeen zij dierbaar houden en wel bewaren willen, binden in een bundeltje en sluiten het op. Het is, alsof zij zeide: Het leven zal u niet ontnomen worden, dewijl gij in de bewaring des Allerhoogsten zult zijn. Saul zal u tevergeefs vervolgen; daarentegen

zullen die goddelozen, die u vervolgen, verstrooid en verslingerd worden, alsof zij met een slinger uitgeworpen en weggeslingerd werden. **ingebonden zijn in het bundeltje der levenden bij den HEERE, uw God;** maar de ziel uwer vijanden zal Hij slingeren uit het midden van de holligheid des slingers.

30. En het zal geschieden, als de HEERE mijn heer naar al het goede doen zal, dat Hij over u gesproken heeft, en Hij u gebieden zal een voorganger te zijn over Israel;

31. Zo zal dit u, Alsof zij zeide: Dan zult gij geen knagende conscientie hebben, noch droefheid des gemoeds, dat gij uzelf gewroken hebt met het vergieten van onschuldig bloed. **mijn heer, niet zijn tot wankeling, noch aanstoot des harten, te weten, dat gij bloed zonder oorzaak zoudt vergoten hebben, en dat mijn heer zichzelf zou verlost hebben; en als de HEERE mijn heer weldoen zal, zo zult gij uwer dienstmaagd gedenken.** Zij wil zeggen: Als gij na dezen hieraan gedenkt, dat ik u verhinderd hebt onnozel bloed te vergieten, zo zult gij mij nog daarvoor bedanken.

32. Toen zeide David tot Abigail: Gezegend zij de HEERE, de God Israels, Die u te dezen dage mij tegemoet gezonden heeft!

33. En gezegend zij uw raad Te weten, de raad, welken gij genomen hebt, om door deze uw komst en beleefdheid mij af te raden en te beletten van het storten van het onschuldig bloed. **en gezegend zijt gij, dat gij mij te dezen dage geweerd hebt, van te komen met bloedstorting,** Gelijk boven, 1 Sam. 25:26. **dat mijn hand mij verlost zou hebben!**

34. Want voorzeker, de HEERE, de God Israels, leeft, Die mij verhinderd heeft, van u kwaad te doen, Versta

- hierbij, en uw ganse huisgezin; gelijk ik onvoorzichtiglijk in mijn toorn gezworen had, 1 Sam. 25:22. dat, ten ware dat gij u gehaast hadt, en mij tegemoet gekomen waart, zo ware van Nabal niemand, die mannelijk is, overgebleven tot het morgenlicht!
35. Toen nam David uit haar hand, wat zij hem gebracht had; en hij zeide tot haar: Trek met vrede op naar uw huis; zie, ik heb naar uw stem gehoord, en heb uw aangezicht aangenomen. Dat is, ik heb u in genade aangenomen, en zal doen wat gij begeert. Zie de aantekeningen Gen. 19:21, en Gen. 32:20.
36. Toen nu Abigail tot Nabal kwam, ziet, zo had hij een maaltijd in zijn huis, Zie dergelijke 2 Sam. 13:23. als eens konings maaltijd; Nabal deed gelijk die rijke man Luk. 16:19, vergetende de arme en gebrekkelijke mensen. en het hart van Nabal was vrolijk Hebreeuws, *goed*. op denzelfden, Te weten, maaltijd, anders, *in hem*. en hij was zeer dronken; daarom gaf zij hem niet een woord, klein noch groot, te kennen, tot aan het morgenlicht.
37. Het geschiedde nu in den morgen, toen de wijn van Nabal gegaan was, Dat is, toen hij zijn dronkenschap geheel uitgeslapen had. Zolang hij dronken was, zouden haar vermaningen geweest zijn als rozen voor de varkens gestrooid. zo gaf hem zijn huisvrouw die woorden te kennen. Te weten, die hij gesproken had; wat zij tot David gezegd had, en wat David haar wederom geantwoord had, enz. Toen bestierf zijn hart in het binnenste van hem, Dat is, hij verschrikte zozeer, dat hij schier dood nederviel. en hij werd als een steen. Hebreeuws, *hij werd tot een steen*, dat is, hij werd zonder gevoel, zijn bloed veranderde in zijn lijf, verstaande het perikel waarin hij zichzelf gebracht had.
38. En het geschiedde omtrent *na* tien dagen, zo sloeg de HEERE Nabal, dat hij stierf.
39. Toen David hoorde, dat Nabal dood was, zo zeide hij: Gezegend zij de HEERE, Die den twist mijner smaadheid getwist heeft van de hand van Nabal, en heeft zijn knecht Dat is, mij. onthouden Anders, *teruggehouden*. van het kwade, Of, *van die boze daad*; te weten, dat ik onschuldig bloed zou vergoten hebben, uit eigen wraakgierigheid. en *dat* de HEERE het kwaad van Nabal op zijn hoofd heeft doen wederkeren! En David zond heen, en liet met Abigail spreken, Te weten, door zijn gezanten, en nadat Nabal een tijdlang was dood geweest. dat hij ze zichter vrouwe nam.
40. Als nu de knechten van David tot Abigail gekomen waren te Karmel, zo spraken zij tot haar, zeggende: David heeft ons tot u gezonden, dat hij zich u ter vrouwe neme.
41. Toen stond zij op, en neigde zich met het aangezicht ter aarde, en zij zeide: Te weten, tot David, alhoewel afwezig, begerende dat zijn boden hem deze haar woorden zouden te kennen geven, en David in haar naam boodschappen. Ziet, uw dienstmaagd zij tot een dienares, om de voeten der knechten mijns heren te wassen. Dat is, om den allergeeringsten en nederigsten dienst te doen.
42. Abigail nu haastte, en maakte zich op, en zij reed op een ezel, met haar vijf jonge maagden, die haar voetstappen nawandelden; Anders, *die haar op den voet volgden*. zij dan volgde de boden van David na, en zij werd hem ter huisvrouw.
43. Ook nam David Ahinoam van Jizreel; Dit was een stad in den stam van Juda, gelijk te zien is Joz. 15:56. alzo waren ook die beiden hem tot vrouwen.

44. Want Saul had zijn dochter Michal, In deze daad hebben kwalijk gedaan en gezondigd Saul, Michal en Palti, Hij wordt *Palthiël* genoemd 2 Sam. 3:15. verbrekende het wettelijke huwelijk van Michal met David. de huisvrouw van David, gegeven aan Palti, Hij wordt *Palthiël* genoemd 2 Sam. 3:15. den zoon van Lais, die van Gallim was. Dit schijnt gelegen te hebben in den stam Benjamins, niet ver van Gibeon Sauls. Zie Jes. 10:30.

1 Samuël 26

1. De Zifieten nu kwamen Dit is de tweede verraderij van de Zifieten; de eerste staat geschreven 1 Sam. 23:19. tot Saul te Gibeon, zeggende: Houdt zich David niet verborgen Zij willen zeggen: Ja gewisselijk, hij is weder bij ons gekomen en verbergt zich op, enz. op den heuvel van Hachila, voor aan de wildernis?
2. Toen maakte zich Saul op, en toog af naar de woestijn Zif, en met hem drie duizend man, uitgelezenen van Israel, om David te zoeken in de woestijn Zif.
3. En Saul legerde zich op den heuvel van Hachila, die voor aan de wildernis is aan den weg, maar David bleef in de woestijn, en zag, dat Saul achter hem kwam naar de woestijn.
4. Want David had verspieters gezonden, en hij vernam, dat Saul voorzeker kwam.
5. En David maakte zich op, en kwam aan de plaats, waar Saul zich gelegerd had, en David bezag de plaats, waar Saul lag, met Abner, den zoon van Ner, zijn krijgsoverste. En Saul lag in den wagenburg, Zie de aantekeningen boven, 1 Sam. 17:20. en het volk was rondom hem gelegerd. Anders, *het krijgsvolk*.
6. Toen antwoordde David, Dat is, sprak, want er gaat geen vraag voor. en sprak tot Achimelech, den Hethiet, Te weten,

van afkomst, maar een Israëliet of Jodengenoot van religie. Eigenlijk worden Hethieten genoemd die van Heth, Kanaäns zoon, afkomstig waren. Zie Gen. 10:15, en Gen. 15:20. en tot Abisai, den zoon van Zeruja, Deze was de zuster van David, zij heeft drie zonen gehad, te weten, Joab, Abisai en Asahel, die naar hun moeder genoemd worden de zonen van Zeruja, hier en 1 Kron. 2:16, vanwege de vermaardheid van David; maar van hun vader wordt geen gewag gemaakt. den broeder van Joab, zeggende: Wie zal met mij tot Saul in het leger afgaan? Toen zeide Abisai: Ik zal met u afgaan.

7. Alzo kwamen David en Abisai tot het volk des nachts; Te weten, in het leger van Saul. en ziet, Saul lag te slapen in den wagenburg, en zijn spies stak in de aarde aan zijn hoofdeinde, en Abner, en het volk lag rondom hem.
8. Toen zeide Abisai tot David: God heeft heden uw vijand in uw hand besloten; laat mij toch hem nu met de spies op eenmaal ter aarde slaan, Of, *met een slag*. Abisai wil zeggen: Ik zal hem met den eersten slag wel zo treffen, dat ik hem voorzeker zal doden, zodat het niet van node zal zijn hem ten tweeden male te slaan. en ik zal het hem niet ten tweeden male doen.
9. David daarentegen zeide tot Abisai: Verderf hem niet; Dat is, dood hem niet. want wie heeft zijn hand aan den gezalfde des HEEREN gelegd, Zie boven, 1 Sam. 24:7, in de aantekeningen. en is onschuldig gebleven? Dat is ongestraft gebleven.
10. Verder zeide David: Zo *waarachtig als* de HEERE leeft, de HEERE zal hem slaan, of zijn dag zal komen, Dat is, de tijd, welken hem God gestemd of besteld heeft, dat hij zijn natuurlijken dood sterve. Zie Job 15:32. dat hij zal sterven, of hij zal in een strijd trekken, dat hij omkome.

11. De HEERE late het verre van mij zijn, dat ik mijn hand legge *Hebreeuws, van mijn hand te leggen.* aan den gezalfde des HEEREN! zo neem toch nu de spies, die aan zijn hoofdeinde is, en de waterfles, en laat ons gaan.
12. Zo nam David de spies en de waterfles van Sauls hoofdeinde, en zij gingen heen; en er was niemand, die het zag, en niemand, die het merkte, ook niemand, die ontwaakte; want zij sliepen allen; want er was een diepe slaap *Dat is, een zeer diepe slaap van God gezonden.* des HEEREN op hen gevallen.
13. Toen David over aan gene zijde gekomen was, zo stond hij op de hoogte des bergs *Hebreeuws, op het hoofd.* van verre, dat er een grote plaats tussen hen was.
14. En David riep tot het volk, *Te weten, tot Sauls krijgsvolk.* en tot Abner, den zoon van Ner, zeggende: Zult gij niet antwoorden, Abner? Toen antwoordde Abner en zeide: Wie zijt gij, die tot den koning roept? *Abner wil zeggen: Die dus roept en tiert, dat gij zelfs den koning niet verschoont, maar hem mede uit zijn slaap opwekt.*
15. Toen zeide David tot Abner: Zijt gij niet een man, *Deze vraag bevestigt, gelijk elders meer. Hij wil zeggen: Abner, gij zijt immers een dapper man, een held, kloek en moedig.* en wie is u gelijk in Israel? Waarom dan hebt gij over uw heer, den koning, geen wacht gehouden? Want daar is een van het volk gekomen, om den koning, uw heer, te verderven.
16. Deze zaak, die gij gedaan hebt, is niet goed; *zo waarachtig als de HEERE leeft, gijlieden zijt kinderen des doods, Dat is, gij hebt den dood verdiend.* die over uw heer, den gezalfde des HEEREN, geen wacht gehouden hebt! En nu, zie, waar de spies des konings is, en de waterfles, die aan zijn hoofdeinde was.
17. Saul nu kende de stem van David, en zeide: Is dit uw stem, mijn zoon David? David zeide: Het is mijn stem, mijn heer koning!
18. Hij zeide verder: Waarom vervolgt mijn heer zijn knecht alzo achterna, *Dat is, mij. want wat heb ik gedaan, en wat kwaad is er in mijn hand? Dat is, wat heb ik kwaads gedaan? Zie de aantekeningen boven, 1 Sam. 24:12.*
19. En nu, mijn heer de koning hore toch naar de woorden zijns knechts. Indien de HEERE u tegen mij aanport, *Te weten, door zijn bevel of bijzondere beschikking.* laat Hem het spijsoffer rieken; *Of aldus: Hij zal het spijsoffer rieken, of Hij rieke het spijsoffer.* Dit verstaan sommigen aldus: Indien God u dat bevolen heeft, zo zal uw spijsoffer hem aangenaam zijn. Anderen aldus: Zo zal ik den Heere door offerande verzoenen voor de zonde, met welke ik dat verdiend heb. maar indien het mensenkinderen zijn, zo zijn zij vervloekt voor het aangezicht des HEEREN, dewijl zij mij heden verstoten, dat ik niet mag vastgehecht blijven *Dat is, dat ik niet steeds den godsdienst mag bijwonen, maar gedurig moet omzwerven van de ene plaats tot de andere.* in het erfdeel des HEEREN, *Dat is, bij het volk des Heeren, dat hem zo lief is als enig mens zijn erfgoed wezen kan.* zeggende: Ga heen, *Dat is, zij bewegen mij, zoveel in hen is, van den waren godsdienst af te vallen tot de afgoderij der heidenen.* dien andere goden.
20. En nu, mijn bloed valle niet op de aarde *Alsof hij zeide: De Heere, voor wiens aangezicht ik oprechtelijk wandel, wil u niet toelaten dat gij mijn bloed zoudt vergieten.* van voor het aangezicht des HEEREN; *Dat is, de Heere zie het en straffe het. Anders, voor het aangezicht des Heeren.* want de koning van Israel is uitgegaan om een enige vlo te

zoeken, gelijk als men een veldhoen op de bergen najaagt.

21. Toen zeide Saul: Ik heb gezondigd; keer weder, mijn zoon David, want ik zal u geen kwaad meer doen, voor dat mijn ziel Dat is, omdat gij mij hebt verschoond en mij mijn leven niet hebt genomen, daar gij het wel hadt kunnen doen. dezen dag dierbaar in uw ogen geweest is; zie, ik heb dwaselijk gedaan, en ik heb zeer grotelijks gedwaald.
22. Toen antwoordde David, en zeide: Zie, de spies des konings; zo laat een van de jongelingen overkomen, en halen ze.
23. De HEERE dan vergelde aan een iegelijk zijn gerechtigheid en zijn getrouwheid; Dat is, naardat een iegelijk oprechtelijk gehandeld en trouw en geloof gehouden heeft. want de HEERE had u heden in *mijn* hand gegeven; maar ik heb mijn hand niet willen uitsteken, aan den gezalfde des HEEREN. Dat is, aan u, die de gezalfde des Heeren zijt.
24. En zie, gelijk als te dezen dage uw ziel in mijn ogen is groot geacht geweest, also zij mijn ziel in de ogen des HEEREN groot geacht, en Hij verlosse mij uit allen nood.
25. Toen zeide Saul tot David: Gezegend zijt gij, mijn zoon David; gij zult het ja gewisselijk doen, Hebreeuws, *doende zult gij het doen, en vermogende zult gij vermogen.* en gij zult ook gewisselijk Dat is, zij zult uwen vijand te machtig vallen, en gij zult hen overweldigen. Anderen nemen het in dezen zin: Ga zo voort in al uw zaken met gerechtigheid en trouw, gelijk gij tegen mij doet, en twijfel niet, gij zult de overhand behouden en tot de koninklijke waardigheid komen. de overhand hebben. Toen ging David op zijn weg, en Saul keerde weder naar zijn plaats.

1. David nu zeide in zijn hart: Dat is, bij zichzelf. Dit is een bewijs van de zwakheid Davids in het geloof en het vertrouwen op de voortreffelijke beloften Gods. Nu zal ik een der dagen Dat is, den een of anderen tijd. door Sauls hand omkomen; mij is niet beter, Dat is de raad van het zwakke vlees geweest. Zie 1 Sam. 22:5, waar de profeet Gath David in gelijke zaak bestraft heeft. dan dat ik haastelijk ontkome Hebreeuws, *ontkomende ontkome.* in het land der Filistijnen, opdat Saul van mij de hoop verlieze, om mij meer te zoeken in de ganse landpale van Israel; zo zal ik ontkomen uit zijn hand.
2. Toen maakte zich David op, en hij ging door, Vermoedelijk eerst vrijgeleide van Achis begeerd en verkregen hebbende, om daar te mogen komen en blijven; en niet voor zijn persoon alleen, gelijk hij eerst gedaan heeft, boven, 1 Sam. 21:10, maar met al de mannen en vrouwen die bij hem waren. hij en de zeshonderd mannen, die bij hem waren, tot Achis, den zoon van Maach, den koning van Gath. In der Filistijnen land gelegen, uit welke stad Goliath was, boven 1 Sam. 6:17.
3. En David bleef bij Achis te Gath, hij en zijn mannen, een iegelijk met zijn huis; David met zijn beide vrouwen, Ahinoam, en Jizreelietische, en Abigail, de huisvrouw van Nabal, Dat is, die Nabals huisvrouw geweest was. Aldus wordt zij ook genoemd onder 1 Sam. 30:5. de Karmelietische.
4. Toen aan Saul geboodschapt werd, dat David gevlucht was naar Gath, zo voer hij niet meer voort hem te zoeken.
5. En David zeide tot Achis: Indien ik nu genade in uw ogen gevonden heb, men geve mij een plaats David zocht ergens alleen te wonen met de zijnen, om te ontgaan het gevaar zo des lichaams als der

ziel, hetwelk hem van de Filistijnen had mogen overkomen. **in een van de steden des lands, dat ik daar wone; want waarom zou uw knecht** David verstond wel hoe zorgelijk het was voor vreemdelingen, *inzonderheid die van enig vermogen zijn* bij een koning in zijn eigen stad te wonen. Daarom wilde hij deze jaloezie gaarne voorkomen. Maar hij geeft het een anderen naam, alsof hij zeide: Deze eer komt mij niet toe, heer koning. **in de koninklijke stad bij u wonen?**

6. Toen gaf Achis te dien dage Ziklag;

Deze stad heeft eerst den naam van Juda toegekomen, zoveel hun God die steden des lands geschonken had, gelijk te zien is Joz. 15:31; maar de Filistijnen hadden haar den Israëlieten afgenomen en tot dezen tijd toe ingehouden. Nu geeft Achis hem aan David. **daarom is Ziklag van de koningen van Juda geweest tot op dezen dag.**

7. Het getal nu der dagen, die David in het land der Filistijnen woonde, was een jaar en vier maanden.

Hebreeuws, *was dagen en vier maanden*. Het woord *dagen* in het getal van vele, wordt dikwijls bij de Hebreëen voor een jaar genomen; zie Lev. 25:29. David is te Ziklag gebleven tot den dood van Saul, toen kwam hij te Hebron, 2 Sam. 2:1. Sommigen nemen het aldus: *Enige dagen en vier maanden*.

8. David nu toog op met zijn mannen, en zij overvielen de Gesurieten,

Zie de aantekeningen Joz. 12:5, en Joz. 16:3. **en de Girzieten,** Voor *Gizrieten*. Dit waren Kanaänieten, die tevoren te Gezer of te Gazer gewoond hadden, in het land Efraïm. Dezen, vandaar ook verdreven zijnde, gingen wonen tegen het zuiden van het land Kanaän. **en de Amalekieten** Dezen waren van de nakomelingen van Ezau, welken God Saul geboden had geheelijk uit te roeien en te verdelgen. Doch hij heeft enigen laten overblijven, tegen welken David hier den oorlog voert. (want deze zijn vanouds geweest de inwoners des lands), dat gij gaat naar Sur, en tot aan Egypteland.

9. En David sloeg dat land, Dat is, de inwoners des lands. Dit nu moet verstaan worden van al de Amalekieten, die hij daar vond, welken God bevolen had uit te roeien, Exod. 17:14; Deut. 25:19, en 1 Sam. 15:3. **en liet noch man noch vrouw leven;** Dit deed hij daarom, opdat zij hem niet zouden verklappen bij de Filistijnen, welken hij zocht wijs te maken dat hij in het land de Israëlieten gevallen was. **ook nam hij de schapen en runderen, en de ezelen, en kemels, en klederen, en keerde weder en kwam tot Achis.**

10. Als Achis zeide: Waar zijt gijlieden heden ingevallen? zo zeide David:

Tegen het zuiden van Juda, Maar niet in het land Juda, gelijk Achis dat verstond en ook David scheen te zeggen; maar David is gevallen in die landen, die daaraan paalden, te weten, in het land der Amalekieten en van hun naburen en alzo heeft David den koning Achis, uit menselijke zwakheid, bedrogen door dubbelzinnige woorden. **en tegen het zuiden der Jerahmeelieten, en tegen het zuiden der Kenieten.** Dezen waren de nakomelingen van Jethro, den schoonvader van Mozes. Zie de aantekeningen Richt. 1:16.

11. En David liet noch man noch vrouw leven,

Dit deed David daarom, opdat niemand tijding aan Achis brengen zou, gelijk straks gezegd wordt. Doch zo lag ook Ziklag zo ver van Gath, dat ook derhalve de tijding hiervan niet haast aan Achis kon gebracht worden. Ondertussen voerde David de wraak van God uit over deze verbannen volken. **om te Gath te brengen, zeggende: Dat is, bij zichzelf denkende. Dat zij misschien van ons niet boodschappen,** Versta hierbij: Ik moet wel toezien. **zeggende: Dat is, bij zichzelf denkende. Alzo heeft David gedaan!** En alzo was zijn wijze al de dagen, die hij in der Filistijnen land gewoond heeft.

12. En Achis geloofde David, zeggende: Te weten, bij zichzelf. Hij

heeft zich ten enenmaal stinkende gemaakt Hebreeuws, *stinkende makende stinkende gemaakt*; dat is, zo stinkende, gehaat en verachtzaam gemaakt, dat zijn eigen volk hem niet kan verdragen. Zie de aantekeningen Gen. 34:30. **bij zijn volk, in Israel; daarom zal hij eeuwiglijk** Dat is, altoos, of zijn levenlang. **mij tot een knecht zijn.**

1 Samuël 28

1. En het geschiedde in die dagen, als de Filistijnen hun legers vergaderden Hier staat *legers* in het getal van vele, alsook onder, 1 Sam. 29:1, waaruit af te nemen is dat de Filistijnen verscheidene legers samen hebben te veld gebracht. **tot den strijd, om tegen Israel te strijden, zo zeide Achis tot David: Gij zult zekerlijk weten,** Hebreeuws, *wetende zult gij weten.* **dat gij met mij in het leger zult uittrekken, gij en uw mannen.**
2. Toen zeide David tot Achis: Aldus zult gij weten, Of, *hier aan.* Dit is wederom een dubbelzinnige manier van spreken, gelijk boven, 1 Sam. 27:10. **wat uw knecht doen zal. En Achis zeide tot David: Daarom zal ik u** Alsof hij zeide: Dewijl ik u toevertrouw dat gij u kloekelijk in mijn dienst zult laten gebruiken, zo zal ik u tot een bewaarder van mijn hoofd, dat is, van mijn lijf en leven stellen, zolang als ik en gij leven. **ten bewaarder mijns hoofds zetten, te allen dage.**
3. Samuel nu was gestorven, Dit wordt hier gesteld om aan te wijzen, waarom Saul aan Samuel geen raad gevraagd had, maar had bevolen een toveres te zoeken. **en gans Israel had rouw over hem bedreven; en zij hadden hem begraven te Rama, te weten in zijn stad.** Dat is, in de stad, in welke hij geboren en opgetogen was, en meest gewoond had. En Saul had uit het land Versta, het land van Israël. Zie Lev. 19:31. **weggedaan de waarzeggers** Zie Lev. 19:31. **en duivelskunstenaars.** Of, *zwarte kunstenaars.*

4. En de Filistijnen kwamen en vergaderden zich, en zij legerden zich te Sunem; Zie de aantekeningen Joz. 19:18. en Saul vergaderde gans Israel, en zij legerden zich op Gilboa. Dit is een gebergte, gelegen niet ver van het dal Jizreël, waar de slag geschied is, waar Saul met zijn zonen zijn omgekomen. Zie onder, 1 Sam. 31:1, en 2 Sam. 1:21.
5. Toen Saul het leger der Filistijnen zag, zo vreesde hij, en zijn hart beefde zeer.
6. En Saul vroegde den HEERE; Te weten, door enigen profeet, want Abjathar was dezen tijd bij David, met den efod, waar de *urim* en *thummim*, door welke men den Heere vraagde, in waren. Zie boven, 1 Sam. 23:6, en 1 Sam. 30:7. **maar de HEERE antwoordde hem niet; noch door** In het Hebreeuws staat voor *noch* driemaal *ook*. Waarop men moet verstaan het woordje *niet*, uit het voorgaande, hetwelk tezamen zoveel is als *noch*. **dromen,** Zie Num. 12:6. **noch door** In het Hebreeuws staat voor *noch* driemaal *ook*. Waarop men moet verstaan het woordje *niet*, uit het voorgaande, hetwelk tezamen zoveel is als *noch*. **de urim,** Zie Num. 27:21. **noch door** In het Hebreeuws staat voor *noch* driemaal *ook*. Waarop men moet verstaan het woordje *niet*, uit het voorgaande, hetwelk tezamen zoveel is als *noch*. **de profeten.**
7. Toen zeide Saul tot zijn knechten: Zoekt mij een vrouw, die een waarzeggenden geest heeft, dat ik tot haar ga, en door haar onderzoek. Zijn knechten nu zeiden tot hem: Zie, te Endor is een vrouw, Een stad in den stam van Manasse gelegen, aan deze zijde der Jordaan. Zie de aantekeningen Joz. 17:11. **die een waarzeggenden geest heeft.**
8. En Saul verstelde zich, Of, *veranderde zich, maakte zich onbekend, verkleedde zich.* Vergelijk 1 Kon. 22:30. Te weten, opdat deze vrouw hem niet kennen zou. **en trok andere klederen aan, en ging heen,**

en twee mannen met hem, en zij kwamen des nachts tot de vrouw, en hij zeide: Voorzeg mij toch door den waarzeggenden geest, en doe mij opkomen, Te weten, uit het graf. Aldus vraagt Saul den doden raad voor den levende, hetwelk Jesaja bestraft, Jes. 8:19. dien ik tot u zeggen zal.

9. Toen zeide de vrouw tot hem: Zie, gij weet, Te weten, als zijnde een Israëlietisch man, hetwelk zij uit zijn spraak en kleding kon vernemen; maar toen zij dit sprak wist zij nog niet dat zij met Saul sprak. wat Saul gedaan heeft, hoe hij de waarzegsters en de duivelskunstenaars uit dit land heeft uitgeroeid; waarom stelt gij dan mijn ziel een strik, om mij te doden? Zij wil zeggen, om Saul, als hij dit vernemen zal, oorzaak te geven mij te doden.

10. Saul nu zwoer haar bij den HEERE, zeggende: *Zo waarachtig als de HEERE leeft*, indien u Versta hierbij, zo straf Hebreeuws, *ongerechtigheid*, of *misdaad*; dat is, straf der ongerechtigheid. Zie Lev. 5:1. fe mij God, of iets dergelijks. Zie de aantekeningen Gen. 14:23. een straf Hebreeuws, *ongerechtigheid*, of *misdaad*; dat is, straf der ongerechtigheid. Zie Lev. 5:1. om deze zaak zal overkomen!

11. Toen zeide de vrouw: Wien zal ik u doen opkomen? En hij zeide: Doe mij Samuel opkomen.

12. Toen nu de vrouw Samuel zag, Dat is, een boze geest, in de gedaante van Samuel, welken zij door haar duivelskunst had doen opkomen. Jezus Sirach in een groot misverstand als hij schrijft dat Samuel, nadat hij ontslapen was, geprofeteerd en Saul zijn einde voorzegt heeft, Jezus Sirach. 46:22. zo riep zij met luider stem, Uit vrees dat zij van Saul zou gevangen en gedood worden; want zij vernam door ingeving des duivels of anderszins dat hij Saul zelf was. Of, *zij riep, toen zij Samuel zag opkomen.* en de vrouw sprak tot Saul, zeggende: Waarom

hebt gij mij bedrogen? Want gij zijt Saul.

13. En de koning zeide tot haar: Vrees niet; Te weten, dat ik u zal doden, of laten doden. maar wat ziet gij? Te weten, dat gij dus bevreesd en verschrikt zijt. Toen zeide de vrouw tot Saul: Ik zie goden, Dat is, een aanzienlijk statelijk persoon in de gedaante van Samuel. Zij spreekt alzo, *Elohim*, in het getal van velen, op zijn heidens en als een toveres. Sommigen verstaan hier door *goden* de gedaante van Samuel met een gespuis van boze geesten. uit de aarde opkomende.

14. Hij dan zeide tot haar: Hoe is zijn gedaante? En zij zeide: Er komt een oud man op, en hij is met een mantel bekleed. Toen Saul vernam, Te weten, naar het oordeel zijner verwarde zinnen en uit de woorden der toveres, maar hij zelf heeft dezen Samuel niet gezien. dat het Samuel was, zo neigde hij zich Saul, door deze toveres van den duivel bedrogen zijnde, heeft den duivel geëerd inplaats van Samuel. met het aangezicht ter aarde, en hij boog zich.

15. En Samuel zeide Gelijk boven, 1 Sam. 28:12. tot Saul: Waarom hebt gij mij onrustig gemaakt, Het was in des duivels en in der toveresse macht niet den waren Samuel op te wekken en daar te doen verschijnen. Het is niet dan enkel bedriegerij des duivels geweest, denwelken God somtijds enige werkingen toelaat, tot verderf dergenen, die daaraan geloven. mij doende opkomen? Toen zeide Saul: Ik ben zeer beangstigd, Hebreeuws, *mij is bangheid zeer*; dat is, grote bangheid. want de Filistijnen krijgen tegen mij, en God is van mij geweken, en antwoordt mij niet meer, noch door den dienst der profeten, Hebreeuws, *door de hand der profeten*; dat is, door middel van enigen profeet. Zie wijders 1 Sam. 28:6. noch door dromen; daarom heb ik u geroepen, dat gij mij te kennen geeft, wat ik doen zal.

16. Toen zeide Samuel: Waarom vraagt gij mij toch, dewijl de HEERE van u geweken en uw vijand geworden is?

17. Want de HEERE heeft voor Zich gedaan, Dat is, tot zijn eer, naar zijn welgevallen. Anders, *hem*, te weten David. Of slechts, *hij heeft het gedaan*. gelijk als Hij door mijn dienst Hebreeuws, *door mijn hand*. Dit had God door den bozen geest niet gesproken, maar door den waren Sameul, boven, 1 Sam. 15:28. **gesproken heeft; en heeft het koninkrijk van uw hand gescheurd, en Hij heeft dat gegeven aan uw naaste, aan David.**

18. Gelijk als gij naar de stem des HEEREN niet gehoord hebt, en de hittigheid Zijns toorns niet uitgericht hebt Hebreeuws, *gedaan*. tegen Amalek; daarom heeft de HEERE u deze zaak gedaan te dezen dage. Dat is, in dezen tijd.

19. En de HEERE Dit kon de duivel enigszins raden, dewijl hij wist dat de Heere van Saul geweken was, en dat Saul nu dus versaagd en vreesachtig was, en ook omdat er weinig moed en orde bij de Israëlieten was tot tegenstand der Filistijnen. **zal ook Israel met u in de hand der Filistijnen geven, en morgen zult gij en uw zonen bij mij zijn; Te weten, bij de doden; dat is, gij zult dood zijn.** Zie dergelijke manier van spreken 2 Sam. 12:23. Want dat men dit zou verstaan van in de hel te zijn, waar de duivelen zijn, zou op Jonathan en velen van de Israëlieten niet passen, die wel in den slag zijn dood gebleven, maar niet naar de ziel in de verdoemenis gevaren. **ook zal de HEERE het leger van Israel in de hand der Filistijnen geven.**

20. Toen viel Saul haastelijk ter aarde, Hebreeuws, *toen haastte Saul en viel ter aarde*. zo lang als hij was, Hebreeuws, *met de volheid zijner statuur, of lengte*. en hij vreesde zeer vanwege de woorden van Samuel; ook was er geen kracht in hem; want hij had

den gehelen dag en den gehelen nacht geen brood gegeten. Dat is, geen spijs genuttigd.

21. De vrouw nu kwam tot Saul, en zag, dat hij zeer verbaasd was; en zij zeide tot hem: Zie, uw dienstmaagd heeft naar uw stem gehoord, Dat is, ik heb uw stem gehoord. en ik heb mijn ziel in mijn hand gesteld, Hebreeuws, *palm*. Zij wil zeggen: Ik heb mijn leven gewaagd; want zij had Saul ten gevalle zich tot waarzegging laten gebruiken, hetwelk aan het leven zou zijn gestraft geworden, had Saul bij zijn voornemen gebleven, waarvan 1 Sam. 28:9 gesproken wordt. Zie de aantekeningen Richt. 12:3. en ik heb uw woorden gehoord, die gij tot mij gesproken hebt.

22. Zo hoor toch gij nu ook naar de stem uwer dienstmaagd, en laat mij een bete broods voor u zetten, en eet; zo zal er kracht in u zijn, dat gij over weg gaat.

23. Doch hij weigerde het, en zeide: Ik zal niet eten. Maar zijn knechten, en ook de vrouw, hielden bij hem aan. Toen hoorde hij naar hun stem, en hij stond op van de aarde, en zette zich op het bed.

24. En de vrouw had een gemest kalf in het huis; en zij haastte zich en slachtte het; en zij nam meel, en kneedde het, en bakte daar ongezuurde van.

25. En zij bracht ze voor Saul en voor zijn knechten, en zij aten; daarna stonden zij op, en gingen weg in dienzelfden nacht.

1 Samuël 29

1. De Filistijnen nu hadden al hun legers vergaderd te Afek; Er zijn verscheidene steden in het land Kanaän, die *Afek* genoemd worden: I. Een in den stam van Juda, Joz. 15:53; II. In den stam van Aser, Richt. 1:21; III. In den stam van Issaschar, bij

het gebergte Gilboa, bij het grote veld Megiddo, waarvan dit hier kan verstaan worden. en de Israelieten legerden zich bij de fontein, die bij Jizreel is. Dit is een schone stad geweest op de grenzen van de stammen Issaschar en Manasse, Joz. 19:18, gelegen aan den voet van het gebergte Gilboa.

2. En de vorsten der Filistijnen togen daarheen met honderden, en met duizenden; doch David met zijn mannen togen met Achis in den achtertocht.
3. Toen zeiden de oversten der Filistijnen: Wat zullen deze Hebreëren? *Of waartoe zijn, enz.* Zo zeide Achis tot de oversten der Filistijnen: Is deze niet David, de knecht van Saul, den koning van Israel, die deze dagen of deze jaren bij mij geweest is? Het was nu in het tweede jaar, dat David te Ziklag gewoond had. Zie 1 Sam. 27:7, en daar tevoren was hij ook te Gath een tijdlang bij Achis geweest. En ik heb in hem niets gevonden Te weten, niets kwaads, of enige ontrouw. van dien dag af, dat hij afgevallen is Te weten, van Saul zijn heer, die mijn vijand is. Anders, *mij toegevallen is.* tot dezen dag toe.
4. Doch de oversten der Filistijnen werden zeer toornig op hem, en de oversten der Filistijnen zeiden tot hem: Doe den man wederkeren, Anders, *omkeren.* dat hij tot zijn plaats wederkere, waar gij hem besteld hebt, en dat hij niet met ons aftrekke in den strijd, opdat hij ons niet Te weten, gelijk vele Hebreëren hier tevoren gedaan hebben, die van ons tot Jonathan gevallen zijn, boven, 1 Sam. 14:21. tot een tegenpartijder worde Zie de aantekeningen Job 1:16. in den strijd; want waarmede zou deze zich bij zijn heer aangenaam maken? Dat is met zijn heer verzoenen. Is het niet met de hoofden dezer mannen? Te weten,

ons overleverende in de handen Sauls, zich in den krijg omkerende en op ons volk slaande.

5. Is dit niet die David, van denwelken zij in den rei *elkander* antwoordden, zeggende: Saul heeft zijn duizenden geslagen, maar David zijn tienduizenden?
6. Toen riep Achis David, en zeide tot hem: *Het is zo waarachtig als de HEERE leeft*, dat gij oprecht zijt, Dat is, ik houd u voor een oprechten en getrouwen dienaar. en uw uitgang en uw ingang Dat is, uw handel en wandel, uw regering en beleid van zaken staan mij zeer wel aan. Zie Num. 27:17. met mij in het leger is goed in mijn ogen; want ik heb geen kwaad bij u gevonden, van dien dag af, dat gij tot mij zijt gekomen, tot dezen dag toe; maar gij zijt niet aangenaam in de ogen der vorsten. Hebreeuws, *goed.*
7. Zo keer nu om, en ga in vrede, opdat gij geen kwaad doet in de ogen van de vorsten der Filistijnen.
8. Toen zeide David tot Achis: Maar wat heb ik gedaan? David laat niet anders schijnen of blijken dan dat hij zeer gewillig en ijverig was om tegen Israëel, het volk Gods, te gaan strijden, maar wat hij in den zin had te doen, was den HEERE bekend. Of wat hebt gij in uw knecht gevonden, van dien dag af, dat ik voor uw aangezicht geweest ben, tot dezen dag toe, dat ik niet zal gaan en strijden tegen de vijanden van mijn heer, den koning?
9. Achis nu antwoordde en zeide tot David: Ik weet het; voorwaar, gij zijt aangenaam in mijn ogen, Hebreeuws, *goed.* als een engel Gods; Achis, alhoewel een heiden, bekent dat er goede engelen zijn. maar de oversten der Filistijnen hebben gezegd: Laat hem met ons in dezen strijd niet optrekken.

10. Nu dan, maak u morgen vroeg op
Te weten, eer de strijd aangaat. met de knechten uws heren, die met u gekomen zijn; en als gijlieden u morgen vroeg zult opgemaakt hebben, en het ulieden licht geworden is, zo gaat heen.
11. Toen maakte zich David vroeg op, hij en zijn mannen, dat zij des morgens weggingen, om weder te keren in het land der Filistijnen; de Filistijnen daarentegen togen op naar Jizreel.

1 Samuël 30

1. Het geschiedde nu, als David en zijn mannen den derden dag Te weten, nadat David uit het leger der Filistijnen gescheiden was, want zo ver lag wel het leger der Filistijnen *waar David met zijn mannen geweest was* van de stad Ziklag, gelijk af te nemen is uit 2 Sam. 1:2. te Ziklag kwamen, dat de Amalekieten Versta, de overgebleven Amalekieten, die ontkomen waren toen Saul die sloeg, 1 Sam. 15:7. Of dit is te verstaan van de Amalekieten, die ergens in een andere streek of hoek lands woonden dan die, welke door Saul zijn uitgeroeid. Dezen hebben hun ouden haat tegen de Israëlieten getoond. in het zuiden en te Ziklag ingevallen waren, en Ziklag geslagen, Dat is, geruïneerd en de inwoners kwalijk gehandeld. Zie Ezech. 33:21. en dezelve met vuur verbrand hadden;
2. En dat zij de vrouwen, die daarin waren, gevankelijk weggevoerd hadden; *doch* zij hadden niemand doodgeslagen, van den kleinste Anders, *kleinen, groten.* tot den grootste, Anders, *kleinen, groten.* maar hadden ze weggevoerd en waren huns weegs gegaan.
3. En David en zijn mannen kwamen aan de stad, en ziet, zij was met vuur verbrand; en hun vrouwen, en hun

- zonen en hun dochteren waren gevankelijk weggevoerd.
4. Toen hief David en het volk, dat bij hem was, hun stem op, en weenden, tot dat er geen kracht *meer* in hen was om te wenen.
5. Davids beide vrouwen waren ook gevankelijk weggevoerd, Ahinoam, de Jizreelietische, en Abigail, de huisvrouw van Nabal, Zie de aantekeningen 1 Sam. 27:3. den Karmeliet.
6. En David werd zeer bang, want het volk sprak van hem te stenigen; want de zielen van het ganse volk Hebreuws, *de ziel des gansen volks was bitter;* dat is, zij waren van harte bedroefd, daartoe met bitterheid en gramschap ingenomen tegen David, hem de schuld gevende dat zij van hun vrouwen en kinderen beroofd waren door de Amalekieten; daartoe zijnde bewogen geworden, omdat David hen eerst vijandelijk aangetast en geslagen had, 1 Sam. 27:8. waren verbitterd, een iegelijk over zijn zonen en over zijn dochteren; Of, *vanwege.* doch David sterkte zich in den HEERE, zijn God. Vertrouwende op de beloften en toezeggingen, die God hem gedaan had, dat hij koning worden zou. Zie de aantekeningen boven, 1 Sam. 23:16.
7. En David zeide tot den priester Abjathar, den zoon van Achimelech: Breng mij toch den efod hier. Dat is, trek den efod aan om mijnentwil, opdat gij daardoor den Heere raad vraagt. Zie Num. 27:21, en boven, 1 Sam. 23:9. En Abjathar bracht den efod tot David.
8. Toen vraagde David den HEERE, zeggende: Zal ik deze bende achternajagen? Hij verstaat de Amalekieten, alook 1 Sam. 30:15. Zal ik ze achterhalen? En Hij zeide tot hem: Jaag na, want gij zult gewisselijk achterhalen, en gij zult gewisselijk verlossen.

9. David dan ging heen, hij en de zes honderd mannen, die bij hem waren; en als zij kwamen aan de beek Besor, zo bleven de overigen staan. Te weten, twee honderd mannen, die zo moede waren dat zij niet volgen konden, 1 Sam. 30:10.
10. En David vervolgde hen, hij en die vierhonderd mannen; en tweehonderd mannen bleven staan, die zo moede waren, dat zij over de beek Besor niet konden gaan.
11. En zij vonden een Egyptischen man Te weten, de mannen, die bij David waren. op het veld, en zij brachten hem tot David; Hebreeuws, *zij namen hem tot David*; dat is, zij namen en brachten. Zie de aantekeningen Gen. 12:15. en zij gaven hem brood, en hij at, en zij gaven hem water te drinken.
12. Zij gaven hem ook een stuk van een klomp vijgen, en twee stukken rozijnen; en hij at, en zijn geest kwam weder Dat is, hij die flauw en amechtig was en van honger schier versmacht, werd door de spijs verkwikt. Zodat het woord *geest* hier betekent *ademing*. in hem; Anders, *tot hem*. want hij had *in drie dagen en drie nachten geen brood gegeten, noch water gedronken*. Dat is, spijs.
13. Daarna zeide David tot hem: Wiens zijt gij? En van waar zijt gij? Toen zeide de Egyptische jongen: Dat is, *jonkman, jongeling*. Zie Gen. 22:5. Ik ben de knecht van een Amalekietischen man, en mijn heer heeft mij verlaten, omdat ik voor drie dagen Hebreeuws, *die is de derde dag*. krank geworden ben.
14. Wij waren ingevallen tegen het zuiden van de Cherethieten, Dat is, der Filistijnen, gelijk men kan afnemen uit 1 Sam. 30:16. Aldus worden de Filistijnen ook genaamd Ezech. 25:16; Zef. 2:5. en op hetgeen van Juda is, en tegen het zuiden van Kaleb; Dat is, tegen het zuiden des lands, waar de nakomelingen van Kaleb woonden. Zie Joz. 14:13, en Joz. 15:13. en wij hebben Ziklag met vuur verbrand.
15. Toen zeide David tot hem: Zoudt gij mij wel henen afleiden tot deze bende? Hij dan zeide: Zweer mij bij God, dat gij mij niet zult doden, Hebreeuws, *zo gij mij zult doden, en zo gij mij zult overleveren*, enz. Zie van zulke eedzweren, Gen. 14:23. De zin is: Dat gij mij niet zult doden, of dat, enz. Vergelijk boven, 1 Sam. 24:22, enz. en dat gij mij niet zult overleveren in de hand mijns heren! Zo zal ik u tot deze bende afleiden.
16. En hij leidde hem af, en ziet, zij lagen verstrooid over de ganse aarde, etende, en drinkende, en dansende, om al den groten buit, dien zij genomen hadden uit het land der Filistijnen, en uit het land van Juda. Daaronder behoorde nu Ziklag en het land van Kaleb.
17. En David sloeg hen van de schemering Het Hebreeuwse woord, dat hier gebruikt wordt, gelijk ook ons woord *schemering*, betekent zowel de avond- al de morgenschemering. Sommigen menen dat David dit volk in de avondschemering heeft aangevallen *want hij vond hen etende, drinkende en dansende, hetwelk gemeenlijk des avonds, niet met het aanbreken van den dag geschiedt*, houden ook dat David, zijnde maar vier honderd man sterk, liever de duisternis van den nacht heeft waargenomen, om deze grote menigte te overvallen in hun dronkenschap en vreugde, dan de schemering van den morgenstond, toen de dag aankwam. Anderen nochtans nemen het hier voor de schemering des morgens, achtende dat David en zijn mannen des avonds te moede waren om een aanval op hun vijanden te doen. tot aan den avond Dat is, des avonds van den anderen dag, in welken David met zijn mannen was uitgetogen. van hunlieder anderen dag; en er ontkwam niet een man van hen, behalve

- vierhonderd jonge mannen, die op kemelen reden en vloden.
18. Alzo redde David al wat de Amalekieten genomen hadden; ook redde David zijn twee vrouwen.
19. En onder hen werd niet gemist van den kleinste tot aan den grootste, en tot aan de zonen en dochteren; en van den buit, ook tot alles, wat zij van hen genomen hadden; David bracht het altemaal weder.
20. David nam ook al de schapen en de runderen; zij dreven ze Te weten, de mannen van David. voor datzelve vee heen, Dat is, voor het vee, dat hun van de Amalekieten was ontnomen geweest. en zeiden: Dit is Davids buit. Dat is, die David toebehoort, daarom heeft hij ook daarvan weggeschonken waar en aan wie het hem belieft. Zie onder, 1 Sam. 30:26.
21. Als David tot de tweehonderd mannen kwam, Zie boven, 1 Sam. 30:9,10. die zo moede waren geweest, dat zij David niet hadden kunnen navolgen, en die zij aan de beek Besor hadden laten blijven, die gingen David tegemoet, en het volk, dat bij hem was, tegemoet; en David trad tot het volk, en hij vraagde hen naar den welstand. Dat is, hij groette hen vriendelijk, en vraagde hun of het hun al welging.
22. Toen antwoordde een ieder boos Te weten, als men begon te spreken van den buit te delen. en Belials man onder de mannen, die met David getogen waren, en zij zeiden: Omdat zij met ons niet getogen zijn, Hebreeuws, *met mij*. zullen wij hun van den buit, dien wij gered hebben, niet geven, maar aan een iegelijk zijn vrouw en zijn kinderen; laat hen die heenleiden, en weggaan.
23. Maar David zeide: Alzo zult gij niet doen, mijn broeders, met hetgeen ons de HEERE gegeven heeft, Te weten, met den buit, welken wij gekregen hebben, niet door onze eigen macht, maar dien ons de Heere gegeven heeft. en Hij heeft ons bewaard, en heeft de bende, die tegen ons kwam, in onze hand gegeven.
24. Wie zou toch ulieden in deze zaak horen? Want gelijk het deel dergenen is, die in den strijd mede afgetogen zijn, alzo zal ook het deel dergenen zijn, die bij het gereedschap gebleven zijn; zij zullen gelijkelijk delen. Dat is, de mannen, die achtergebleven zijn en die bij de bagage gebleven zijn, zullen alzo wel hun deel van den buit hebben als die, welke met mij voortgetogen zijn. Hierin volgt David de ordinantie Gods, Num. 31:27, en ook de redelijkheid en billijkheid. Zie Joz. 22:8, en 2 Mach. 8:28.
25. En dit is van dien dag af en voortaan *alzo* geweest; Anders, *boven*, of *opwaarts*. Hetwelk sommigen verstaan van den voorgaanden tijd; zulks dat het hier van David weder in het gebruik gebracht en vastgezet is. want hij heeft het tot een inzetting en tot een recht gesteld in Israel, tot op dezen dag. De rede zou aldus vol zijn: *hetwelk duurt tot op dezen dag*.
26. Als nu David te Ziklag kwam, zo zond hij tot de oudsten van Juda, zijn vrienden, Dat is, degenen, die hem getrouw bleven in deze zijn zware vervolging. van den buit, zeggende: Ziet, daar is een zegen voor ulieden, Dat is, een geschenk. Zie Gen. 33:11. van den buit der vijanden des HEEREN.
27. *Namelijk* tot die te Beth-El, en tot die te Ramoth Deze stad lag in het erfdeel van den stam Simeons, Joz. 19:8 en zij lag in het zuider kwartier van het land Kanaän, en is alzo onderscheiden van andere steden, die ook *Ramah* heetten, als Ramoth in Gilead, 1 Kon. 22:3. tegen het zuiden, en tot die te Jather, Een stad, gelegen in den stam van Juda, op het gebergte; Joz. 15:48.

28. En tot die te Aroer, Deze stad lag aan de beek Arnon, den stam van Ruben gegeven. Zie Deut. 3:12; Joz. 13:16. en tot die te Sifmoth, Anders genoemd *Sefam*; Num. 34:10. en tot die te Esthemoa, Een stad, gelegen in den stam van Juda, Joz. 15:50, anders genoemd *Eschtemo*. Zij was den kinderen Aärons gegeven, 1 Kron. 6:57.
29. En tot die te Rachel, en tot die, welke in de steden der Jerahmeelieten waren, en tot die, welke in de steden der Kenieten waren,
30. En tot die te Horma, Anders, *Zefat*. Zie Richt. 1:17. en tot die te Chor-Asan, en tot die te Atach,
31. En tot die te Hebron, Zie van deze stad Gen. 23:2 in de aantekeningen. en tot al de plaatsen, waar David gewandeld had, Dat is, waar David zich somwijlen met zijn volk onthouden had, als hij voor Saul heeft moeten vluchten. David is dankbaar geweest jegens diegenen, die hem met de zijnen geherbergd en goed gedaan hebben. hij en zijn mannen.

1 Samuël 31

1. De Filistijnen dan steden tegen Israel; en de mannen Israels vloden voor het aangezicht der Filistijnen, en vielen verslagen op het gebergte Gilboa. Hebreeuws eigenlijk, *doorstoken*.
2. En de Filistijnen hielden dicht op Saul en zijn zonen; en de Filistijnen sloegen Jonathan, en Abinadab, en Malchisua, Hij wordt 1 Sam. 14:49 Isvi genoemd. de zonen van Saul.
3. En de strijd werd zwaar tegen Saul; en de mannen, die met den boog schieten, troffen hem aan, Hebreeuws, *vonden hem*. en hij vreesde zeer voor de schutters. Anders, *hij werd zeer gewond van de schutters*.
4. Toen zeide Saul tot zijn wapendrager: Trek uw zwaard uit, en doorsteek mij daarmede, dat

misschien deze onbesnedenen niet komen, en mij doorsteken, en met mij den spot drijven. Te weten, wanneer zij, mij gevangen krijgende, mij allen schimp en hoon zouden aandoen, en zouden mij dan nog eindelijk een smadelijken dood doen sterven. De Filistijnen, Saul niet levend kunnen krijgen, hebben zijn dood lichaam veel smaadheid aangedaan, onder 1 Sam. 31:9,10. Maar zijn wapendrager wilde niet, want hij vreesde zeer. Toen nam Saul het zwaard, en viel daarin. Dat is, hij doorstak zichzelf, alsook 1 Sam. 31:5.

5. Toen zijn wapendrager zag, dat Saul dood was, zo viel hij ook in zijn zwaard en stierf met hem.
6. Also stierf Saul, en zijn drie zonen, en zijn wapendrager, ook al zijn mannen, Versta het merendeel van zijn hofgezin en van zijn huisgenoten, alsook het gros van het leger. Hoewel van beiderlei enigen ontkomen zijn. Vergelijk 1 Kron. 10:6. te dienzelven dage te gelijk.
7. Als de mannen van Israel, die aan deze zijde van het dal waren, Versta hier het dal of de laagte Jizreëls. en die aan deze zijde der Jordaan waren, zagen, dat de mannen van Israel gevloeden waren, en dat Saul en zijn zonen dood waren, zo verlieten zij de steden, en zij vloden. Toen kwamen de Filistijnen en woonden daarin. Zie boven, 1 Sam. 27:6.
8. Het geschiedde nu des anderen daags, Te weten, na den veldslag. als de Filistijnen kwamen, om de verslagenen te plunderen, zo vonden zij Saul en zijn drie zonen, liggende op het gebergte Gilboa.
9. En zij hieuwen zijn hoofd af, en zij togen zijn wapenen uit, en zij zonden ze in der Filistijnen land Te weten, het hoofd en de wapenen van Saul. rondom, om te boodschappen Te weten, hun victorie. in het huis hunner afgoden, Het Hebreeuwse woord betekent

eigenlijk droefenissen, smarten en verschrikkingen. Alzo worden de afgoden genoemd, omdat zij de oorzaak zijn, dat God hun dienaars smart, droefenis en schrik aandoet. **en onder het volk.**

10. En zij legden zijn wapenen in het huis van Astharoth; Zie Richt. 2:13, in de aantekeningen. en zijn lichaam hechtten zij aan den muur Te weten, in de straat, die bij den stadsmuur was, gelijk af te nemen is uit 2 Sam. 21:12. **te Beth-San.**

11. Als de inwoners van Jabes Dit deden de burgers van Jabes tot een teken van dankbaarheid, omdat zij door Saul waren ontzet en verlost geworden van de harde beleegging van den koning Nahas, 1 Sam. 11:11. **in Gilead daarvan hoorden, wat de Filistijnen Saul gedaan hadden;**

12. Zo maakten zich op alle strijdbare mannen, en gingen den gehelen nacht, en zij namen het lichaam van Saul, en de lichamen zijner zonen, van den muur te Beth-San; en zij kwamen te Jabes, en brandden ze aldaar. Alzo deze lichamen enige dagen waren onbegraven geweest en in de zon gehangen hadden, zo waren zij buiten alle twijfel verdorven en stinkende geworden, alzo dat men ze met balsemen niet zou hebben kunnen bewaren. Daarom hebben zij het vlees verbrand en de beenderen begraven, verhoedende alzo dat die dode lichamen meer gehoond en beschimpt, en ook weder opgegraven konden worden. Vergelijk Amos 6:10, met de aantekeningen. Anders, *zij brandden bij, of over hen;* te weten, enige specerijen, hetwelk ziet op de manier eertijds gebruikt aan der koningen lichamen. Zie 2 Kron. 16:14; Jer. 34:5.

13. En zij namen hun beenderen, en begroeven ze onder het geboomte te Jabes; Zie 1 Kron. 10:12. en zij vastten zeven dagen. Versta, dagelijks tot op den avond; zie 1 Kron. 10:12. Alzo bewijzende hun droefenis over Saul en zijn zonen.